Stanko Horvat i Igor Kuljerić

koncert u povodu
20. godišnjice smrti skladatelja

Četvrtak, 5. studenoga 2026.
Mala dvorana KDVL, 19 sati

Hrvatsko društvo skladatelja
Cantus d.o.o.

PROGRAM

IGOR KULJERIĆ

(Šibenik, 1. veljače 1938. – Zagreb, 20. travnja 2006.)

Koncert za marimbu i orkestar (2001.)

– komorna verzija za marimbu, dva udaraljkaša i klavir (2007. / prilagodile Vanja Kuljerić i Ivana Kuljerić)

Con moto

Lento

Allegro

Ivana Kuljerić, marimba

Luis Camacho Montealegre i Francesco Mazzoleni, udaraljke

Mia Elezović, klavir

Song, za gudački kvartet (1981.)

Zagrebački kvartet

(Martin Krpan, violina

Davor Philips, violina

Hrvoje Philips, viola

Martin Jordan, violončelo)

Seh duš dan, za mješoviti zbor (1983.)

More, za ženski zbor (1978.)

Zbor Hrvatske radiotelevizije

Tomislav Fačini, dirigent

* * *

STANKO HORVAT

(Zagreb, 12. ožujka 1930. – Zagreb, 30. listopada 2006.)

Jeu de cloches, za marimbu i gudački kvartet (1994.)

Ivana Kuljerić, marimba
Zagrebački kvartet

Sonnant, za klavir (1969.)

Mia Elezović, klavir

Tri capriccia za violinu i klavir (1990.)

Allegro deciso
Larghetto – Allegro
Allegro con brio

Martin Draušnik, violina
Filip Fak, klavir

Deux poèmes de Guillaume Apollinaire, za dvanaest pjevača (1990.)

Hier (Jučer)
Le Pont (Most)

Zbor Hrvatske radiotelevizije

Sopran: Anabela Barić, Ivana Barun, Monika Cerovčec, Natalija Kralj, Amela Jančić Priganica, Mayumi Kamei, Filipa Lovrić Caparin, Sunčica Novačić

Alt: Martina Borse, Barbara Anočić, Tereza Gabrić, Loredana Medan, Dragana Ištvančić, Martina Kapitan Bregović, Jasmina Črnčič, Nikolina Virgej Pintar

Tenor: Andro Bojanić, Josip Čajko, Marin Kopilović, Teo Nikolac, Želimir Panić, Juraj Gorupec, Tomislav Vitković

Bas: Boris Beus, Vjekoslav Hudeček, Tomislav Meštrić, Marko Pletikosa, David Šeb, Martin Feller, Dinko Domjanović, Petar Cindrić, Adam Vidović

Tomislav Fačini, dirigent

Stanko Horvat

Igor Kuljerić

SJEDIMO SKUPA NA ŽALU VRH BRIJEGA[1]

Skladanje za mene znači izbor na tlu već otkrivenih terena. Taj je izbor za mene uvijek jasan, tu za mene nema dileme. Ja se u svrhu tog izbora vjerojatno oslanjam na neke svoje vlastite kategorije i instinkte... Oni unutarnji kriteriji duboke stvaralačke i umjetničke logike ni danas nisu posve nestali, kriteriji umjetničke istine, kriteriji prema kojima je moguće razlikovati laž, pomodarstvo, pozu, afektaciju, praznu gestu od stvarne kreativne inspiracije koja slijedi nit ograničenog i logičnog razvoja umjetničkog djela kao bića, kao organizma. U trenutku kad nestaju oni generalni kriteriji, meni ne preostaje drugo nego da se oslonim na svoje vlastite, koji mogu biti i do kraja subjektivni, ali koji su ipak čvrsti. Vidite, moj je pristup glazbi ustvari antropocentričan. Apsolutno sve sagledavam kroz čovjeka i za čovjeka.

Stanko Horvat, 1972.

Osluškujući u sebi sve ono što bi trebalo prihvatiti kao izvorište razvoja vlastitog jezika, uz istovremeno ogledavanje po slojevitoj i često kontroverznoj pozornici trenutka, shvatio sam da su problemi počinjali poprimati druge odnose. Ne više: je li to dovoljno suvremeno, avangardno, 'novo', već – je li glazbeni govor mojih skladbi istinit... U meni se polako taložilo zadovoljstvo spoznaje da nova glazba i novi zvuk također razvijaju sebi imanentnu logiku, gramatiku, disciplinu, teoriju, praksu, misao, znanje. Otud je pretpostavka mog cjelokupnog daljnjeg glazbenog djelovanja uporno slijedila misao po kojoj svako pa i najsmionije traženje, i 'najluđi' prodor u novootkrivena područja novog zvuka moraju polaziti od poznavanja stvari, moraju istovremeno iznalaziti novu logiku, novu utemeljenost, moraju biti rezultat duboke nutarnje potrebe: traženja, otkrivanja i razvijanja vječne glazbene i umjetničke istine.

Igor Kuljerić, 1974.

1 Naslov teksta je stih preuzet iz pjesme *More* Josipa Pupačića.

Prolog

Kultura sjećanja svoj praktičan odraz najčešće nalazi u prigodama obljetničkog karaktera. Kad je riječ o sjećanju na umjetnika čiji su lik i djelo obilježili određeni kulturološki prostor i vrijeme, u takvom svečarskom trenutku neminovno se susreću prošlost, sadašnjost i budućnost umjetnikova životnog opusa. Obljetnički intonirani koncert, poput ovog posvećenog Stanku Horvatu i Igoru Kuljeriću dvadeset godina nakon njihove smrti, čin je sadašnjosti kojim se, omogućujući pogled u prošlost njihova stvaralačkog imaginarija, otvara prostor za nova čitanja, vrednovanja i razumijevanja sa željom za jasnim odjecima u budućnosti – prije svega onim odjecima koji se tiču njihove prisutnosti u slušateljskom iskustvu. Horvatova i Kuljerićeva glazba kontinuirano je prisutna u kontekstu glazbenog izvodilaštva i izdavaštva, dakako sukladno raznim okolnostima poput interesa izvođača, mogućnosti institucija i ustanova, dostupnosti notnog i zvučnog materijala te izdavačkih kapaciteta. Koncertom kojim se Hrvatsko društvo skladatelja prisjeća svojih uvaženih članova Stanka Horvata i Igora Kuljerića pruža se pogled u mali, ali itekako vrijedan segment njihovih skladateljskih opusa jer se, u slučaju glazbe, sjećanje najpotpunije ostvaruje njezinim ponovnim izvođenjem i slušanjem.

Glazbena ishodišta

Stanko Horvat i Igor Kuljerić rođeni su i odrasli u drugim gradovima te u različitim obiteljskim i kulturološkim okolnostima. Osam godina koje dijele trenutke njihovih rođenja možda se ne čine mnogo i smještaju ih u isti generacijski okvir pa ipak su relevantna razlika u onom trenutku kad mladi čovjek ulazi u profesionalni svijet umjetnosti. Kad Igor Kuljerić dolazi u Zagreb i upisuje Muzičku akademiju, Stanko Horvat već je diplomirani kompozitor s prvim pohvalnim kritikama za svoje rane radove, predaje teorijske predmete na Državnoj muzičkoj školi i sluti da će ga želja za znanjem i iskustvom morati odvesti izvan granica domovine. Kuljerić, pak, usporedo sa studijem kompozicije svoju žudnju za praktičnim življenjem glazbe počinje ostvarivati kao korepetitor u

zagrebačkoj Operi, paralelno upijajući dirigentsku vještinu. Korak po korak, počinju se formirati dvije glazbeničke ličnosti koje su, vidjevši sebe primarno kao skladatelje, postale nezaobilazna okosnica hrvatskog ne samo suvremenog, nego i općeg glazbenog stvaralaštva. Paralelno uz autorsko stvaralaštvo svoja znanja, iskustva i nutarnje umjetničke težnje dijelili su s drugima putem dvaju kompatibilnih zvanja i zanimanja – Horvat kao glazbeni pedagog, Kuljerić kao dirigent.

Obojica su stasali u klasi Stjepana Šuleka, nakon Blagoja Berse druge velike pedagoške ličnosti u povijesti kompozicije kao studijske discipline na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Prema učitelju su zadržali poštovanje kao prema autoritetu koji ih je naučio zanat. „Kod Šuleka se radilo strašno mnogo", istaknuo je Horvat u razgovoru s muzikologom Ivanom Živanovićem, potvrdivši da je taj princip preuzeo u vlastitom pedagoškom radu jer „postoji jedna jednostavna istina: komponiranje nije filozofiranje". Posredno je to moguće iščitati i iz Kuljerićeve misli izrečene u razgovoru s muzikologinjom Evom Sedak, misli o glazbi kao umjetnosti koja je nemoguća bez zanata: „Upravo zato što je najapstraktnija, njezin *metier* počiva na najkonkretnijim temeljima. Nedostaje li zanat, nikakvo nadahnuće, nikakva genijalnost ga ne može zamijeniti."

Skladbe s kojima su diplomirali, a u oba slučaja riječ je o velikim formama, pokazatelji su tendencije ovladavanja skladateljskim zanatom. Stanko Horvat diplomirao je skladavši Simfoniju trostavačne strukture s prologom i epilogom, dovršenu 31. prosinca 1955. godine, koju je mjesec dana kasnije, 31. siječnja 1956. godine praizvela Zagrebačka filharmonija pod ravnanjem Krešimira Šipuša, Horvatova kolege iz akademskih klupa i bliskog prijatelja. Igor Kuljerić diplomirao je skladavši balet *U posljednjoj ulozi* na vlastiti libreto, koji je praizveden 13. prosinca 1965. godine u koreografiji Nevenke Biđin i Sonje Kastl te izvedbi baletnog ansambla Hrvatskog narodnog kazališta u Zagrebu. Nekoliko djela nastalih za vrijeme studentskih dana, a koja bilježe popisi djela dvojice skladatelja, svjedoče o uobičajenom akademskom ovladavanju kompozicijskim tehnikama i formama – među njima su skladbe za klavir, gudačke sastave i simfonijski orkestar, a u Kuljerićevu opusu još jedan balet koji je prethodio diplomskom radu, ali je ostao neizveden.

Otisnuvši se u profesionalni svijet glazbe shvatili su, svaki u svom životnom trenutku, da je potrebno uputiti se dalje i potražiti nove spoznaje izvan dotadašnjih, nutarnjih i vanjskih, granica. U godinama stvaralačkog, a još uvijek mladenačkog uspona, kad se gotovo iznova počinje graditi umjetnička ličnost, uputili su se na usavršavanja u različite europske gradove. Relativno brzo nakon završetka studija, Stanka Horvata put je odveo u Pariz, a Igora Kuljerića u Monte Carlo, prvog s ciljem usavršavanja u kompoziciji, a drugog u dirigiranju. U tim prvim razdobljima njihovih života još je nekolicina inozemnih „izleta" imala važan utjecaj. Horvat je kao korepetitor s baletnom trupom Milorada Miškovića Ballet des Étoiles de Paris bio na turneji u Srednjoj i Južnoj Americi, a potom je dva puta posjetio festival Varšavska jesen u Poljskoj. Kuljerić je postao asistent dirigenta i čembalist u Zagrebačkim solistima te je, zamijenivši Antonija Janigra, ostvario s njima turneju od tridesetak koncerata po SAD-u. Bila su to vrijedna iskustva s kojima su se obojica vratila u domovinu, izabravši Zagreb kao životno i profesionalno uporište. Godinama kasnije, ponovno su kraćim studijskim boravcima utažili svoju žeđ za znanjem – Kuljerić 1975./1976. u milanskom elektroničkom studiju, Studio di fonologia RAI, a Horvat 1977. godine u elektroničkom studiju Tehničkog sveučilišta u Berlinu. Ni godine ni mjesta ni vrsta usavršavanja nisu slučajni.

Neraskidive povezanosti

Izabravši Zagreb, odabrali su biti u središtu domaćih zbivanja u suvremenoj glazbenoj produkciji i praksi. Stanko Horvat postao je neraskidivo vezan uz Muzičku akademiju na kojoj je kao profesor kompozicije radio od 1961. do 1999. godine, ujedno u razdoblju od 1977. do 1981. obnašajući funkciju dekana. U njegovoj je klasi diplomiralo deset kompozitora, počevši od Frane Paraća, preko Ive Josipovića, Dragana Bubala, Berislava Šipuša, Srđana Dedića, Mladena Tarbuka, Dalibora Bukvića, Sande Majurec, Srećka Bradića, zaključno s Vjekoslavom Nježićem, koji je na vlastito inzistiranje uspio izboriti da bude posljednji Horvatov učenik. Nije suvišno iznova isticati Horvatov osjećaj za mladog skladatelja, štoviše

mladog čovjeka kojeg je imao pred sobom i kojem je trebao otvoriti vrata kako bi krenuo u potragu za vlastitom umjetničkom istinom. Rezultat je vidljiv u samosvojnim skladateljskim poetikama svakog od njegovih učenika, a poveznica su upravo dubina promišljanja i samokritičnost koje su krasile i Horvatov pristup.

Istu vrstu neraskidive povezanosti Igor Kuljerić proživio je sa Simfonijskim orkestrom i Zborom Hrvatske radiotelevizije čiji je dirigent postao 1968. godine i ostao uz njih vezan do kraja života, bilo kao stalni, honorarni, gostujući ili počasni dirigent. Ravnajući ansamblima u domaćim ciklusima i programima, na festivalima i turnejama u inozemstvu, njegujući repertoar velikih vokalnih i vokalno-instrumentalnih djela svjetske literature, potičući izvedbe i praizvedbe djela hrvatskih autora te pretvarajući koncertne programe u izvodilačke projekte (primjerice, „interpolirajući Bachove korale i glagoljaško pjevanje muške klape iz vlastite skladbe *Križu, daj nam ti milosti* u Lisztovih 14 postaja križnog puta *Via crucis*“, kako ističe muzikologinja Eva Sedak) utkao je sebe u povijest ovih ansambala. Susretao se Kuljerić u tom kontekstu i s Horvatovim djelima, pri čemu su dva susreta ostala diskografski dostupna – izvedba kantate *Jama* iz 1971. godine u kojoj je Kuljerić sudjelovao kao zborovođa te snimka zborskog djela *Kolo bola* koju je Kuljerić kao dirigent ostvario 1996. godine.

Kao istaknuti radnici u kulturi i prominentna imena unutar glazbeničke struke, Stanko Horvat i Igor Kuljerić spremno su preuzimali odgovornost za različite organizacijske zadaće. Horvat je bio predsjednik Hrvatskog društva skladatelja (1974. – 1979.), potpredsjednik Umjetničkog savjeta (1975. – 1979.), a zatim umjetnički direktor Muzičkog biennala Zagreb (1985. – 1989.). Svoju stručnost potvrdio je i kao glavni urednik edicije *Sabrana djela Josipa Štolcera Slavenskog* (1983. – 1991.) te glavni urednik edicije *Ars croatica* Hrvatskog društva skladatelja (1991. – 2001.). Kuljerić je također bio predsjednik Hrvatskog društva skladatelja (1980. – 1981.) i umjetnički direktor Muzičkog biennala Zagreb (1980. – 1983.). Osim toga, obnašao je dužnost programskog direktora Koncertne dvorane Vatroslava Lisinskog (1981. – 1984.), bio je šef programa Tribine muzičkog stvaralaštva Jugoslavije u Opatiji (1977. – 1988.), glazbeni direktor Dubrovačkih ljetnih igara (1984.

– 1985.), ravnatelj Opere HNK u Zagrebu (1992. – 1994.) i potom do 2003. njezin stalni dirigent, umjetnički direktor Međunarodnog dirigentskog natjecanja Lovro pl. Matačić (od 1995. do smrti) te je bio aktivan u Prosvjetnom saboru Hrvatske (Hrvatski sabor kulture) čiji je predsjednik bio 1984. godine.

Potvrdu profesionalnog i umjetničkog statusa obojici im je donijela titula akademika, u vidu redovnih članova Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Faktografija se možda čini suhoparna, no bitna je kao ogledalo njihova osjećaja odgovornosti za vlastiti doprinos izgradnji kulturne sredine i kao potvrda profesionalne angažiranosti u svim relevantnim institucionalnim „simbolima" hrvatske glazbene kulture.

Traženja i vraćanja

U službeni svijet kompozicije ušli su, mogli bismo reći tipičnim, akademskim glazbenim uradcima. Klavir i gudački orkestar, dva izvedbena tijela koja je valjalo svladati na samom početku bavljenja autorskim stvaralaštvom. Prvo Horvatovo djelo datira iz 1948. godine i riječ je o *Preludiju* za klavir, koji je bio rad za prijamni ispit na Muzičkoj akademiji, no partitura je danas zagubljena. Slijedila je potom *Passacaglia i fuga* za gudački orkestar iz 1952. godine čijom je praizvedbom ravnao Milan Horvat. Sličnom idejom započinje Kuljerić svoj put, kao prvo službeno djelo skladavši *Passacagliju* za klavir iz 1960./1961. godine, nakon koje je iste godine slijedio *Concertino* za gudače u čijoj je praizvedbi kao dirigent sudjelovao profesor Stjepan Šulek. Obojica autora „prihvaćaju" svoja rána djela, ona nastala tijekom studentskih dana, kao službene početke skladateljskih opusa jer obojica prihvaćaju umjetničko sazrijevanje kao prirodan put autorskog odrastanja. U govoru na komemoraciji Stanku Horvatu njegov učenik Mladen Tarbuk prisjetio se trenutka kad mu je javio da je s radijskim orkestrom snimio skladateljev *Concertino* (ista rána, šulekovska forma, kao i u Kuljerićevu slučaju) te mu je htio dostaviti snimku, a Horvat mu je odvratio da ipak ne bi želio čuti jer je djelo „nastalo doista prije pola stoljeća". Međutim, nije riječ o gundulićevskom odbacivanju *poroda od tmine*, što potvrđuje popis djela, već o prihvaćanju golemoga protoka vremena koje je u skladateljevu iskustvu ostavilo duboka traga.

Pogled u opuse dvojice skladatelja otkriva dva sasvim različita svijeta, u nekim trenutcima dijametralno suprotna, no ponekad približavajući se sličnim idejama ili dotičući iste izvore glazbeno-estetičkih razmišljanja.

„Ja uopće nisam od onih koji vole svoja djela. Vrlo ih je malo koja mogu u potpunosti akceptirati i od svih djela koja ste vi do sad nabrojali mislim da bi ostao jedino ovaj *Sonnant*“, rekao je Stanko Horvat 1975. godine u razgovoru s Evom Sedak. Upravo ta samokritičnost koju je zadržao tijekom čitavog života jedan je od razloga Horvatove studiozne posvećenosti svakom idućem glazbenom djelu. Sedamdesetpet djela, koliko broji Horvatov opus, svjedočanstva su koncentracije koju je poklanjao svakoj svojoj ideji i koja ga je, posljedično, vodila gotovo iz remek-djela u remek-djelo. Okosnicu njegova opusa čine tri skladateljska područja: klavirska glazba, glazba za gudače u raznim komornim i orkestralnim obličjima te glazba koja se oslanja na vokalni izričaj. Opus Igora Kuljerića brojniji je i žanrovski raznolikiji, što je rezultat njegovih širokih glazbeničkih interesa. Opus je to koji se opire točnom određivanju brojčanog stanja jer stotinjak skladbi „klasičnog“ predznaka upotpunjuju glazba za četiri filma, tri velike sportske priredbe, brojne obrade i aranžmani, zamjetan opus scenske glazbe te niz autorskih pjesama i aranžmana za Krapinski festival, kao i za glazbenike s popularno-glazbene scene.

Avangardu su objeručke prihvatili, dakako, u onom trenutku profesionalne mladosti kad je to bilo potrebno. No, vrlo brzo su uvidjeli i njezine zamke. Avangarda je za Stanka Horvata predstavljala znatiželju, nestrpljivost koja za posljedicu ima eksperiment. Ona „osvaja novi teren, ali ga, zbog svog velikog nestrpljenja, ne istražuje“. Sebi je Horvat priznavao znatiželju, ali je odbijao nestrpljivost. Zanimale su ga raznolike instrumentacijske boje, čak je jedno djelo posvetio suvremenom instrumentu Ondes Martenot istražujući njegov solistički zvuk, zanimali su ga aktualni glazbeno-stilski i kompozicijsko-tehnički noviteti, ali kao sredstva u službi glazbene ideje koju je strpljivim i dugotrajnim radom pročišćavao do zaokruženosti glazbenog djela. Skladanje je doživljavao kao „izbor na tlu već otkrivenih terena“, naglašavajući pritom važnost oslanjanja na „vlastite kategorije i instinkte“ te

sagledavajući glazbeni materijal kao umjetničku, ljudsku i psihološku činjenicu. Svaka njegova skladba jest „priznanje poraza pred samim sobom“, što ne uključuje negativnu konotaciju, već predstavlja nužnost procesa sazrijevanja u potrazi za vlastitom umjetničkom istinom.

Za Igora Kuljerića „robovanje estetikama“ nikad nije bila relevantna opcija. „Raskrižje je ostalo, jedino su pitanja bila nešto drukčija“, a odgovore je vrlo brzo odlučio tražiti u samom sebi kako bi se odupro „ogromn(im) naplavin(ama) nekritičnosti, neznanja, nemoći, nenadarenosti“. Velika znatiželja obilježila je njegov stvaralački habitus, pri čemu je „svako traženje predstavljalo školu“ i iniciralo „iznova – traženja“. Stvaralačka znatiželja u njegovom se slučaju rasula preko nepreglednih polja skladateljstva i izvodilaštva, pri čemu je jedan od najvažnijih kriterija postalo razlikovanje „profesionaln(og) i manje profesionaln(og) pristupa“ umjetničkom izrazu i autorskom radu. Estetika na koju se Kuljerić odlučio osloniti proizlazila je iz njegove potrebe za autentičnosti, za osjećajem vjerodostojnosti. Došavši do zaključka da su „sve estetike potrošene“, jedino je mogao osloniti se na vlastiti nutarnji glas: „Ako nema potrebe, razloga za djelom, onda mi se čini da djelo ne funkcionira, da je ono prazno.“

Ono što nedvojbeno jesu dijelili jest potraga za umjetničkom istinom. Kad Horvat kaže da je jedina stvar za koju misli da je radi pošteno to da „ostajem tamo gdje jesam“, to nipošto ne znači statičnost već upućuje na kontinuirano kretanje k spoznavanju vlastite istine. Kad Kuljerić ustvrdi da suvremeno društvo počiva na „vječitom vraćanju istoga… poput vrtnje kakve vječne vrpce“, to ga neće odvratiti od vlastita uključenja u isti vrtlog, uz uvjet da se nikad ne prestane pitati o sadržaju nauštrb pukog zadovoljavanja forme. Potraga ih je odvela u različitim smjerovima, ali potreba za traženjem ostala je konstantna. Govorimo li o odrazima, onda je moguće primijetiti znatnije tragove koje su ostavili, primjerice, dosezi suvremene poljske skladateljske škole na Horvata ili, pak, spektar mogućnosti elektroničkih zvučnosti na Kuljerića. I jednomu i drugomu „povratak“ je bio jedina moguća opcija. No, povratak ne podrazumijeva regresiju, već naprotiv, ono isto kontinuirano kretanje k spoznavanju vlastite istine. Horvat ju je nalazio u

stalnom preispitivanju odnosa forme i sadržaja unutar glazbeno-povijesnih tradicija, otkrivajući „poimanje glazbe kroz povezanost umjetničkoga, ljudskoga i psihološkoga" (Nikša Gligo). Kuljerić je zagrabio u vlastito nasljeđe fasciniran „*drugim* kao *pučkim*, *neumjetničkim*, *narodnim*, *folklornim*", pretvarajući ga u „*vlastito*, *umjetničko* i *individualno*" (Eva Sedak).

O Stanku Horvatu... intimno

Računalo nije koristio. Dokumente je tipkao na pisaćem stroju. Partiture je uvijek pisao rukom na notnom papiru. Svaku je partituru uredno prepisivao, najčešće kod kuće u večernjim satima, koristeći ravnalo za preciznost tako da njegove partiture izgledaju kao savršeno uređen interijer. Trudio se taktove i note unutar njih precizno zapisati u granicama zadanih crtovlja, a ako bi se dogodilo da ga glazbena misao povede, precizno bi produljio crtovlje na marginu i dovršio cjeloviti takt. U potrazi za mirom, često je skladao na Akademiji gdje je, primjerice, u ljeto 1971. godine nastala *Jama*.

Puno je radio. Svaki dan ujutro išao je u Društvo skladatelja, redovito se pripremao za nastavu sa studentima, pohodio brojne sjednice i sastanke, a onda bi došao kući. Imao je male džepne notese koji su mu služili za radnu organizaciju. U njih je bilježio brojeve telefona (među kojima je bio i Kuljerićev), kratke bilješke s pojedinih sastanaka (čak i po točkama dnevnog reda), natuknice o obvezama koje treba obaviti. Mnoštvo je tu zabilježenih datuma s vremenima poslovnih sastanaka s kolegama i sjednica u ustanovama (primjerice, vezanih uz Muzički biennale Zagreb ili redakciju notnih izdanja Josipa Štolcera Slavenskog), termini nastavnih sati sa studentima, pa i zabilješka o datumu diplome Berislava Šipuša iz 1987. godine. Poneke stranice ispunjavao je črčkarijama, a našao se tu katkad i neki kulinarski recept.

Odlično je svirao klavir, čak i u mladosti na plesnjacima. Turneja s baletnom trupom Ballet des Étoiles de Paris po Srednjoj i Južnoj Americi bilo je najveće putovanje u njegovu životu, o kojemu je kasnije često rado pričao. Putovalo se tad u avionima s propelerima, no kasnije se nikad nije volio voziti avionom. Bio je

društven, ali s užim krugom jako bliskih prijatelja. Jednom tjedno uvečer kartali bi preferans, puno se išlo na koncerte i u kino, a nedjeljom su znali otići u gostionicu *Dva barilčeka* u zagrebačkoj Ilici. Nisu imali kućne ljubimce, sve dok kći Nina nije dovela u obitelj psa. Često je sa psom odlazio u šetnje obližnjom park-šumom Jelenovac. Gara bi trčala, a on je hodao i skladao u mislima.

Volio je ići na more, a supruga i on vjenčali su se na Lastovu. Volio je ići u kino i gledati filmove, osobito krimiće. Volio je čitati, čak i naglas članovima obitelji, razne knjige na francuskom jeziku, nobelovce, poeziju, kod krimića prvo bi pročitao zadnju stranicu kako bi saznao rješenje, a onda bi započeo čitati knjigu od početka. Glazba se u domu Horvatovih slušala stalno, Brahms, Strauss, Chopin, Bartók, Messiaen, Debussy, a osobito Wagnerove opere. *Izoldinu ljubavnu smrt* svirao bi na klaviru. Fascinacija Wagnerom odvela je supružnike Horvat na Bayreuthske svečanosti gdje su jednoga ljeta gledali tetralogiju *Prsten Nibelunga* i *Tristana i Izoldu*. Bio je to jedan od najupečatljivijih životnih doživljaja.

O Igoru Kuljeriću... intimno

Od rane mladosti naučio je da sve sam treba stvoriti, a kasnije i svojoj obitelji priskrbiti. Zbog toga je radio intenzivno i mnogo različitih stvari. Prihvaćao je vrijednost svih novih stilova koji su se u glazbi događali i cijenio je svakog glazbenika, bez obzira na to kojem žanru pripadao. Vodilo je to snažnoj želji da se involvira kao kulturni djelatnik.

Neke skladbe je „porađao" dugo, prije svega velika djela poput opera. Osobito jer je sam volio napraviti libreto. No, paralelno je radio po nekoliko skladbi pa se ne bi moglo reći da je teško skladao. Volio je pojedine glazbene ideje koristiti u različitim obličjima i u različitim kontekstima. Često bi neki glazbeni moment koji je koristio u scenskoj glazbi, a puno je kao skladatelj surađivao u kazalištu, kasnije primijenio kao utjecaj ili odraz u nekom drugom djelu. Čuvao je skice i verzije partitura. Dorađivao je i prerađivao svoje skladbe tražeći bolje rješenje ili ih, naprosto, prilagođavajući drugom interpretu, drukčijem izvođačkom aparatu.

Ljubav prema književnosti povezala ga je s teatrom. Volio je kazalište, volio je suradnje s glumcima i redateljima. Puno njegovih djela temelji se na literarnom predlošku jer ga je inspirirala riječ. Volio je književnost, poeziju, volio je pisati eseje, članke, tekstove o vlastitim skladbama. Vodio je dnevnik u kojemu se otkriva (ili skriva) kao glazbenik i kao čovjek. Bio je druželjubiv, pričao je viceve, odlično je igrao šah i volio je kuhati.

Povezanost sa Silbom, otokom njegovih korijena, „oazom mira" kako ga je opisao u svom dnevniku, dokazivao je u svojoj glazbi, ali i sve češćim i duljim boravcima na otoku. Bijeg je zamijenio povratkom. U tomu je važnu ulogu odigrala supruga Vanja koja je držala tri kuta silbenske kuće. Volio je ploviti barkom i ribariti. A mačke koje su imali putovale su s njima iz Zagreba na Silbu i natrag.

Epilog

Posljednje djelo koje je Igor Kuljerić dovršio bila je orkestralna skladba *Bel kamen kampanela* koja je praizvedena nešto više od dva tjedna nakon njegove smrti. Posljednje djelo Stanka Horvata bio je ciklus pjesama *Silazak na vrh*, dovršivši verziju za sopran i klavir, ali ne stigavši dovršiti verziju za sopran i komorni ansambl. Instrumentaciju je završio Berislav Šipuš, tako da su obje verzije praizvedene godinu, odnosno dvije nakon skladateljeve smrti.

Ipak, njihove misli već su bile usmjerene k budućnosti. Obojica su tu budućnost vidjeli u svijetu opere. Kuljerić je zadnjih godina pripremao teren za operu *Katarina Zrinska*. Sukladne teme glazbeno se već dotaknuo 1999. godine u *Dvjema pjesmama* za sopran i klavir na stihove Katarine Zrinske i Frana Krste Frankopana. Skladao je prve dvije slike, no opera je ostala nedovršena. Stanko Horvat razmišljao je o Krležinim *Glembajevima*. Međutim, sve je ostalo na ideji. Radnje njihovih opera nisu se trebale direktno ticati povijesnih događaja ili raspada visokograđanske klase. Obojica su željeli glazbom ispričati intimnu dramu, staviti ženski lik u prvi plan operne radnje – za Kuljerića bila je to Katarina kao „žena-heroina koja je bila ispred svoga vremena i završila tragično jer je htjela ostvariti svoje snove koji se u tom trenutku nisu mogli ostvariti",

a Horvatovu pažnju privukla je tragična sudbina krojačice Fanike Canjeg koja se, nakon tragičnih smrti svekrve (koju je pregazila baruničina kočija) i supruga (koji je pao s novogradnje i preminuo), trudna i sa sedmomjesečnim djetetom u rukama bacila s trećeg kata glembajevske kuće jer su joj odbili pružiti pomoć.

Različitih životnih puteva, različitih skladateljskih poetika, različitih karaktera, Stanka Horvata i Igora Kuljerića povezivalo je prijateljstvo, međusobno poštovanje, kolegijalnost i uvažavanje. Hrvatskoj glazbenoj kulturi ostavili su u nasljeđe umjetnički opus koji obvezuje na, uvijek iznova, otkrivanje otkrivenog. Kao istraživači, tumači, izvođači, slušatelji i poštovatelji ne bismo se trebali na taj poziv oglušiti.

O DJELIMA I OKO NJIH

IGOR KULJERIĆ

Koncert za marimbu i orkestar

„Vibrafon i marimba – te udaraljke koje pjevaju – oduvijek su me privlačile, ali je tek oduševljenje Ivaninom svirkom i razvojem u meni pobudilo interes za skladanjem. Ti su instrumenti za mene značili svojevrsne vjesnike modernosti, a artikulacija kojom oni pretvaraju trenutno nastajanje tona u njegov produženi odzvuk i trajno zvučanje značila je određeni izazov." Prva skladba koju je posvetio svojoj kćeri Ivani Kuljerić bila je *Toccata* za vibrafon i klavir (1988.). „Vibrafon, svoj prvi udaraljkaški instrument, dobila sam uz obećanje da ću ozbiljno i marljivo vježbati! I tako se u našem stanu, uz vječni zvuk pijanina sve češće čuo i vibrafon. Vjerojatno je upravo iz te svakodnevne kakofonije nastalo jedno od meni najdražih djela. Moja prva praizvedba, tatino prvo solističko djelo za udaraljke", istaknula je glazbenica. Nakon tog „okidača" Kuljerić se kontinuirano nastavio baviti ovim instrumentima istražujući njihove solističke mogućnosti i komorne zvučnosti, posebno se usredotočivši na marimbu kojoj se njegova kći posvetila. Nastali su *Valcer (D9-G9)* za vibrafon, marimbu, klarinet i klavijature (1989*.), Lied ohne Worte* za marimbu (1991.), a potom djela ciljano pisana za Ivanu Kuljerić – *Barocchiana* za marimbu i gudače (1993.), *Chopin op. 17 br. 4* za flautu i vibrafon (1997.) te *Barocchiana* za marimbu (2000.) i *Folk Art II* za marimbu i gudače (2003.) u čijem je nastanku podjednako važnu ulogu imala skladateljeva kći kao koautorica. Njoj je posvećen i jedan od prvih solističkih koncerata za udaraljkaški instrument i orkestar u hrvatskoj glazbi.

Koncert za marimbu i orkestar, poslije poznat i pod nazivom *Koncert za Ivanu*, jedno je od djela koje je skladatelj svrstao među svoja najuspješnija umjetnička ostvarenja, a koje je opisao i kao „svojevrstan obiteljski dug". Praizveli su ga Ivana Kuljerić i Simfonijski orkestar HRT-a pod ravnanjem samog skladatelja 22. ožujka 2001. godine u Zagrebu, a 2004. godine nagrađen je

Porinom za najbolju skladbu za veliki sastav. Nešto kasnije, 2007. godine skladateljeva supruga Vanja Kuljerić i kći Ivana Kuljerić prilagodile su komornu verziju djela za marimbu, dva udaraljkaša i klavir. Koncert uspješno združuje različite glazbene poticaje, što je ideja koju je Kuljerić nastojao sprovesti u mnogim svojim djelima. Zadržava trostavačnu strukturu koju je koncert kao glazbena vrsta nasljedovao tijekom baroka, klasicizma i romantizma, no stavke ne odvaja kao zasebne glazbene cjeline, već njihov slijed Con moto – Lento – Allegro povezuje *attaccom* čineći djelo organski umreženom tvorevinom čije su „osnovne glazbene ideje već prisutne na samom početku djela". Koncertantnost solističkog instrumenta skladatelj nalazi u povijesnom razvoju marimbe i zvukovnim bogatstvima udaraljkaških instrumenata, odnosno u izvaneuropskim tradicijama azijskog gamelana i afričke glazbe, kao i u globalnom trendu razvoja jazz i popularne glazbe. U tom kontekstu glazbeni jezik Koncerta za marimbu i orkestar odiše raznolikim glazbama svijeta, a tradicija, koje god provenijencije bila, skladatelju je poticaj za propitivanje u svrhu postavljanja u nove suvremene kontekste.

Skladatelj je bio sklon ideji prilagođavanja djela komornoj verziji, ističe Ivana Kuljerić. „Postojao je klavirski izvadak, no vidjelo se da klavir u instrumentaciji puno toga ne može donijeti. U djelu ima puno udaraljki, puno boja. Takav problem postoji i u *Pop-koncertu* jer se motivi javljaju kao varijacije u boji, u instrumentaciji." S obzirom na to da skladatelj nikad nije načinio komornu verziju Koncerta, odlučila je to napraviti njegova kći koja je već imala sličnih koautorskih iskustava s ocem, a nakon njegove smrti nastavila je pojedina djela prilagođavati za izvedbe na udaraljkama. Skladateljeva supruga posvetila se prilagodbi klavirske dionice, a kći udaraljkaškim bojama. „Osim što sam preuzela ono što udaraljke inače sviraju unutar orkestra i maksimalno inkorporirala u komornu verziju, željela sam putem udaraljki dodatno dočarati boje onoga što se događa u orkestru, kako bi se iskoristilo bogatstvo udaraljkaških boja. Ima mnogo komornih situacija u instrumentaciji Koncerta koje se puno bolje mogu donijeti kroz ovakav mali krug instrumenata."

Ivana Kuljerić dodaje da je skladatelj nakon praizvedbe načinio drugu verziju djela, shvativši da „neke dijelove treba izbaciti ili drukčije presložiti pa je partitura u drugoj verziji malo strukturno drukčija". Razlike postoje i u solističkim kadencama: „Za originalnu verziju koncerta kadencu sam ja napisala, jednu je napisao tata pa sam ju malo prilagodila, a u ovoj drugoj verziji Koncerta kadencu sam potpuno proširila." Pritom, kadenca u komornoj verziji vjerna je kadenci u drugoj verziji djela. Dionica marimbe je minimalno promijenjena, a promjena se tiče raspona instrumenta jer „kad je Koncert praizveden imala sam nešto manji instrument, no kad je petoktavna marimba postala standardan instrument, primijenila sam to u komornoj verziji na način da sam koristila širi raspon instrumenta na početku drugog stavka i u kadenci. Sve ostalo ostavljeno je kako jest." Govoreći o skladbi Ivana Kuljerić ističe da ona jest koncert, ali je ujedno i komorna skladba u kojoj svi imaju važnu ulogu. S obzirom na to da je skladatelj često sam prilagođavao svoje skladbe za drukčije instrumentacijske izvedbe, komornoj verziji *Koncerta za Ivanu* otvoreno je više vrata za aktivniju prisutnost na glazbenim pozornicama.

Song

„Melizme i ritmičko pulsiranje određenih segmenata hrvatske pučke glazbe pretočiti u sofisticirani oblik europske glazbene tradicije: gudački kvartet? A usto iskoristiti svoja dosadašnja tragalačka iskustva? Je li moguće? Da, odgovara *Song*." *Song* je 3. veljače 1981. godine u Zagrebu praizveo Zagrebački kvartet u sastavu Đorđe Trkulja, Marija Cobenzl, Ante Živković i Josip Stojanović, jedan od najdugovječnijih komornih ansambala na hrvatskoj glazbenoj sceni u kojemu je, u tom trenutku, svirala jedina glazbenica u povijesti tog ansambla. Sa Zagrebačkim kvartetom Kuljerić je već imao uspostavljenu uspješnu suradnju, budući da je ansambl praizveo njegova djela *Impulsi I* za gudački kvartet i magnetofonsku vrpcu (1969.) i *Impulsi II* za gudački kvartet (1971.), za koju je dobio nagradu JRT-a. Osvrćući se na iskustvo rada na ovim skladbama u tekstu *Svako traženje je škola* (*Muzika*, 1974.) nije propustio istaknuti „neprocjenjivi stvaralački udio glazbenika Zagrebačkog kvarteta, poznatih pregalaca i specijalista nove

glazbe“ te potvrditi svoju tvrdnju o „isprepletenosti skladateljskog i izvođačkog, posebno kad se radi o traganjima na polju novog“.

Njegov tragalački duh vodio ga je 1960-ih i 1970-ih godina putevima otkrivanja različitih novoglazbenih stremljenja pa je tako tijekom 1975. i 1976. godine boravio u Milanu usavršavajući se u Studio di fonologia RAI-ja, odnosno elektroničkom studiju pri talijanskoj nacionalnoj radiotelevizijskoj kući. Rezultate istraživanja najprije je iskoristio u skladbi *Folk Art* (kasnije preimenovanoj u *Folk Art I*) „koja se oslanjala na elektroakustičke transformacije izvornih snimaka narodnih obreda s određenih područja Balkanskog poluotoka“, istaknuo je skladatelj dodavši da „*Song* predstavlja korak dalje u tom smjeru“. „*Song* filtrira i razvija ta iskustva, svodeći skladbeni materijal na dva temeljna elementa južnoslavenskog folklora“, koja skladatelj nalazi u melodijskoj liniji koja slijedi određeni intervalski model te njemu pripadajućem ritamskom pulsu oblikovanom prema ideji sviranja violine u narodnoj glazbi. „Oni određuju kako temeljnu jezgru skladbe, tako i njezin cjelokupni oblik.“

„Nitko nije potpuno samonikao i autor je uvijek na nešto oslonjen. Ti se oslonci obično traže na razini citata ili plagijata, a zapravo negdje u pozadini postoji duhovna veza koja može biti vrlo čvrsta, a da se ničim ne može dokazati“, govorio je Kuljerić u razgovoru s muzikologinjom Erikom Krpan prilikom praizvedbe opere *Životinjska farma*, doduše o nekim drugim vrstama „oslonaca“, no isti se suštinski Kuljerićev stav može prepoznati u glavnini njegova opusa. Potraga za uporištem intenzivirala se u razdoblju proživljavanja avangardnih stremljenja. Eva Sedak zaključuje da je „taj novi prostor glazbenosti moguće pojmiti kao trajući trenutak statične sveukupnosti heterogenih mogućnosti u kojemu *odjeci* više nemaju (*poviješću*) uvjetovani *smjer* ni (razlikovanjem *vlastitog* i *stranog*) uvjetovano *podrijetlo,* nego su tek znaci za ono *drugo,* čijim odmaknućem, razaranjem ili preobrazbom nastaje novo i osobno“. Posezanje za „bivšim“ u svrhu reinterpretacije vlastitosti postala je jedna od konstanti Kuljerićeve skladateljske poetike. U *Songu*, ističe Sedak, skladatelj dopušta izvođaču „da *uđe* u skladbu zajedno s uspomenama: na bivše glazbe, izvodilačke inačice i manire, stereotipe i floskule“, pri čemu se među tim uspomenama

kriju dva svijeta: onaj folklornih izvorišta duboko pohranjenih u „duhovnoj vezi" skladatelja s vlastitim bićem i onaj tradicije utkane u pojam i praksu gudačkog kvarteta kao izvođačkog sastava i glazbene vrste. Rezultat je briljantna igra motivima iz koje povrh zvukovne plohe izranja melodija koja se potom rastače u motivsko prelijevanje po dionicama, opetovano se vraćajući, uz ritamsku bujnost koja se u zamasima razvija tijekom skladbe. Sva igra izranja iz i utapa se u zvukovnu plohu koja briše granice vremena i prostora glazbe.

Song je 1982. godine donio skladatelju vrijedno priznanje našavši se među službeno preporučenim skladbama na forumu Međunarodnog skladateljskog rostruma (IRC) održanog u Parizu u organizaciji Međunarodnog glazbenog vijeća (IMC), u partnerstvu s UNESCO-om i uz potporu Europske radiodifuzijske unije (EBU).

Seh duš dan i *More*

Povezanost Igora Kuljerića s vokalnim glazbenim izrazom provlačila se kontinuirano tijekom njegova života i umjetničkog djelovanja. Odrastao je uz zvukove i boje glasa, slušajući ih od đačkih dana kad je korepetirao u opereti u Zadru, a potom ih je, paralelno uz upis prve godine studija kompozicije na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, nastavio razotkrivati na svom prvom radnom mjestu korepetitora u zagrebačkom Hrvatskom narodnom kazalištu (koje je tijekom života nadogradio djelatnostima asistenta dirigenta, dirigenta, pa i ravnatelja Opere ove nacionalne kuće). Potreba za dubinskim poniranjem u živo tkivo glazbene ideje, strukture i izvedbe odvela je Kuljerića smjerom dirigentskog zanata koji je isklesao do najfinijih bravura vodeći, počevši od 1968. godine, Simfonijski orkestar i Zbor HRT-a, i ostavivši, ističe Eva Sedak, „osobitog traga u interpretacijama velikih vokalno-instrumentalnih partitura", posebno se zauzimajući za izvedbe djela hrvatskih skladatelja, pri čemu su mnoga od njegovih interpretacijskih viđenja prepoznata kao antologijska ostvarenja. Njegovu stvaralačku i izvodilačku stranu ličnosti povezala je potreba za komunikacijom, koje se dotaknuo u razgovoru s Erikom Krpan, postavivši sam sebi pitanje „što je to komunikacija s publikom, je li to samo interpretacija,

odnosno promišljanje interpretacije ili postoji nekakav magijski, ritualni, prapovijesni poriv koji neprestance goni ljude da uspostavljaju komunikaciju. Ili ne uspostavljaju, a i to je na neki način komunikacija“.

Skladateljska fascinacija zborskim izvođačkim tijelom započela je 1972. godine s *Quam pulchra es (Omaggio a Lukačić)* te se nastavila razvijati u *a cappella* obličjima ili uz instrumentalnu, odnosno orkestralnu pratnju. Riječi za kojima je posezao katkad su bile liturgijske ili biblijske provenijencije, iz pučkog konteksta ili iz pera starijih hrvatskih pjesnika, a više zborskih djela temeljio je na tekstualnim predlošcima istaknutih književnika među kojima su Dragutin Domjanić, Đuro Sudeta, Petar Preradović, Enes Kišević, Luko Paljetak, Fran Galović i Miroslav Krleža. Vladimir Nazor, po kojemu je ime ponijela prestižna državna nagrada kojom je Kuljerić ovjenčan 1986. godine za operu *Richard III.*, osvojio ga je svojim pjesništvom tri puta – nastale su *Galeotova pesan* za mješoviti zbor i timpane (1976.), *Seh duš dan* za mješoviti zbor (1983.) i *Osor* za mješoviti zbor (2002.).

Poput antologijske popijevke Blagoja Berse, tragika majčinog oplakivanja umrlog sina u stihovima pjesme *Seh duš dan* učinila je Kuljerićevu skladbu jednom od antologijskih stranica zborske literature. Posvetio ju je Mješovitom pjevačkom zboru KUD-a Matko Brajša Rašan iz Pule i dirigentu Zvonimiru Ivančiru. Skladba je 1983. godine praizvedena na susretu pjevačkih zborova Naš kanat je lip u Poreču. Nekoliko zborskih skladbi posvetio je Zadru, možda iz sličnog osjećaja „duga“ prema gradu mladenačkih dana i prvih glazbenih iskustava. Svojevrsnu skrivenu posvetu ili pak vraćeni dug moguće je naći i u skladbi *More*, odnosno u okolnostima njezine praizvedbe. Poslužívši se stihovima još jednog pjesničkog velikana, Josipa Pupačića, Kuljerić je 1978. godine skladao *More*, no djelo je praizvedeno tek 22. travnja 1983. godine na Muzičkom biennalu Zagreb u izvedbi Djevojačkog zbora ŠC Juraj Baraković iz Zadra pod ravnanjem Antuna Doličkog te uz plesačicu Astrid Turina. Dakle, u izvođačkom tijelu krije se posveta. Skladatelj je djelo zamislio za djevojački zbor, magnetofonsku vrpcu i plesačicu, u dvjema varijantama: koncertnoj (bez plesačice) i s elementima glazbenog teatra (uz plesačicu). „Pjesma me privukla radošću čiste

igre u svojoj začudnoj istinitosti poetskog doživljaja. Mi doista ovdje imamo posla s čistoćom igre! Igre svijetlih i zagonetnih putanja sunca, žala, morske pjene, cvrčkova pjeva, nečujnih odzvuka ljuštura i školjki, zagrljaja valova“, zapisao je skladatelj, zaključivši da skladba „protječe ulančanim nizom detaljiziranih mikrosituacija i cjelovitost slike gradi postupkom koji kao da je jednim dijelom našao ishodište sukladno principima igre kockicama domina“.

Ovim dvama zborskim djelima, *Seh duš dan* i *More*, otkriva se skladateljski nerv koji suštinski poznaje zborsko višeglasno tkivo, sve njegove nijanse, pukotine i vezivne niti. Isto tako otkriva se skladateljeva naklonost prema izvođaču, bez obzira na to iz kojega miljea on dolazio, profesionalnog ili amaterskog. A povrh, ili prije, svega progovara skladateljeva očaranost zvukom i zvučanjem. Iznimnom pažnjom Kuljerić prepjevava Nazorove potresne stihove u jednako dojmljivu glazbu, zadržavajući tradicionalniji pristup zborskoj višeglasnoj teksturi. Nasuprot tome, Pupačićev pjesnički predložak dekonstruira kako bi u ključnim trenutcima istaknuo pojedinu riječ ili misao, pretvarajući skladbu u apoteozu moru i *hommage* pjesniku.

Jeu de cloches

U opusu Stanka Horvata dva su djela u kojima je skladatelj istaknutiju ulogu dao udaraljkaškim instrumentima, pritom posebno izdvojivši dva instrumenta melodijskog karaktera. Godine 1992. skladao je ciklus pjesama *Tišina i uzdasi* za sopran, vibrafon i udaraljke, u čijoj je praizvedbi 1993. godine sudjelovala Ivana Kuljerić, čije je osobno putovanje u svijet udaraljki započelo upravo s vibrafonom. Nakon što se pozabavio zvukom udaraljki, prije svega vibrafona, u vrlo intimnom suodnosu s glasom koji nosi stihove Dunje Robić, Horvat je odlučio slijediti ideju istraživanja udaraljke kao solističkog instrumenta. Rezultiralo je to skladbom *Jeu de cloches* za marimbu i gudački kvartet koju su 1994. godine praizveli Igor Lešnik i Zagrebački kvartet na koncertu u Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu, u povodu obilježavanja 75. obljetnice Zagrebačkog kvarteta.

Osim što potvrđuje skladateljevu fasciniranost frankofonim izvorištima, *Jeu de cloches* svojim naslovom sugerira slojevitu značenjsku pozadinu. Povijesno je to bio mehanički instrument koji se nalazio u tornjevima crkava ili gradskih vijećnica i koji je pokretao satni mehanizam. Njegov zvukovni karakter posudile su i orgulje primijenivši ovaj naziv na jedan od svojih registara koji bi pokretao malen mehanizam i omogućavao orguljama boju poput zvona. Potom je zvukovna ideja evoluirala u orkestralni udaraljkaški instrument. No, u naslovu Horvatove skladbe treba prepoznati i pojam igre, u ovom slučaju igre sa specifičnim zvukom zvona, što je u skladu s njegovim shvaćanjem skladateljskog procesa u kojemu ona „prvotna, najsirovija predodžba o djelu što nastaje“ zapravo je „predodžba o zvuku, dakle, isključivo spontan, emocionalni, osjetilni poriv“. Reći će Horvat da „misao o strukturi dolazi na drugo mjesto“, no odmah će u idućim rečenicama intervjua koji je 1972. godine s njim vodila Eva Sedak približiti ideje zvuka i strukture, rekavši da je prva predodžba o novoj skladbi ipak „simbioza tih dviju komponenti“.

„Marimbafon i kvartet stalno se traže, prolazeći kroz sve zamislive varijante odnosa, ulazeći u ravnovjesja, ali odmah potom iz njih istupajući“, ističe muzikolog Nikša Gligo. Od polaganog uvoda marimba gradi zvukovni prostor kojemu se diskretno priključuju gudači tremolima, a na njezino prizivanje „zvonkosti“ gudači odgovaraju *pizzicatima*. Zvuk nestane u visokim registrima i tišini, da bi središnji dio skladbe započeo energičnom temom u gudačima. Dva izvođačka tijela – marimba i gudački kvartet – šire zvukovni prostor, poigravaju se s glazbenim motivima, katkad zajedno, katkad samostalno, ponekad se međusobno imitirajući, a ponekad se nadovezujući jedni drugima na glazbene misli. Skladatelj se konstantno poigrava s idejom zvuka zvona, pretežito u dionici marimbe, no njegovi odjeci prisutni su i u kvartetskom slogu. Dapače, općenita ideja odjeka sadržana je u načinu komunikacije dvaju izvođačkih tijela koja su tretirana kao kompaktne odvojene glazbene osobnosti. Krug se zatvara svojevrsnom slobodnom reprizom uvodnog dijela, zapravo tek podsjećanjem na zvukovno i motivsko izvorište iz kojeg je čitava skladbena igra započela. No, ovog puta skladatelj dodaje stvarni zvuk zvona uz *pizzicata* gudača koja u izraženom *crescendu* i zatim *decrescendu* vode do potpunog nestanka zvuka. Marimba, koja je cijelo vrijeme „dozivala“ zvuk zvona, na kraju nestaje iz zvučne perspektive.

Sonnant

Klavirski opus Stanka Horvata među najznačajnijim je opusima za ovaj instrument u suvremenoj hrvatskoj glazbi. Poput uvriježene prakse koja je tijekom povijesti vezala skladatelje uz ovaj instrument s tipkama, Stanko Horvat stvaralački je odrastao uz klavir. Njegova majka je privatno učila klavir kod Svetislava Stančića, a njezina sestra bila je koncertna pijanistica. Premda je njegov prvi školski instrument bila violina, srednju školu završio je kao klavirist. Njegova supruga Marija Gvozdić Horvat jedna je od četrnaest žena koje su obilježile povijest klavirskog odsjeka zagrebačke Muzičke akademije, a među njima je i njezina sestra Pavica Gvozdić koja se svesrdno zalagala za izvođenje Horvatove glazbe, postavši jedan od njegovih idealnih interpreta. Počevši od nesačuvanog studentskog

Preludija, Horvat je klavirskoj literaturi darovao sedamnaest solističkih djela. Među njima je nekoliko njih posvetio upravo Pavici Gvozdić.

„Sjećam se dana kad mi je Stanko donio prvu skladbu pisanu za mene. Bio je to *Sonnant* – u prijevodu *Zvučeći*. Stanko je bio ljubitelj francuskog jezika i kulture pa je mnogim skladbama davao francuske nazive. O *Sonnantu* mi je rekao: 'To je eksperimentalna skladba zvučanja, sastavljena od tri dijela. Prvi dio je bez pedala, a izdržane duge note daju dojam pedalizacije; drugi dio je cijeli pod pedalom koji se ne mijenja, ali mora zvučati čisto i jasno; a treći dio je kombinacija tih dvaju dijelova.' Znala sam da moram naći put od tog eksperimenta do glazbe koja se ispod njega skrivala." *Sonnant* je nastao 1969. godine, a 1970. godine praizvela ga je Pavica Gvozdić u Hrvatskom glazbenom zavodu u Zagrebu te je iste godine djelo ovjenčano nagradom Josip Štolcer Slavenski. Pišući o notnom zapisu *Sonnanta* u kojemu skladatelj odustaje od ograničenja taktnih crta, skladatelj Berislav Šipuš zaključuje da se „Vrijeme *Sonnanta* pretvara u Bezvrijeme", a način tretiranja tona i njegova odnosa spram tišine te „gestu sviranja i pokret svirača" prepoznaje kao svojevrsnu karakteristiku ritualnosti. Šipuš, pak, ide dalje te zamišlja kako bi bilo doslovno raširiti partituru skladbe i postaviti stranice jednu do druge poput kakvog tepiha: „Ugledat ćemo sliku, prilično dugačku (gotovo tri metra!), koja je istodobno i oblik i slika oblika!" Prigrlimo li metaforu vizualnosti, *Sonnant* se doista može i slušati kao slika, ali slika zvučanja u kojoj skladatelj, interpret i sâm instrument iskušavaju granice međuodnosa „glazbene zbilje i glazbene ideje". Pritom, ističe Šipuš, „skladatelj zajedno s interpretom i zajedno s nama" traga „za zvukom-tonom, za zvučanjem i odjecima, za tišinom i glazbom". Pavica Gvozdić, koju je Horvat u posveti na njezinom primjerku notnog zapisa nazvao genijalnim interpretom *Sonnanta*, izvodila je ovu skladbu „idući do krajnosti zvuka i dramatičnog izražaja", smatrajući da interpretacija glazbe Stanka Horvata traži „širok emocionalni dijapazon te duboku i iskrenu angažiranost".

Svom idealnom interpretu Pavici Gvozdić posvetio je *Accords*, *De diebus furoris* (koji je bio rođendanski dar), *Paysage sombre*, *Tri preludija*, *Za Pavicu* i *Ben misurato*, no ona je na svojim koncertima

svirala i druga Horvatova klavirska djela, uključujući Koncert za klavir i orkestar koji je bio napisan za skladateljeva bliskog prijatelja Ranka Filjaka. U sjećanjima na Stanka Horvata, Pavica Gvozdić istaknula je jednu od izvedbi koncerta koju je ostvarila u zagrebačkoj dvorani Lisinski uz Simfonijski orkestar HRT-a kojim je ravnao Igor Kuljerić. Simbolika je htjela da je Pavici Gvozdić posvećen *Ben misurato* posljednja autorovom rukom u cijelosti dovršena skladba koja je praizvedena za njegova života.

Tri capriccia

„Postoji tajna veza između te nedosuđene mi violine i moje skladateljske nutrine... Neobično volim gudače pa stoga nije slučajno što sam baš za njih napisao mnogo kompozicija." Gudači su konstanta koja se u različitim obličjima provlači kroz čitav opus Stanka Horvata. Od skladbi nastalih tijekom studentskih dana do jedne od posljednjih skladbi, *Dithyrambos* za simfonijski orkestar iz 2003. godine, istražio je raznolike mogućnosti gudačkog zvuka kroz njihove solističke, komorne i orkestralne uloge u različitim kompozicijskim strukturama – od niza djela za gudački orkestar i gudački kvartet, uloge gudača u simfonijskim, koncertantnim (među kojima je i *Ljetni diptih* za violončelo i orkestar) i vokalno-instrumentalnim strukturama, u komornim formacijama violinskog dua, dua kontrabasa, dua violine i viole te klasičnog sastava violine i klavira, do neuobičajenog sastava violine i kontrabasa uz trubu i trombon (*Frammenti*) i specifičnog sučeljavanja klavirskog trija i dvanaest gudača (*...quasi una Fantasia*). Prema Nikši Gligu, „Horvatov odnos prema tradiciji, koji je zapravo njena specifično subjektivna interpretacija zbog koje ta tradicija postaje neponovljiva odrednica skladateljeva individualnog stila" najjasnije se očituje u glazbi za gudače „jer je ta glazba općenito neshvatljiva bez različitih njezinih unutarnjih tradicija (u rasponu npr. od tradicije gudačkog orkestra ili gudačkog kvarteta kao sastava do *capriccia* kao vrste gdje je, naravno neizbježna pomisao na Paganinija)".

Potonja asocijacija oslanja se na *Tri capriccia* za violinu i klavir iz 1990. godine, koja su 1991. godine praizveli violinist Josip Klima i klavirist Edi Terbovc na Majskom muzičkom memorijalu

Josip Štolcer Slavenski u Čakovcu. S Josipom Klimom Horvata je vezala dugogodišnja glazbenička i prijateljska povezanost. „Volim i poštujem interpreta, cijenim njegov trud i imaginaciju kojom uranja u notni tekst da bi iz njega doslovno rekreirao živi tonski svijet“, rekao je Horvat u razgovoru s Nedjeljkom Fabriom 1990. godine, istaknuvši tom prigodom Josipa Klimu, „vječnog i neumornog Pepija“, kao „sjajnog glazbenika, majstora svog instrumenta i majstora komornog muziciranja“. Na Klimin poticaj nastali su *Kontrasti* (1963.) koje je praizveo Zagrebački kvartet u kojemu je Klima nosio prvu violinu. Nedugo zatim isti je ansambl, iako u izmijenjenom sastavu, s Klimom na čelu praizveo *Rondo* (1967.). Suradnja se nastavila pa je violinist sa svojim Gudačkim kvartetom Klima 1988. godine u Brnu praizveo skladateljev *Quartetto*. „Nije lako opisati sve one sate suradnje s Pepijem i njegovim Kvartetom, sve te sate zajedničkog pronalaženja pravih rješenja, tehničkih, interpretativnih, sve te sate razgovora o tempima, dinamici, usponima i predasima, napinjanjima i popuštanjima, razgovore o svemu onom što oživotvoruje moj notni zapis. Pri tom Pepi nepogrešivo i spontano reagira, trenutno 'osjeća' moj zapis, predlaže, kreira, savjetuje – naprosto stvara djelo na svoj način. A ja, autor, prepuštam mu punu slobodu, s punim povjerenjem u njegovu fantaziju i golemo iskustvo. Za mene su to dragocjeni trenutci suradnje, možda još i uzbudljiviji od trenutaka javne izvedbe.“

Dvije godine kasnije nastala su *Tri capriccia*. Naslanjajući se na karakternu hirovitost i glazbeničku zaigranost *capriccia* kao glazbene vrste zamjetne povijesti, Horvat u trima stavcima preispituje međusobni odnos dvaju instrumenata u jednom od povijesno najprisutnijih komornih izvođačkih sastava. *Prvi capriccio* obilježava stalno spajanje i razdvajanje uloga dvaju instrumenata. Unisoni početak melodijsko-ritamski zaigrane teme raspada se na dva zasebna sloja, da bi se ponovno sastavili, ali u doživljaju svojevrsnog međusobnog metarskog nesklada. U toj igri sklada i nesklada, spajanja i razdvajanja, violina i klavir mijenjaju uloge u iznošenju glazbene građe, a kontinuirana igra vodi ih zaključku koji vraća glazbenu tematiku s početka stavka i ponovni susret u unisonom jedinstvu. *Drugi capriccio* donosi više

ispitivanja virtuoznosti violinske dionice kojoj klavir na početku pruža neutralnu zvukovnu pozadinu. U središnjem dijelu stavka klavirska dionica energičnije se uključuje u virtuoznu igru sa žustrim i skokovitim violinskim višehvatima, no ta igra završava klavirovim povratkom u njegovu prvotnu ulogu. Horvatovo preispitivanje odnosa violine i klavira završava u *Trećem capricciu* uspostavljanjem njihove potpune uravnoteženosti, s jasnim pogledom u prošlost njihova tradicionalnog odnosa.

Deux poèmes de Guillaume Apollinaire

Na upit može li izdvojiti suprugove skladbe koje smatra osobno važnima, Marija Gvozdić Horvat odgovara da to nije moguće. Naime, sa svima njima je živjela, njihovo nastajanje zajedno sa suprugom proživljavala i svaku skladbu njegova opusa jednako cijeni. Pogled na kronologiju opusa Stanka Horvata pokazuje da je iz djela u djelo osvajao neki novi teren vlastite nutrine i da se svim svojim umjetničkim integritetom u potpunosti posvećivao djelu koje je u tom trenutku bilo pred njim. Ipak, nekolicina naslova „isplivala" je iz razgovora s Horvatovom suprugom. Opera *Preobražaj* jedan je od skladateljevih najopsežnijih poduhvata, stoga Marija Gvozdić Horvat ne može prežaliti činjenicu da izvedba ovoga djela nije u cijelosti snimljena i na taj način trajno dokumentirana. Istaknula je i dvije skladbe napisane za njezinu studenticu Žaninu Carić (danas Bilić) o kojoj ima samo riječi hvale. Djelo koje je na nju ostavilo jedan od najupečatljivijih dojmova jest *Deux poèmes de Guillaume Apollinaire*, mali ciklus koji čine pjesme *Hier* (*Jučer*) i *Le Pont* (*Most*), probrane iz opusa pjesnika koji je obilježio francusku i europsku književnost prvih desetljeća 20. stoljeća. Apollinaireove pjesme je Horvat uglazbio 1990. godine, a praizvedene su 11. travnja 1991. godine u Hrvatskom glazbenom zavodu u sklopu Muzičkog biennala Zagreb, međunarodnog festivala suvremene glazbe s kojim je Stranko Horvat dijelio dugogodišnju povezanost na različitim razinama. Praizveo ih je Groupe vocal de France pod ravnanjem umjetničkog voditelja Johna Poolea, ansambl koji je aktivno djelovao od 1976. do 1994. godine s posebnom posvećenošću suvremenoj glazbi.

Govoreći o odnosu glazbe i teksta u razgovoru *Ispitivati osvojeni teren* s Evom Sedak (*Novi zvuk*, 1972.), doduše primarno potaknut njezinim pitanjem o ciklusu pjesama *Krik* (1968.) i kantati *Jama* (1971.), Horvat je istaknuo da je glazba „sama sebi dovoljna i ona može reći sve, ali isto tako ne vidim nikakve zapreke u tome da se ona udruži s tekstom kako bi zajedno s njim izrazila te iste stvari". Kad se odlučivao na skladanje vokalno-instrumentalnih djela s osobitom je pažnjom birao tekst „zbog vrijednosti koju mu pripisujem kao semantičkoj poruci", a ujedno je ljudski glas istraživao kao izvorište zvukovnih boja, ne odričući se pritom ni konkretnosti teksta ni apstraktnosti glazbe. Književni uzori za kojima je posezao bili su Federico Garcia Lorca i Ivan Goran Kovačić u prethodno spomenutim djelima, zatim Vesna Parun, Dunja Robić, Franz Kafka, August Šenoa, Tin Ujević, Luko Paljetak, a posebnu povezanost osjetio je s pjesničkom riječju Maka Dizdara, odnosno njegovom zbirkom *Kameni spavač*, što je rezultiralo nastankom više djela (*Kolo bola*, *Zapis o vremenu*, *Slovo o slovu*, *Zapis o očima*, *S podignutom rukom*).

Stanko Horvat bio je ljubitelj frankofone kulture i odlično je vladao francuskim jezikom. Kad je došao trenutak da odabere francuskog pjesnika čiji će mu stihovi biti oslonac u skladbi, nije se povinuo za nekim uobičajenijim imenima. Odabrao je Guillaumea Apollinairea, a onda se, kao što se avangardni protagonist Apollinaire igrao s riječima, Horvat nastavio igrati s njihovim oglazbljenjima. „Šetnja uz Seineu, bukinisti, požutjela zbirka pjesama kupljena za skromni novac, prelistavanje u oskudnom hotelskom sobičku", prisjećao se Horvat studijskih dana provedenih u Parizu i, u toj atmosferi, svog čitalačkog susreta s Apollinaireom, „trubadurom modernizma" čija ga je poezija fascinirala „magijom kojom obična, svakodnevna, gotovo istrošena riječ i misao, postaju odjednom sublimna poezija, bliska, topla i neodoljivo šarmantna". Osjećaj poetske magičnosti ostao je usječen u Horvatovo iskustvo i kad je, godinama kasnije, došla „sretna ponuda", odabrao je dvije Apollinaireove pjesme – skladateljevim riječima, nostalgično melankoličnu *Jučer* te zaigranu, vedru, nadrealistički poetičnu, zaljubljenu i neodoljivo šarmantnu *Most*. „Dok je prva (*Hier*) relativno konvencionalno strukturirana, pa Horvat slijedi njezin linearni slijed bez nekih bitnih odstupanja,

druga je pjesma (*Le Pont*) umnogome izazovnija, jer se u njoj rabi – za Apollinairea karakterističan – kaligramski spacijalizam, koji je nemoguće linearno čitati", ističe muzikolog Nikša Gligo. A Horvat zaključuje: „Sav moj trud iscrpio se u težnji da se, u dobroj tradicionalnoj maniri, glazbom približim čarobnom svijetu čarobnog poete."

POGLED U BIJENALSKU PROŠLOST

Muzički biennale Zagreb najznačajniji je i najdugovječniji festival u Hrvatskoj posvećen suvremenoj glazbi koji svoj međunarodni karakter kontinuirano njeguje od 1961. godine. U različitim oblicima djelovanja i na različitim razinama prisutnosti Stanko Horvat i Igor Kuljerić kontinuirano su bili blisko vezani uz Biennale. U svojim formativnim godinama svjedočili su nastanku festivala. Njihova djela praizvođena su i izvođena na festivalskim programima. Kao skladatelj, Horvat se prvi put na Biennalu javlja 1963. godine praizvedbom *Kontrasta* za gudački kvartet, a Kuljerić 1969. godine izvedbom klavirskih *Momenata za Vladu*. Za života su bili kontinuirano prisutni u bijenalskim programima. Osim kao skladatelji, obojica su bili aktivni sudionici kreiranja povijesti Muzičkog biennala Zagreb, bilo kao članovi programskih komisija, umjetničkih savjeta, izvršnog odbora, ali i na najodgovornijoj poziciji kao umjetnički direktori festivala.

Stanko Horvat, umjetnički direktor, u razgovoru s redateljem Vladom Habunekom (1987.)

Igor Kuljerić iz razdoblja kad je bio umjetnički direktor MBZ-a (1983.)

Na dan otvorenja MBZ-a, 22. travnja 1983. godine u predvorju KD Vatroslava Lisinskog Djevojački zbor Juraj Baraković iz Zadra pod ravnanjem Antuna Doličkog praizveo je Kuljerićevu skladbu *More*; skladatelj u čestitarskom pljesku

U večeri 11. travnja 1991. godine, u dvorani Hrvatskog glazbenog zavoda, dvanaest pjevača Groupe vocal de France pod ravnanjem Johna Poolea praizveli su Horvatovu skladbu *Deux poèmes de Guillaume Apollinaire*

OSORSKE POSVETE

Osor, pitoreskni gradić na razmeđu dvaju jadranskih otoka Cresa i Lošinja, dom je jednom od najposebnijih glazbenih festivala u Hrvatskoj. Od 1976. godine Osorske glazbene večeri posvećene su njegovanju i predstavljanju hrvatskog glazbenog stvaralaštva i izvodilaštva, ujedno gradeći međunarodni karakter i prepoznatljivost. Posebnost festivala krije se u poticanju suvremenog glazbenog stvaralaštva putem kontinuiranih narudžbi i praizvedbi novih djela hrvatskih skladatelja. Prepoznajući njihovu vrijednost u kontekstu suvremene hrvatske glazbe, Osorske glazbene večeri odale su Stanku Horvatu i Igoru Kuljeriću dodatno priznanje posvetivši im svoja dva festivalska izdanja – Igoru Kuljeriću 2006. godine, a Stanku Horvatu 2008. godine. U tim prigodama, u takozvanoj Aleji hrvatskih skladatelja u Osoru, svojevrsnom muzeju hrvatske glazbe na otvorenom, postavljena su njihova poprsja, Kuljerićevo koje je rad akademskog kipara Nikole Vrljića i Horvatovo koje je izradila njegova kći akademska slikarica Nina Horvat. Spletom vanjskih okolnosti Horvatovo poprsje već dulje vrijeme ne upotpunjuje osorsku Aleju, a sukladno restauratorsko-konzervatorskim zakonitostima u očuvanju povijesne baštine osorski muzej na otvorenom zahtijeva dublje i obuhvatnije promišljanje svoga opstojanja. Rješenje je potrebno potražiti u sinergiji festivalske organizacije, relevantnih strukovnih udruženja i ustanova, lokalne vlasti i državnih institucija, kako bi ideja njegova pokretača Daniela Marušića nastavila činiti Osor jednim od najosebujnijih gradova glazbe u Hrvatskoj.

Aleja hrvatskih skladatelja u Osoru

Skulpturalni prikaz Stanka Horvata (autorica Nina Horvat)

Skulpturalni prikaz Igora Kuljerića (autor Nikola Vrljić)

RIJEČJU O SEBI – STANKO HORVAT

U razgovoru s Erikom Krpan (*Cantus*, 104, 2000.)

Glazba je nemir

Vjerujem da će budućnost iščitavati 20. stoljeće kao iznimno zanimljiv dio glazbene povijesti. Kako aktivni sudionik nekih od najvažnijih procesa u glazbi ovog stoljeća razmišlja o vlastitu sudjelovanju u njemu, jer nije bilo lako postati i ostati svoj uz neka vrlo isključiva gledanja na ulogu glazbe i na njezino oblikovanje u slijedu stilskih različitosti druge polovice stoljeća?

Istina je da moj život jest dugi vijek proveden u 20. stoljeću. Ipak, mislim da su se najvažnije stvari u glazbi dogodile prije nego što sam se rodio. Taj početak stoljeća bio je senzacionalan, suludo doba. Sumnjam da će se tako što dogoditi u 21. stoljeću. Jer, mislim da je do 1925. u stvari sve već bilo dovršeno.

A mi smo sve do druge polovice stoljeća kaskali za Europom da bi nas oko 1950. zapuhnuo dah modernizma. Reći ću Vam sve što i sami znate. Zagreb je bio mali grad, interes za novo bio je ogroman. Svaka predstava, izložba ili knjiga otvarala je nove vizure. Sjećam se, naprimjer, nezaboravne predstave Vlade Habuneka *Trojanskog rata neće biti*, izložbi Stančićevih i Vaništinih, ranog Murtića... obilazili smo sve to kao blesavi. Slušali smo prve izvedbe Koncerta za orkestar ili Muzike za čelestu, udaraljke i gudače Béle Bártoka, bili smo kao nevini u ludnici, jer ništa nismo znali. Sjećam se da sam tad dobio na dar partituru *Posvećenja proljeća* Igora Stravinskog. Ruke su mi se tresle od uzbuđenja kad sam tu partituru prvi put primio u ruke. Mi ovdje ništa nismo imali. Ni nota ni knjiga. Sjećam se i Brittena na pozornici HNK. To je uistinu bilo zlatno doba zagrebačke Opere.

Očito me privukla svježina svega toga novog, svega što se zvalo moderna glazba.

Nakon što sam se vratio iz Pariza počeo sam komponirati *Varijante* za mog dragog prijatelja Ranka Filjka. Radio sam sve onako kako

me učio Leibowitz i, moram reći, suočavao se s ovakvim dilemama: zašto ovdje baš mora doći *h*, a ja osjećam da bi *b* zvučao bolje. Ukratko, shvatio sam da to nisam ja i *Varijante* su jedina moja quasi dodekafonska kompozicija. Pravo očaravanje za mene je tad značila mlada poljska škola. U biti, ona je romantična sa svom svojom eruptivnošću, ali i lirizmom. Svu tu izražajnu ljestvicu, koja je tipična za poljsku školu, doživio sam kao nešto meni iznimno blisko. Tad je nastao *Koral* za gudače i još neke druge kompozicije. Imao sam aktivni, živi i, dakako, mladenački pretenciozni odnos spram glazbe i prirodno se dogodilo da sam uskočio u događaje Muzičkog biennala. Bili smo fascinirani svime što je bilo vrijedno i kvalitetno, a bilo je doista mnogo izvanrednih događaja. Posebno se sjećam 2. i 3. Biennala. Živjeli smo za muziku, sve stilske nijanse i promjene činile su nam se silno važne. Živjeli smo u iluziji o jednom vremenu za koje smo vjerovali da će opstati, ali nije.

Vidim sebe nakon kakva bijenalskog koncerta i sjećam se kako sam se znao pitati o sebi, što ja to zapravo radim i o odnosu prema svemu što sam na MBZ mogao čuti. Ali neke stvari naprosto nisu išle. Prođe MBZ, a ja i dalje pišem svoju muziku. Najvažnije je znati tko si i što si. Ja nisam racionalna, analitička osoba, Vi to dobro znate. Predavao sam analizu, znam da ona odlično može objasniti strukturu, formu, ali iza sve toga postoji nešto neizrecivo. Glazba nije *ratio*, za mene je glazba energija, očaravanje, boja, ljepota, drama, nastojanje da se dotakne nutrina.

Stoga sam uvijek nastojao biti prema sebi pošten, ne opterećivati se pitanjima mode i raditi ono što mi moje osjećanje glazbe nalaže.

Što je u tome suočenju s obiljem različitosti značilo školovanje, posebno uzimajući u obzir čvrstu, tradicionalnu pedagošku ruku profesora Šuleka?

Znate moju priču: počeo sam se baviti glazbom učeći violinu kod profesorice Marijane Schön. 1943. ona je nestala, kasnije sam saznao da je otišla u partizane. Tad je došao jedan mladi nastavnik. Zvao se Milan Tarbuk, kasnije dugogodišnji profesor na Muzičkoj akademiji. Međutim, violina je za učenje grozan instrument i

ja sam puno radije doma klimprao po klaviru pa sam na kraju ostavio violinu. Negdje oko mature shvatio sam da želim studirati kompoziciju.

Kad danas mislim o profesoru Šuleku, moram reći da je zapravo bio odličan; dakako, beskrajno konzervativan. Tjerao nas je kao lud, ali bio je pošten prema nama. Odmah nam je rekao što nas očekuje. Bili smo trojica (Nikola Glassl, Krešimir Šipuš i ja), a uvijek je jedan od nas nadrljao. On nas je učio zanat po klasičnim postulatima, romantičnu instrumentaciju... Sjećam se svog studentskog rada, *Sinfoniette*, u kojem sam napisao nekakve kvartne akorde koje sam vidio kod Hindemitha. Sa strahom sam mu to pokazao, očekujući da će me izbaciti van. Međutim, rekao je da može proći. Bio sam izvan sebe od sreće.

Na diplomskom sam ispitu bio jako nesretan, jer sam postao svjestan da se stvari događaju negdje drugdje. U Parizu sam se u to i uvjerio. Nažalost, studirao sam kod Leibowitza samo jedan semestar, ali bilo je vrlo poticajno naučiti načela dodekafonije o kojoj se u Zagrebu ništa nije znalo. Sve je što sam u Parizu mogao saznati bilo izvanredno. Danima sam sjedio u fonoteci i slušao muziku, odlazio na koncerte *Domaines musicales*, slušao mladog Bouleza, ali i izvanredne izvedbe klasične i romantične muzike.

Bilo je nekih vremena kad su se i pojam i uloga glazbenog talenta mjerili nekim za ono doba nestandardnim mjerilima i svakako različitim od onih koji su u nas bili predominantni sve do početka šezdesetih godina. Kako vi kao autor koji nije osobito mislio o stilovima, nego se kretao manje-više putanjama vlastitih doživljajnih kodova, razmišljate o glazbenom talentu i njegovoj izgradnji kroz utjecaj pedagoga?

Da me danas pitate kako se predaje kompozicija, mogao bih Vam samo reći da otprilike znam kako sam ja predavao kompoziciju. Jedan moj prijatelj rekao mi je kako ne želi predavati kompoziciju jer bi radio sve ono što ja nisam. On je smatrao da treba raditi vježbe i samo vježbe i prvu izvedbu imati tek na diplomi. Ja sam, pak, nastojao da se svako studentsko djelce izvede što prije, jer

mislim da su riječi nemoćne izraziti zvuči li nešto dobro ili ne, izvedba je tu nenadoknadiva. I inače mislim da svatko ima svoj individualni sluh, svoju viziju koju treba slijediti i razvijati se. Učenik nekako nesvjesno oponaša profesora, a ja sam se trudio da svaki radi na sebi, da se pronađe. Ljudi su različiti, a vi se prilagođavate ovisno o razini i sposobnosti studenta. Najveći mi je kompliment kad mi kažu da neki od studenata uopće ne sliči meni. Imam deset diplomanata i svaki je drukčiji.

Dakako, potreban je veliki rad. To sam naučio od svog profesora i nastojao sam prenijeti na svoje đake. Komponiranje se uči komponirajući, sve drugo je bla-bla.

Neka se vlastita gledišta mogu braniti i aktivnostima koje nisu umjetničke, ali jesu posljedica određenih stajališta u umjetnosti. Vaš je ulog i doprinos na tom području velik, a osobito u Muzičkom biennalu Zagreb. Možete li danas – s pogledom unatrag – odrediti što je taj posao Vama značio?

Silno sam ponosan da sam petnaest godina radio Muzički biennale Zagreb. Bili su to ogromni napori, ali i ogromno zadovoljstvo. Kad se za nas posprdno govori da smo „bijenalci", smatram to komplimentom, jer znam što je značilo raditi takav festival i znam što je on značio i znači i učinit ću sve što je u mojoj moći da se on sačuva i traje i dalje.

Smatrate li da ima istine u mišljenju koje kaže kako je avangarda kod nas preko MBZ-a bila tako nametljiva da skladatelji umjerenijih stilskih orijentacija ili značajki nisu mogli doći do izražaja?

Nije točno! Ne dozvoljavam da netko tako rješava svoje frustracije. Papandopulo i Bjelinski stvarali su svoje opuse potpuno paralelno. Uopće ne smatram da je prodor bio takav da je onemogućavao razvoj bilo kojem stvaralačkom iskazu. Čak obratno, u početku se MBZ silno napadalo i nikako nije istinita tvrdnja da je komunistička vlast podržavala MBZ kako bi, valjda, odnarodila Hrvate. Mi smo stalno živjeli na skromnim parama i pod pritiskom optužbe da

je to elitistička priredba. Borili smo se za publiku od straha da nas ne unište. Pljuvali su po meni, tretirali me kao marvu, sve s argumentacijom da ta glazba nije podobna za radničku klasu.

Izdržali smo i ogroman napor i imali ogromno zadovoljstvo, to je bio dio nas, radili smo kao zvijeri i ne dopuštam da se po tome pljuje. Presretan sam da smo sačuvali MBZ i to na svim razinama: od informacije do užitka.

Ipak, unatoč MBZ-u, za neke smo informacije ostali prikraćeni. Zato smo prihvatili činjenicu postmodernizma kao samu po sebi razumljivu, a vani raznovrsnost stilova egzistira u puno većem dijapazonu.

Ima li nešto što je ostalo kao umjetnički postulat nepromjenjivo i što je to, kako biste to nepromjenjivo opisali u vlastitom stvaralaštvu?

Uvijek sam se trudio da svako djelo radim s pažnjom. Krenuo sam ponekad s namjerom da nešto napravim u tri dana, ali od toga nikad ništa nije bilo, jer svatko ima svoju brzinu. Svatko ima neku svoju osobitost, ja npr. malu sekstu ili nešto slično, ali ne mislim da o tome treba govoriti, iako će to biti na kraju ugrađeno u zbir značajki koje se prepoznaju kao stil. Napraviš *cluster*, kakvu debelu harmoniju, a na kraju konstatiraš da djelo glatko, čak preglatko teče i uočiš opterećenje prošlim, misliš da si se od toga obranio, a nisi niti to možeš učiniti. Čini mi se vrlo važnim biti prema sebi pošten i biti profesionalan.

To opterećenje prošlim je razlog zašto Boulez nikad nije želio izvoditi Schönberga, smatrajući da je Schönberg u biti tradicionalan, da je ostao opterećen formom te da nije napravio onakav iskorak kakav je napravio Debussy.

Ja inače duboko vjerujem u stvaralačku ličnost. Zato smatram da je Schönberg autor koji je imao veliki peh. Izjednačava ga se s pojmom dodekafonije, a bio je sjajan kompozitor. Uopće se može reći da su velike stvari u 20. stoljeću nosili velikani, osobe koje su znale kreirati. Kako se sad čini, budućnost u tom smislu ne obećava,

ali vjerujem da će se pojaviti ličnosti koje će toj budućnosti dati smisao. 20. stoljeće vrvjelo je sjajnim ličnostima. Nažalost, sad nije tako. Pitam se jesu li zbivanja, potpuni kaos stilova, spriječila ličnostima da se razviju. Sve je kaotično pa je i umjetnost postala takva.

Jedan poštovani kolega rekao je jednom prigodom da je avangarda mrtva, a avangardisti su još živi. Ja bih rekao upravo obratno: avangardisti umiru, a avangarda nikad.

Avangarda je za mene stvaralački nemir, znatiželja, potreba da bude nešto drugo, težnja da se izađe iz okvira. Mislim da umjetnost ne može opstojati bez avangarde. Uvijek će postojati netko tko svojim djelom vuče naprijed. Duboko vjerujem u stvaralačku ličnost.

RIJEČJU O SEBI – IGOR KULJERIĆ

U razgovoru s Marijom Barbieri (*Vijenac*, 269, 2004.)

Ova sredina oprašta sve osim uspjeha

Maestro Kuljerić, saznali ste da ste primljeni za redovitog člana HAZU neposredno nakon vrlo uspjela koncerta Vaše kćeri Ivane Bilić i primili ste tu vijest vrlo prirodno, iako ste dosta dugo na to čekali. Što za Vas uopće znači da ulazite, kako se kaže, među besmrtnike?

Naravno da se čovjek osjeća počašćenim kad dobije takvo priznanje, iako možda danas riječ *akademik* ne znači ono što je značila prije pedeset godina, kad je moj učitelj Stjepan Šulek bio kralj glazbenih akademika. No bio sam vrlo obradovan činjenicom da sam u krugu akademika dobio najveći broj glasova i na to sam ponosan. Možda se to nekom čini nevažnim, no mene je silno obradovalo.

Mnogi su istaknuti hrvatski skladatelji druge polovice dvadesetog stoljeća bili đaci Stjepana Šuleka. Što je u njegovu načinu podučavanja tome pridonijelo?

Ime Šulek moram vezati uz obitelj Dešpalj. U mojim glazbenim početcima u Zadru ta je obitelj bila za sve nas po talentu i po radu uzor glazbenika. Imao sam sreću da je Pavle Dešpalj otišao u Zagreb prije mene i da mi je na stanovit način prokrčio put uputivši me Šuleku. Šulekova je tajna kao pedagoga u ovom: nije nas učio posebno kompoziciju i dirigiranje nego oboje zajedno, a uz to teoriju glazbe, interpretaciju, instrumentaciju. Usporedio bih njegove satove sa srednjovjekovnim slikarskim radionicama. O svemu se razgovaralo, ali to nije bilo svaštarenje. Imao je vrlo liberalan pristup, širinu, ali i sustav. Bio je u tijeku sa sustavima podučavanja na raznim akademijama. Od prvog je sata tražio da sami pravimo zadatke, a ne da instrumentiramo tuđe. Tražio je da svoj rad odsviramo na klaviru, ali ne površno, nego da muziciramo.

Tako nas je gotovo neopazice uvlačio u glazbeno znanje, davao je osnove glazbene gramatike. Slabijim individualitetima uspio je nametnuti svoj stil komponiranja i orkestriranja, jači su na tome gradili dalje. Šulek je tad već počeo dirigirati, bio je odličan violinist, klavir je svirao izvanredno, tako da smo bili neprekidno u glazbi. Išao sam na pokuse orkestra, bio sam korepetitor u operi i *de facto* sam učio iz prakse. Točno sam znao kako koji instrument zvuči. No, još je nešto važno. Nisam mislio da je jedna ličnost alfa i omega svega, nigdje pa ni u glazbi. Znao sam da moram još mnogo na tome graditi, širiti znanja drugim sustavima. Čovjek mora biti uvijek otvoren za sve.

Niste ostali imuni na avangardu.

U avangardu sam upao jer sam vidio da postoji opasnost od stereotipa, akademizama, zatvorenosti. Onda sam pročitao genijalnu rečenicu Winstona Churchilla: „Ako u mladosti nisi revolucionar, a u starosti konzervativac, nisi shvatio bit života." Avangarda je bila otvaranje, ali odmah sam vidio njezin sjaj i bijedu. Postala je paravan za nedarovite, karijeriste, šarlatane, čak za subverzivne tipove. Brzo sam krenuo linijom avangarde koja je počela obnavljati jezik. Usvajao sam neke tehničke postupke avangarde koji su omogućavali bogatiji orkestar. Danas mogu bez kompleksa govoriti o glazbi koja mora izraziti osjećaje jer sam bio pripadnik struje koja je govorila da su osjećaji nešto konzervativno. Obrnuto. Naposljetku, svi su veliki revolucionari završili na smetlištu povijesti. I sve velike revolucije. Život je nešto drugo. Ono što biste na silu htjeli nakalemiti na život prije ili kasnije propada. I Šulek je imao genijalnu rečenicu čije sam istinitosti tek sad potpuno svjestan, a možda sam mu onda čak i oponirao. Govorio je: „Današnje traženje originalnosti po svaku cijenu suludo je." Originalnost ili jest ili nije u čovjeku. Uostalom, originalnost je sporedna stvar kad se govori o nekom djelu. U pitanju je snaga djela. Bach uopće nije bio originalan, pisao je u starim kanonima, fugama, njegove teme mogao je bilo tko napisati. Ali on je to napisao na nov i neponovljiv način. Tako je radio Mozart, pa i Verdi. Verdi nije izmislio operu, ali je stare stvari rekao na nov

način. Njegova je glasovita izreka: „Torniamo all'antico e saŕa un progresso (Vratimo se starom, to će biti napredak)." Cijela je povijest umjetnosti vraćanje istog, samo na drugi način. Prava je umjetnost sretan spoj emocionalnog i racionalnog i u tome se razlikuje od znanosti. Ona treba biti i intuitivna i iskrena. Može se lagati, ali zašto. *Sad se tako piše* – najgora je rečenica koja se može izgovoriti. Strašno je kako onaj tko tako kaže može ubiti osobnost u sebi. *Trend*, *in*, *kalupi* – što je to? Treba biti u oporbi s *in*. To je stvaralaštvo! Još od starih naroda. Treba nadići taj *in*, onda se ostvaruje napredak. Inače bismo ostali na potleušicama, ne bi bilo katedrala. *In* je diktat tržišta.

Vi ste u skladateljskom pristupu stalno učili.

Stara je formula: uvijek učim. Svaka je skladba novo iskustvo. Glazbenik, a pogotovo skladatelj, nikad nije gotov. Skladanje je neprekinut lanac traganja. Svaka nova izvedba za mene je počinjanje iznova, kao novorođeno dijete. Ima sličnosti s braćom, ali može biti pametnija ili gluplja, ljepša ili ružnija.

Znate li otprilike broj svojih skladbi?

Nisam ih baš mnogo skladao. Htio sam iskušati sve što zvuči u ovom našem vremenu, simfonijski orkestar, veliki oratorij, komorni sastav, različite glazbene idiome – tradicionalni, avangardistički, pop, rock, čak i tamburice, folk glazbu. Draže mi je napisati dobar aranžman dalmatinske klape nego lošu orkestralnu skladbu.

Mala digresija. Svjedoci smo toga da na natjecanjima za pjesmu Eurovizije često pobjeđuju skladbe s folklornim naznakama. Je li Vama palo na um da skladate pjesmu koja bi se temeljila npr. na međimurskom folkloru, nešto kao Voda zvira *Slavenskog?*

Palo mi je, ali vrlo uzak krug ljudi o tome odlučuje, a ja nisam u njemu.

Je li ostalo nešto čega se niste dotaknuli u skladateljskom radu? Niste, primjerice, skladali simfoniju, a vjerujem da nije problem u tome što to ne biste znali, nego...

Jazz nisam nikad komponirao ni aranžirao. Zapravo, jazz nije komponiranje, jazz je sviranje. A simfonije se nisam dotaknuo jer mislim da je to forma primjerena povijesnoj tradiciji. Mislim da ona danas u stvaralačkom smislu ne intrigira. Simfonija je zapravo epsko djelo, a život je danas nemirniji.

Ne volite simfonije?

Naprotiv, volim ih iznad svega: nekoliko Haydnovih, Mozartovu g-mol, Schubertovu *Nedovršenu.* Neka kažu da sam sentimentalan, ali to je biser, za mene je ona dovršena. Volim ruske simfonije, naravno Beethovenove, najviše Sedmu, Brahmsa.

A Brucknerove?

Ne poznajem ih tako dobro. Slušao sam ih, naravno, i u Matačićevoj interpretaciji, ali nisam tako pomno studirao partituru. Možda su one malo odveć opsežne za moj mediteranski temperament. Kao što mi ni Wagner ne odgovara. Obožavam ga, ali ne mogu slušati cijelu operu. Ima u njemu takvih trenutaka da se smrznete i kažete: „Sam je Bog s neba sišao u njega." Ali ima i praznog hoda.

Pristalica ste, dakle, manjih formi?

Da. Osim većih djela, a to su uglavnom vokalno-orkestralna, moje su sve forme manje, kraće. Mislim da ono što imam reći mogu reći u deset minuta. Tako je već počeo razmišljati Maurice Ravel. Mislim da je kraća forma primjerenija današnjem tempu života. Šostakovič, posljednji veliki simfoničar, još je mogao u onom društvu skladati epske stvari, npr. svoju *Lenjingradsku simfoniju,* jer je i to društvo bilo epsko. Ali, sadržaj nalaže formu, zato je moj *Rekvijem* velika forma. Ne volim sheme, ne volim stereotipe, ne volim obrasce.

Hoću imati vlastiti doživljaj. On je moj, legitiman i svakom ostavljam da stvori svoj vlastiti svijet.

Uvijek ste bili otvoreni prema svemu.

Od prvih dana, učeći klavir, prešao sam preko zabrana profesora i svirao sam u bendovima, u kazalištu u Zadru, po plesnjacima, na zabavama. I to mi je bilo dobro iskustvo. I Šulek je svirao violinu u Gradskom podrumu. Čini mi se da treba biti otvoren i da sam u tome uspio.

I Lovro pl. Matačić svirao je na takvim mjestima. I dirigirao je operetu...

Maestro Milan Sachs rekao mi je da se tehnika dirigiranja najbolje nauči na opereti, jer je ona takve strukture da je stalno nešto novo, drukčije i to je u tehničkom smislu najteže voditi. Jer, kad se uputi neka kompozicija koja nema promjena tempa, korona, onda je to tehnički relativno lakše. Ne govorim, naravno, o interpretaciji. Operetu dirigirati zaista je kamen kušnje, pogotovo klasičnu *Zemlju smiješka, Šišmiša*.

Imate li više afiniteta prema nekoj vrsti glazbe? Vokalnoj ili instrumentalnoj?

U životu se često dogodi da krenete jednim smjerom, a završite drugim. Ja sam zapravo otkrio glazbu u sebi putem operete i klavirske literature. Kad sam došao u Zagreb, bio sam prisiljen raditi da bih se uzdržavao i moje je prvo zanimanje bilo korepetitor u Baletu, zatim u Operi. Prošao sam sve faze do asistenta dirigenta i mislio da ću ostati u Operi. Tadašnji direktor Opere HNK-a Nikša Bareza već mi je govorio koje ću predstave raditi. Ali, vrlo prozaično – plaća je bila užasno mala, jedva sam mogao plaćati podstanarsku sobu. A onda su me pozvali Zagrebački solisti, što je bio velik izazov. Antonio Janigro u to se doba nastanio u Milanu, Solisti su dobili status samostalnog ansambla, otvorilo se mjesto čembalista.

Janigro je tražio nekog tko će mu pripremiti i modernije stvari, pročitati ih prije nego on dođe na pokuse za turneje. I tako sam ostao otprilike godinu i pol u Zagrebačkim solistima, a kako su oni bili u sastavu tadašnje Radiotelevizije Zagreb, ušao sam u stalni radni odnos. Kad je Janigro napustio Soliste, zaključio sam da tu nemam što tražiti, postao sam dirigent na RTZ-u i tu ostao. Moj je afinitet apsolutno vokalna glazba, a zahvaljujući studiju klavira, zanimala me koncertna literatura. To je zanimanje raslo tijekom školovanja kod Šuleka. Ali, uvijek mi je žao što nisu bile bolje prilike da ostanem u Operi. Zbog toga se osjećam malo prikraćenim u osobnom doživljaju. Na koncertu čovjek može iživiti svoje interpretativne sklonosti, ali opera je živi organizam, sukus življenja. Koncert je hladniji, ne mislim to u lošem smislu, a opera je sam život. Nema velikog dirigenta koji nije iskušao operu.

Dotaknuli smo se dirigentskog dijela Vaše osobnosti. Skladanje-dirigiranje u Vas se prometnulo ipak ponajprije u skladanje.

To je zbroj slučajnosti, iako ne smatram da je išta u životu slučajno. Zahvaljujući Janigru i tim turnejama vrlo sam brzo shvatio da moderni tempo života više ne dopušta široko područje bavljenja glazbom, da je prošlo vrijeme skladatelja, dirigenta i pijanista u istoj osobi. Dirigiranje se perfekcioniralo, postalo je zanat – uvijek govorim o tehnici, a ne interpretaciji – orkestri su sve savršeniji, instrumentalisti sviraju bez greške. A na snimkama velikog pijanista Alfreda Cortota imate *falšnota* koje danas ne prolaze ni na prijamnom ispitu za Akademiju! Shvatio sam da je moja prva vokacija komponiranje. Žalosti me da se u nas daju etikete, stavljaju vas u *kućice*, nema širine. Ako ste operni dirigent, niste koncertni i obrnuto, što je krivo. I kad me mladi pitaju kako napraviti karijeru, odgovaram: čekajte dok se isprazni *kućica* i upadnite u nju.

Na početku karijere otišli ste u Milano na usavršavanje. Nerijetko se čuje kako ste pogriješili što niste ostali u inozemstvu jer biste, s obzirom na sve svoje sposobnosti, ostvarili veliku karijeru i stekli bogatstvo.

Danas mi je žao što nisam ostao, ne zbog bogatstva nego zbog nečeg drugog; zbog toga što se u nas, a to je moje najveće razočaranje u životu, sustavno uništavala vrijednost, vrijednost zanata, umjetničkog djela, vrijednost komunikacije među ljudima. To jest svjetski trend, ali i mi smo majstori da takav trend provedemo *do daske.* Navest ću primjer: vani postoji *žuti* tisak, dakako, ali postoji i ozbiljni tisak, a kod nas sve postaje *žuti* (slučaj Severina). Znao sam poslije iskustva s Janigrom da moram otići van i iskoristiti stipendije. Izabrao sam Milano iz dva razloga. Italija je zemlja kojoj smo se mi Dalmatinci uvijek okretali, bez obzira na politiku. To je jezik, kultura, povijest, tradicija, Mediteran. Stjecajem okolnosti došao sam do Claudija Abbada, koji mi je dopustio da prisustvujem pokusima i priredbama u Scali, a usporedno sam pohađao Studio della fonologia musicale pri RAI-u, prvi elektronički studio utemeljen u Europi. Tad sam se bavio avangardnom glazbom i želio sam iskušati ono što se u nas nije moglo. Na jednom sam mjestu, na udaljenosti od nekoliko stotina metara, koncentrirao oba svoja zanimanja. Tamo je bila i menza u kojoj sam se hranio za jeftine novce pa sam praktično cijeli dan provodio u istom krugu: RAI – Scala. Nudili su mi da ostanem na radiju, ali nisam ostao jer me prevarila politička situacija. Nikad se nisam bavio politikom pa nisam imao politički *njuh*. To je bilo razdoblje Crvenih brigada, terorizma, ubojstva Alda Mora, najveće krize u Italiji. Istodobno u nas je bila dobra ekonomska situacija. Osim toga, u nas sam imao mogućnost da mi se izvede sve što sam komponirao za orkestar, dok su mi studenti Konzervatorija u Milanu govorili da je takva mogućnost kod njih rijetka ili nikakva. A treće i najvažnije: možda sam skučenih pogleda, ali mislio sam da kompozitor mora biti vezan sa svojim tlom. Iako je glazba internacionalna i nema zatvorenih granica, ipak postoji njemačka glazba, slavenska, francuska... Ja se osjećam pripadnikom mediteransko-slavenske glazbe. To nije u kontrastu, jer znamo da su se impresionisti napajali koketiranjem s ruskom glazbom, a Stravinski je uzimao od impresionista. Kad

mi danas napišu da imam nešto rusko-slavensko u glazbi, a s druge strane pučinijevsko, to je istina. Ja sam Mediteranac, a korijeni su mi slavenski. Uvijek mi je imponiralo kulturno bogatstvo naših dalmatinskih gradova. Što se događalo u Italiji i Francuskoj i bilo gdje u Europi, istodobno se događalo u njima. Takav je i moj glazbeni jezik. S jedne sam se strane naslanjao na latinsku, talijansku tradiciju, Lukačića, pa sam i skladao *Omaggio a Lukačić,* a s druge strane na glagoljašku. To je valjda opterećenje iz Zadra, u kojemu su te dvije struje bile jako naglašene, čak su i crkve podijeljene. I tako sam možda naivno mislio da trebam ostati ovdje. Možda sam trebao slijediti primjer mudrog Matačića, koji je govorio da treba biti tu i tamo.

Za Vas se kaže da ste „hrvatski Mozart", misleći na Vašu lakoću stvaranja.

Dobro to zvuči kao igra riječi. Zahvaljujući Šuleku i mojoj upletenosti u različita glazbena događanja i mojoj zainteresiranosti za zvuk uopće, mogu tehnički napraviti skladbu dok si rekao keks, to nije problem. Ali za neke sam skladbe potrošio silno mnogo vremena, čak su mi se rugali da ih nikad neću završiti. *Životinjsku farmu* stvarao sam dvadeset godina, a kad sam je krenuo pisati, bila je gotova za tri mjeseca. To vrijedi i za *Richarda III.* Bez lažne prepotencije, za mene u tehničkom smislu glazba nema nikakve tajne.

U svojoj novoj operi, Katarini Zrinskoj*, Vi ste i pisac libreta. Dakle, ona će biti potpuno Vaše djelo. Mislim da je komponiranje opere najsloženije.*

Skladanje opere vrlo je složeno. Najprije morate imati snažan scenski nerv. Uvijek su mi na umu riječi Božidara Violića: najbolji je redatelj na svijetu Giuseppe Verdi. Njegove su partiture režija. Njegov *timing*, tempo, dramaturgija – to je do u sekundu sadržano i određeno u njegovoj glazbi. Često sam radio glazbu za dramu i za film i mnogo sam naučio na prvim pokusima kad je redatelj dolazio

sa svojom koncepcijom. Promatrao sam kako se rađa dramska predstava. Isto se tako rađa opera. S druge strane, u sebi treba osjetiti pjev. Uvjeren sam da je opera osmo čudo svijeta. Sceničnost je u samoj naravi glazbe. Zabavna je glazba počela od statičnosti za mikrofonom, a došla do *dancea* i čega sve ne. Ne događa se to samo zato da se oživi produkcija. To je izraz vječne čovjekove potrebe za predstavljanjem koja traje još od starih Grka. Čovjek teži da se preruši, ne da se pretvara, nego da se preruši u nešto drugo i tako doživi nešto drugo, svoje snove, svoje osjećaje.

Kad će Katarina Zrinska *ugledati svjetlo dana?*

Ona se piše. Trebala bi se praizvesti sljedećeg travnja u sklopu Biennala i Svjetskih dana glazbe. Ona će biti moj najveći povratak pjevu i nekim zatvorenim formama. *Katarina* me zaintrigirala iz dva razloga. Prvo: htio sam napisati našu operu, jer su mi prije govorili, kakva je to prepotencija *Richard,* a onda još gore, *Životinjska farma* na engleskom. Ali tad su to bili moji interesi. *Katarina* me nije zainteresirala s povijesne strane, Zrinsko-frankopanska urota samo je okvir. Zainteresirala me žena-heroina – a u pedeset posto slučajeva operna junakinja jest žena – koja je bila ispred svojega vremena i završila tragično jer je htjela ostvariti svoje snove koji se u tom trenutku nisu mogli ostvariti. To je klasični sukob između snova i htijenja s jedne strane i realnosti s druge. Svakodnevno imamo te sukobe. Libreto je malo pomaknut, priča i o ljubavi Petra i Katarine, o njezinu bratu Frankopanu koji je bio tadašnji *playboy* (čitao sam neke njegove frivolne stihove). On mi se čini kao kontrast njima, nije razumijevao politiku, ali ga je, gotovo bih rekao incestuozna, duhovna ljubav prema sestri navela da postane radikal, koji je sa svojim ustankom pridonio slomu ideje. Pomišljam na neke mlade ljude na početku Domovinskog rata koji su došli s ulice i izginuli.

Dotaknuli ste se Domovinskog rata. Kako tumačite da je tako malo umjetničkih djela nastalo u to doba? S iznimkom Vašeg Hrvatskog glagoljaškog rekvijema*.*

Nijedna poznata svjetska himna nije nastala na natječaju, niti je netko sjeo i rekao: „E, sad ću napisati himnu." Takva djela nastaju spontano, u trenutku rata, revolucije, zanosa. Ja nisam pisao *Glagoljaški rekvijem* samo zbog rata. To je u prvom redu dug mojim roditeljima, koji su odrasli na glagoljaštvu. Djelo se u meni taložilo dok sam slušao starinske crkvene napjeve i izvorne napjeve klapa, a vezalo mi se uz neke moje poznate koji su izginuli ili postali invalidi, tako da je to cijeli sklop: s jedne strane intimna skladba, a s druge apsolutno se referira na Domovinski rat. U njemu me nije duboko potresla organizirana državna obrana nego potreba da se biološki obrani vlastiti prag. Čini mi se kako, osim u nekoliko slučajeva, npr. *Bože čuvaj Hrvatsku,* nije bilo spontanosti reagiranja u trenutku, a to govori koliko se zapravo tradicionalna glazbena produkcija otuđila od života. I ne samo glazbena! Koliko mnogo ljudi stvaraju radi nečeg drugog, a ne radi sama stvaralačkog čina! Velika većina današnje tzv. ozbiljne glazbene produkcije otuđena je od života, od ljudi i to je njezin najveći grijeh. To je bio grijeh oholosti avangardista, koji su mislili da su postali bogovi, da su našli posljednju riječ u umjetnosti.

Kako vidite današnji glazbeni trenutak u Hrvatskoj?

To je vrlo složeno. Ima stvari koje raduju i onih koje jako žaloste. Duboko me deprimira općenito opadanje obrazovanosti, kulturne osnove i temeljitosti, površnost i neutemeljenost. Žalosti me propadanje nekih institucija. A s druge me strane veseli koliko ima silno darovitih mladih ljudi i žao mi je da ponekad ne nalaze pravo mjesto da se usavrše. Savjetovao bih im da krenu preko granice čim steknu prvu naobrazbu, makar i gladovali. Svi smo mi gladovali. Je li neobrazovanost posljedica one reforme školovanja, ne znam. Čovjek mora imati temeljnu naobrazbu, a danas je mnogi nemaju, nažalost, čak i neki koji javno djeluju. Olako se poigravaju činjenicama, donose površne sudove, ocjene – to je strašno.

Mislite li da se mlada darovita generacija koja je nedvojbeno prisutna nema uz koga razvijati? Nedostaje generacija četrdesetogodišnjaka u punom zamahu karijere koji bi mladima bili autoriteti uz koje bi stasali.

Nešto je posve nedvojbeno, potpuno je uništen svaki autoritet, ne samo na području glazbe nego svagdje. Ovdje vam sve mogu oprostiti, samo uspjeh ne. A kad vam ne mogu oprostiti uspjeh, nema karizme. Kad sam ja dolazio u Zagreb za mene su Šulek, Ivan Pinkava, Fran Lhotka, Milan Sachs, Matačić bili autoriteti, sanjao sam da im budem asistent. Kriza je autoriteta posljedica neuspješna modela samoupravljanja. Nemam ništa protiv samoupravljanja kao ideje, ona je plemenita, ali nije tako provedena. Da se razumijemo, apsolutno sam i protiv sustava *padre padrone,* ali neka se ravnoteža mora uspostaviti. Od Biblije naovamo stotine je tisuća puta iskušano i potvrđeno da nema pravog napretka ako se sruši autoritet, počevši u obitelji. Rastakanje autoriteta, ustaljenih normi, neizbježno vodi propadanju. A kad govorimo o potencijalu mladog naraštaja, on je kao *djevičanska zemlja* veći nego što je bio u moje vrijeme. Pitanje je, međutim, je li za razvoj djeteta dobro da ima bogatu trpezu? Ne znam. Gledao sam nedavno jednu mladu Japanku. Rekla je: „Nas uče da smo siromašni i da moramo sve sami stvarati." Nas pak u Hrvatskoj uče da smo najbogatija zemlja na svijetu i da sve imamo.

Naš istaknuti dirigent Milan Horvat čudi se kako na pokusima ne vidi nijednog studenta ili mladog dirigenta. Njemu je na početku karijere bilo nezamislivo da ne bi dolazio na pokuse starijih, iskusnijih dirigenata.

I ja sam naučio mnogo na pokusima drugih. U Milanu sam više naučio na pokusima nego da sam kod nekog specijalizirao dirigiranje. Maestro Sachs rekao mi je veliku istinu: „Ja sam svaku večer dolazio na predstavu i najviše sam naučio od loših predstava." Zašto mlada generacija nije zainteresirana? Valjda zbog tog rušenja autoriteta. Za njih nitko više nije autoritet pa ni veliki dirigent. Autoritet nije samo tiranija. To je usklađivanje niza komponenata da bi se postigla njihova uravnoteženost. Protivnik sam svih ekstrema.

Svjedoci smo da su u cijeloj povijesti čovječanstva svi ekstremi – politički, socijalni, vjerski, umjetnički – doveli do katastrofa. Postoji sredina. Ja sam za red i tu sredinu.

Što mislite o kritici?

Najviše sam naučio od loših kritika. Jer nijedna loša kritika nije tako loša da ne biste u njoj pronašli nešto nad čime se valja zamisliti. No, kad kritika ide na to da nekomu naudi, onda je na razini današnjih revolveraških podmetanja kakvih nikad do sada nisam vidio u životu. Podmetanje je postalo stil života. Napiše se ordinarna laž – i nikom ništa. To je kriza morala, a uzrok joj je raspad autoriteta.

I, na kraju, kako vidite svoje mjesto sa svih pozicija u našem glazbenom životu? Znam da Vam je žao što Životinjska farma*, što prilično iznenađuje, nije dobila nikakvo priznanje, ni u stvaralačkom ni u izvođačkom pogledu.*

Meni se čini da je to splet okolnosti. Ne bih rekao da je to bilo upereno protiv mene osobno. Mislim da je to stvar nekih formalizama, što mi je poznato iz rada ocjenjivačkih sudova. Ako nešto nije predloženo, ne uzima se u obzir. *Farma* je imala otežavajuću okolnost što nije izvedena u okviru jedne institucije, nego je bila koprodukcija triju i kao takva zaustavljena je u začetku. I izvela se samo jedanput. No, silno mi je drago da je dobila inozemna priznanja. Velik broj nacionalnih televizija želi otkupiti snimku i u tijeku su pregovori. Posebno su zainteresirani Englezi. Nisam zabrinut za njezin daljnji život. On će ići sam po sebi. Sve naposljetku dođe na svoje mjesto. Uostalom, na svojim nastupima po Rusiji, Americi, Španjolskoj imao sam deset puta bolji tretman nego u nas. Ponosim se dobrim kritikama iz takvih tiskovina kao što su *Le Monde* i *Opernwelt*. A što se nagrada tiče, koje sam dobio ili nisam dobio, reći ću: kod nas vlada mentalitet uravnilovke. Svatko treba nešto dobiti. Ako je netko već nešto dobio, ne treba više dobiti. To je apsolutno pogrešno: nagrada bi se trebala davati za kvalitetu, a ne po sustavu neka bude vuk sit i koza cijela, inače se

obezvređuje. Ali nagrada jest priznanje. Žao mi je što nisam čuo riječi priznanja za svoj dirigentski rad na plasmanu hrvatske glazbe ne samo u nas nego i u svijetu, osim od Jakova Gotovca. Rekao mi je da ga je obradovala moja izvedba njegovih *Koleda* i *Simfonijskog kola.* To mi je priznanje draže nego da sam dobio deset nagrada. Ipak je meni Zagreb kao nekomu tko tu nije rođen nego je došljak pružio sve mogućnosti za razvoj. Kad čovjek s godinama sve zbroji i oduzme, dođe do zaključka da je bolje sjećati se lijepih i radosnih trenutaka, a ružne pamtiti samo zbog toga da se ne bi ponovili. Meni se mnogo ružnoga dogodilo, ali kako je rekao jedan poznati političar: „Svaki je metak ispaljen u mene koji me nije pogodio dobitak." Jedino mi je važno da sam napisao neke kompozicije.

Koje biste izdvojili?

Hrvatski glagoljaški rekvijem, Kanconijer, Song za kvartet, *Koralnu predigru* koju mi je praizveo Matačić, *Križu, daj nam ti milosti* za zbor, *Životinjsku farmu, Richarda III*, balet *Riki Levy* te *Koncert za marimbu i orkestar*.

Koliko imate autorskih CD-ova?

Jedan, ovaj posljednji koji je dobio Porina. Ali tu sam ja kriv. Kasno sam shvatio da nije dovoljno samo komponirati, nego treba ulagati i u promidžbu svojih djela. Još sam dobro prošao koliko sam malo na tome radio.

Čuje se ponekad „klan Kuljerić". Nadahnjuje li Vas Vaša iznimno nadarena kći?

Glazbene obitelji često su bile nositeljice glazbenog života. Bile su to neke, rekao bih, glazbene radionice. To podupiranje i pomaganje nije ništa negativno u umjetnosti. Negativno postaje onda kad se iskoristi za neku rabotu koja nije utemeljena na poštenim osnovama. Skladao sam za Ivanu *Koncert za marimbu.* Ali nije samo Ivana u pitanju. Udaraljke doživljavam kao zvuk

primjeren današnjem senzibilitetu i mladih i svijeta, to mi pomaže u obogaćivanju glazbenog jezika. Ritmički potencijal udaraljki i njihov potencijal u bojama – još mi je Boris Papandopulo govorio kako se od zabavne glazbe može naučiti virtuozno baratanje bojama – fascinantan je, a Ivana je s njima srasla. Koncert za instrument može napisati onaj koji se njime bavi i poznaje ga u dušu, a svi drugi veliki koncerti nastali su u suradnji s instrumentalistom i uz njegovu pomoć. U tome mi je smislu Ivana od pomoći, suradnik mi je. To je primanje i davanje.

ŽIVOTOPISI IZVOĐAČA

IVANA KULJERIĆ (Zagreb, 1970.) međunarodno je priznati virtuoz na marimbi i svestrana udaraljkašica. Diplomirala je 1993. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Igora Lešnika, gdje predaje od 2008. godine. Danas je u svojstvu redovitog profesora te je pročelnica Odsjeka za dirigiranje, udaraljke i harfu, a od 2025./2026. godine preuzela je funkciju prodekanice za nastavu. Redovito nastupa s europskim orkestrima i na međunarodnim festivalima te sudjeluje u komornim, scenskim i *crossover* produkcijama u Europi, Južnoj Americi, Kini i SAD-u. U akademskoj godini 2024./2025. predavala je na prestižnom Berkeley College of Music u Bostonu. Održava majstorske tečajeve, sudjeluje na udaraljkaškim i marimbističkim festivalima te je članica komisija natjecanja u Europi, Kini, Južnoj Americi i SAD-u. Godine 2008. u Samoboru je osnovala međunarodni festival udaraljki Ivana Summer Percussion Festival (Ivana Bilic Marimba Week). Od 1996. do 2008. godine djelovala je kao solo timpanist u Simfonijskom orkestru HRT-a. Dobitnica je svih najvažnijih izvođačkih i diskografskih nagrada u Hrvatskoj – Milka Trnina, Ivo Vuljević i triju Porina za najbolju izvedbu. Autorica je skladbi i aranžmana u izdanjima Edition Svitzer, Malletworks, Inkoplastika i Cantus. Članica je ansambala Synchronos i The Percussion Club, a 2014. godine s Nikolom Krbanyevitchem osnovala je I.N.K. Experiment Duo. Godine 2024. imenovana je umjetničkom ravnateljicom Glazbenih večeri u sv. Donatu u Zadru. Ivana Kuljerić je *Marimba One* umjetnica s vlastitom autorskom linijom palica.

LUIS CAMACHO MONTEALEGRE (Alcázar de San Juan, Španjolska, 1994.) maturirao je na konzervatoriju u rodnom gradu, a prijediplomski studij završio je na Konzervatoriju Manuel Masotti Littel u klasi Juanfraa Carrilla. Tijekom školovanja osvojio je prvu nagradu na međunarodnom natjecanju Perkulliria. Diplomirao je 2019. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Igora Lešnika, istovremeno radeći s Ivanom Kuljerić. Tijekom diplomskog

studija nastupio je kao solist u skladbi *Water Sculpture* Igora Lešnika te je 2018. primio Dekanovu nagradu Muzičke akademije u Zagrebu. Godine 2019. izveo je *Koncert za Ivanu* Igora Kuljerića uz Simfonijski orkestar Muzičke akademije. Iste godine osvojio je prvu nagradu na Međunarodnom udaraljkaškom natjecanju Ritmofonija u Zagrebu. Dobitnik je druge nagrade u solističkoj kategoriji na natjecanju Percute u Valenciji (2021.). Aktivan je kao komorni glazbenik (Synchronos, The Percussion Club, Novalis festival). S kolegom Francescom Mazzolenijem osnovao je Flam-a Duo koji je 2022. godine objavio prvo CD izdanje *Preludes and Fugues* (Croatia Records). Zaposlen je kao docent na Muzičkoj akademiji u Zagrebu te surađuje sa Simfonijskim orkestrom HRT-a i Zagrebačkom filharmonijom.

FRANCESCO MAZZOLENI (Venecija, Italija, 1992.) nakon studija na Konzervatoriju u Vicenzi u klasi Saverija Tasce, 2019. godine diplomirao je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Ivane Kuljerić. Od 2019. do 2026. godine bio je zaposlen kao orkestralni glazbenik u Simfonijskom orkestru HRT-a. Danas je zaposlen kao asistent na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Za vrijeme studija s kolegom Luisom Camachom Montealegreom osnovao je Flam-a Duo, s kojim je nastupao na festivalima diljem Hrvatske i Europe, praizveo mnoga djela hrvatskih i stranih skladatelja te osvojio druge nagrade na natjecanjima Percute (2016.) i Universal Marimba Competition (Belgija, 2017.). Redovito surađuje s Cantus Ansamblom te orkestrima HNK-a u Zagrebu, Rijeci i Osijeku, a od 2021. godine član je ansambla The Percussion Club. Niz je godina bio član ansambla indonezijskog gamelana Jaman Suara, a danas je dio ansambla zapadnoafričkih ritmova Ritmoskop. Zajedno s Enom Hadžiomerović čini duo Efluvial, usmjeren na autorsku glazbu, koji je 2026. godine u vlastitom izdanju objavio debitantski album *Seeds Dreaming*. Posljednjih se godina intenzivno bavi skladanjem suvremene glazbe za udaraljke.

MIA ELEZOVIĆ (Zagreb, 1975.) diplomirala je klavir na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Zvjezdane Bašić. Studij je nastavila na Hochschule für Musik u Beču, usavršavala se u klasi Herberta Seidela na Musikhochschule u Frankfurtu te je usporedo pripremala magisterij na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Godine 2007. započela je specijalizaciju u New Yorku u programu Contemporary Performance te je dvije godine kasnije magistrirala. Održala je brojne solističke recitale te nastupala u komornim sastavima i uz orkestre u Europi, Sjevernoj i Srednjoj Americi te Aziji. Dobitnica je brojnih međunarodnih nagrada i priznanja. Godine 2006. angažirana je kao solo pijanistica u Spanish National Ensemble for Contemporary Music u Madridu. Od 2011. članica je ansambla Alisios Camerata, a od 2019. ansambla Synchronos. Na poziv tenora Williama Lewisa i Franco-American Vocal Academy iz SAD-a, od 2012. sudjeluje u vokalnom programu mladih pjevača u Salzburgu te je menadžerski direktor programa. Podučavala je mlade pijaniste na Frankfurt International School, Alpha School of Music i na Bergen Academy of Music. Od 2005. do 2006. godine bila je docentica na klavirskom odsjeku Umjetničkog sveučilišta u Kyotu i na British School u Tokiju. Predavala je na Kraljevskom konzervatoriju u Liègeu te Umjetničkim akademijama u Splitu i Osijeku. Godine 2023. postala je izvanredni profesor na Akademiji za umjetnost i kulturu u Osijeku. Članica je komisija pijanističkih natjecanja World Pianist Invitational u SAD-u, Music Award Maastricht, WPTA Poland i Una corda u Hrvatskoj.

Osnovan kao prvi trajni i profesionalni ansambl svoje vrste na hrvatskoj glazbenoj sceni, **ZAGREBAČKI KVARTET** prvi je koncert održao 25. travnja 1919. godine. Članovi su tad bili Václav Huml, prva violina, Milan Graf, druga violina, Ladislav Škatula (kanije Miranov), viola i Umberto Fabbri, violončelo – redom profesori na konzervatoriju u Zagrebu. Tijekom stotinu godina djelovanja svoj doprinos Zagrebačkom kvartetu dalo je tridesetak glazbenika među kojima su Stjepan Šulek, Josip Klima, Zlatko Balija, Đorđe Trkulja, Marija Cobenzl, Goran Bakrač, Ante Živković, Josip Stojanović, Goran Končar, Sergej Evseev, Marin Maras i drugi, a današnji sastav čine Martin Krpan, braća Hrvoje i Davor Philips te Martin Jordan.

Od samih početaka Zagrebački je kvartet uspostavio visoke kriterije djelovanja koji ga i danas čine okosnicom zagrebačkog i hrvatskog kvartetskog muziciranja. Ansambl je rano formirao koncept svojih programa koje čini široki repertoarni raspon – od klasike, Haydna, Mozarta, Beethovena, Brahmsa i tzv. željeznog kvartetskog repertoara, do suvremenih autora s posebnim naglaskom na hrvatsko stvaralaštvo. Osim po Europi, u više navrata održali su velike turneje po Sjedinjenim Američkim Državama, bivšem Sovjetskom Savezu, Rusiji, Kanadi, Australiji, Novom Zelandu. Bogata diskografija Kvarteta uključuje izdanja za Jugoton, PGP RTB, Melodicom, Sastruphon, Nuova Era Records, ZYX Classic, RCA, Da Camera Magna, Croatia Records, ZG Zoe, Cantus/HDS i Spona Classics. Brojne nagrade i priznanja uključuju dvije Nagrade grada Zagreba, nagrade Milka Trnina, Josip *Štolcer* Slavenski, Vladimir Nazor i Vatroslav Lisinski, Povelju Republike Hrvatske za osobite zasluge u kulturi (1999.), niz Porina te nagradu Vladimir Nazor za životno djelo 2009. godine.

ZBOR HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE osnovan je 1941. godine za potrebe tadašnjeg radijskog programa. Djelujući najprije kao komorni ansambl, s vremenom je prerastao u prvi veliki profesionalni zbor u Hrvatskoj. Od samih početaka, Zbor HRT-a, koji taj naziv nosi od 1991. godine, nastupa i samostalno i uz Simfonijski orkestar. U prvim godinama djelovanja repertoar Zbora oblikovali su dirigenti Mladen Pozajić, Dragan Gürtl i Boris Papandopulo, a zatim su taj put nastavili šefovi dirigenti Sergije Rainis, Slavko Zlatić, Vladimir Kranjčević, Igor Kuljerić, Tonči Bilić i Tomislav Fačini. Godine 1998. pokrenut je samostalni pretplatnički ciklus *Sfumato*, a 2016. Zbor je primljen u udruženje europskih komornih zborova Tenso. Izvodeći širok repertoar, od renesansne do suvremene glazbe, *a cappella* i uz instrumentalnu pratnju, iskazuje iznimnu svestranost koja mu je donijela gostovanja diljem Europe te suradnje s istaknutim dirigentima i solistima. Zbor HRT-a dobitnik je diplome Milka Trnina za izvedbu *Hrvatske mise* Borisa Papandopula te mnogih diskografskih nagrada Porin. Diskografija Zbora HRT-a uključuje mnoga hvaljena i nagrađivana izdanja, a među novijima su opere *Ljubav i zloba* i *Porin* Vatroslava Lisinskog,

Nikola Šubić Zrinjski Ivana Zajca, albumi *Mir, zlato, tamjan*, *Vatroslav Lisinski: Zborovi i popijevke*, *Nebo i zemlja Tomasa Cecchinija*, *Boris Papandopulo: Hrvatska misa, Igor Kuljerić: Kanconijer* i *Boris Papandopulo: Slavoslovije*. Tome se pridružuju izdanja u ediciji *Ligatura* (HRT i HDS/Cantus): *Osluškivanja*, *Srećko Bradić – autorski album*, *Frano Parać: Carmina Krležiana i Missa Maruliana* te *Berislav Šipuš: Pasija*. Uz soliste i Orkestar Münchenskog radija pod ravnanjem Ivana Repušića, Zbor je sudjelovao u izvedbi opere *Ero s onoga svijeta* Jakova Gotovca u Münchenu (cpo i BR-Klassik, 2020.).

TOMISLAV FAČINI (Zagreb, 1975.) studij dirigiranja završio je na Muzičkoj akademiji u Zagrebu *cum laude*. Iste godine osvojio je drugu i posebnu nagradu na Međunarodnom natjecanju dirigenata Antonio Pedrotti u Trentu. Usavršavao se na Akademiji Hans Swarowsky u Milanu te na Visokoj glazbenoj školi u Karlsruheu. Redoviti je profesor na Odsjeku za dirigiranje, harfu i udaraljke Muzičke akademije u Zagrebu. Od 1994. do 2008. godine vodio je Oratorijski zbor crkve sv. Marka, od 2003. do 2009. bio je šef dirigent Orkestra Hrvatske vojske, od 2006. do 2009. umjetnički ravnatelj Glazbenih večeri u sv. Donatu u Zadru, a od 2014. do 2017. glavni dirigent Dubrovačkog simfonijskog orkestra. Od sezone 2017./2018. preuzima umjetničko vodstvo Zbora HRT-a, uz cikluse *Sfumato* i *Kanconijer*. Bio je pomoćnik intendantice Dubrovačkih ljetnih igara za glazbeni program te je umjetnički voditelj ansambla Antiphonus. Dirigentsku djelatnost razvija podjednako na koncertnim i opernim pozornicama. Ostvario je više prvih suvremenih izvedbi hrvatskih starih majstora i praizveo mnoga nova djela promičući u svakoj prigodi hrvatsku glazbu. Nastupa s mnogim hrvatskim ansamblima, a sa simfonijskim orkestrima HRT-a i RTV Slovenije ostvario je snimke za nosače zvuka, film i fonoarhive. Dobitnik je nagrada Jurica Murai i Milka Trnina za 2021. godinu, pri čemu je u oba slučaja predvodio Zbor HRT-a. Uz dirigiranje, bavi se skladanjem i aranžiranjem.

MARTIN DRAUŠNIK (Zagreb, 1981.) diplomirao je violinu na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Maje Dešpalj-Begović. Školovanje je nastavio na Hochschule für Musik u Freiburgu u klasi Latice Honda-Rosenberg, a potom na Hochschule für Musik und Darstellende Kunst u Stuttgartu gdje je završio solistički studij u klasi Ingolfa Turbana. Violu je diplomirao na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Aleksandra Miloševa. Tijekom školovanja osvojio je brojne nagrade i priznanja. Od 2005. godine koncertni je majstor ansambla I Virtuosi di Paganini iz Münchena. Godine 2007. postao je zamjenik, a četiri godine kasnije i koncertni majstor Zagrebačke filharmonije. Godine 2012. oživljava Komorni studio Zagrebačke filharmonije čiji je umjetnički voditelj. Gostujući je koncertni majstor Orkestra riječke Opere, Zagrebačkih solista i Cantus Ansambla te stalni gostujući koncertni majstor Simfonijskog orkestra u Liechtensteinu. Jedan je od osnivača Gudačkog kvarteta Porin, 2010. godine osnovao je Zagreb trio, a od 2016. prva je violina Hrvatskog gudačkog kvarteta. Od 2010. godine djeluje na Muzičkoj akademiji u Zagrebu, danas u zvanju izvanrednog profesora. Od 2024. godine surađuje s Muzičkom akademijom u Liechtensteinu kao predavač i izvođač komorne glazbe. Nastupi s orkestrima i ansamblima odveli su ga na turneje diljem Europe te u Tursku, Argentinu, Izrael, Oman, Kuvajt, Kanadu i SAD. Svira na violini Fabricea Girardina iz 2000. godine.

FILIP FAK (Rijeka, 1983.) diplomirao je klavir 2005. godine na Muzičkoj akademiji u Zagrebu u klasi Đorđa Stanettija, a usavršavao se na Scholi Cantorum u Parizu u klasi Eugena Indjica, čijim je završetkom stekao Diplome de Concert s najvišim ocjenama. Nastupao je kao solist i komorni glazbenik u Hrvatskoj, diljem Europe te u SAD-u, Meksiku i Kini, gostujući s orkestrima i ansamblima kao što su Zagrebačka filharmonija, Simfonijski orkestar HRT-a, Zagrebački solisti, Cantus Ansambl, Zagrebački kvartet. Održao je niz recitala i komornih nastupa (Dubrovačke ljetne igre, *Lisinski subotom*, *Majstorski ciklus* HRT-a, Muzički biennale Zagreb, Osorske glazbene večeri, Glazbene večeri u sv. Donatu, Festival sv. Marka, Festival Diapason i dr). U solističkom repertoaru posebnu pozornost posvećuje izvedbama hrvatskih i

suvremenih autora, dok se u komornom muziciranju ističu suradnje s brojnim hrvatskim pjevačima. Ostvario je veći broj snimaka za arhiv Hrvatskog radija te objavio više nosača zvuka. Suosnivač je i član Riječkog klavirskog trija, službeni pijanist i umjetnički suradnik međunarodnih natjecanja i majstorskih tečajeva. Dobitnik je niza nagrada među kojima se ističe nagrada Milka Trnina (2018.). Bavi se i skladanjem, s naglaskom na djela za klavir i manje komorne ansamble. Usavršavao se na poslijediplomskom studiju elektroničke glazbe u klasi Zlatka Tanodija na Muzičkoj akademiji u Zagrebu. Na Muzičkoj akademiji u Zagrebu radi u zvanju izvanrednog profesora. Bio je ravnatelj Opere HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci, ravnatelj Zagrebačke filharmonije te je predsjednik Hrvatskog društva glazbenih umjetnika.

POPIS DJELA IGORA KULJERIĆA[2]

2 Popis djela Igora Kuljerića temelji se na popisu djela koji je sastavila Eva Sedak, u suradnji sa skladateljevim nasljednicima, i koji je 2008. godine objavljen u izdanju *Igor Kuljerić 1938. – 2006.* (urednica Koraljka Kos) u nakladničkom nizu Spomenica preminulim akademicima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti. Taj popis temeljen je na popisu koji je sastavila Erika Krpan i koji je 2005. godine objavljen u knjižici autorskog koncerta *Igor Kuljerić, u povodu primanja u redovito članstvo Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti* u nakladi Hrvatskog društva skladatelja i Cantusa.

Pri izradi ovoga popisa djela zadržan je metodološki pristup prethodnog popisa te je dopunjen ispravljenim i novim podatcima u skladu s trenutačno dostupnim informacijama. Namjera nije bila uskladiti različite metodološke pristupe pri izradi popisa djela Stanka Horvata i Igora Kuljerića u ovome izdanju, nego ažurirati prethodne popise djela dvojice skladatelja.

Zahvale Vanji Kuljerić i Ivani Kuljerić na pruženim informacijama.

Sukladno trenutačno dostupnim informacijama, u ovome popisu dijelovi opusa Igora Kuljerića koji se tiču elektroakustičkih djela, glazbe za plesne predstave i glazbe za kazališne predstave su djelomično uvršteni te zahtijevaju dodatan istraživački rad pri izradi budućih popisa djela.

1960./61.

Passacaglia za klavir, przv.: 10. svibnja 1961., Ljubljana, Festival študentov jugoslavenskih glasbenih akademij, Arlette Ambrožić, klavir; rkp.

1961.

Concertino za gudače, przv.: 19. veljače 1962., Zagreb, Simfonijski orkestar RTZ, dir.: Stjepan Šulek; rkp.

1962.

Sonatina za klavir, stavci: 1. Allegro, 2. Con moto, 3. Allegro con brio, przv.: 20. lipnja 1963., Beograd, Sretna Meštrović, klavir; rkp.

Fonoizdanje: *Sretna Meštrović: Bach/Busoni – Schubert – Kuljerić*, Croatia Records, 6015986, 2012.

Simfonijske varijacije za orkestar, przv.: 12. lipnja 1963., Zagreb, Koncertna dvorana *Istra*, Simfonijski koncert studenata kompozicije, Zagrebačka filharmonija, dir.: Pavle Dešpalj; rkp.

1963.

Koncertna uvertira za simfonijski orkestar, przv.: 12. lipnja 1963., Zagreb, Koncertna dvorana *Istra*, Simfonijski koncert studenata kompozicije, Zagrebačka filharmonija, dir.: Pavle Dešpalj: rkp.

Večernje novosti, balet, prema vlastitom libretu, neizvedeno; rkp.

Večernje novosti, baletna suita I za simfonijski orkestar, przv.: 7. lipnja 1965., Zagreb, Simfonijski orkestar RTV Zagreb, dir.: Pavle Dešpalj; rkp.

1965.

***U posljednjoj ulozi**,* balet, prema vlastitom libretu, przv.: 13. prosinca 1965., Balet HNK, Zagreb, koreogr.: Nevenka Biđin, Sonja Kastl, dir.: Pavle Dešpalj; rkp.

U posljednjoj ulozi, baletna suita II za simfonijski orkestar, przv.: 7. lipnja 1965., Zagreb, Simfonijski orkestar RTZ, dir.: Pavle Dešpalj; rkp.

1967.

***Koncert za rog i gudače**,* przv.: 17 travnja 1967., Zagreb, Prerad Detiček, rog, Komorni orkestar RTZ, dir.: Pavle Dešpalj; rkp.

Fonoizdanje: *Koncerti za rog,* Prerad Detiček, rog, Gudački orkestar HRT, dir.: Pavle Dešpalj, HDS, PD-1931-1,1996.

1968.

Momenti za Vladu za klavir, przv.: 1968., Zagreb, Vladimir Krpan, glasovir; (improvizacija na izvornik kao *Momenti II* za klavir i vrpcu przv. 13. prosinca 1978.); izd.: Zagreb: HDS-Cantus, *Ars croatica,* 2005.

Fonoizdanja:
- *Četiri desetljeća hrvatske glasovirske glazbe,* Vladimir Krpan, glasovir, HDS/HRT/MIC, CD 0395, 1995.
- *Antologija jugoslavenske suvremene klavirske glazbe 2,* Vladimir Krpan, glasovir, Jugoton, ULP 1740, 1985.
- *Suvremeni hrvatski glazbenici,* Vladimir Krpan, glasovir, Jugoton, LSY 61132, 1973.

Sekvence za komorni orkestar, przv.: 26. rujna 1968., Graz, Musik-protokoll, Simfonijski orkestar RTZ, dir.: Krešimir Šipuš; rkp.

1969.

Impulsi I za gudački kvartet i vrpcu, przv.: 14. studenoga 1969., Opatija, Tribina muzičkog stvaralaštva Jugoslavije (dalje TMSJ), Zagrebački kvartet, Igor Kuljerić; rkp.

Fonoizdanje: *U potrazi za novim zvukom: 1956 - 1984, Antologija elektroakustičke glazbe hrvatskih skladatelja*, Zagrebački kvartet, Croatia Records, 2CD 6072965, 2016.

1970.

Continuazioni za simfonijski orkestar, przv.: 9. listopada 1970., Zagreb, Zagrebačka filharmonija, dir.: Milan Horvat; rkp.

Fonoizdanje: *Igor Kuljerić, skladatelj.* Zagrebačka filharmonija, dir.: Igor Kuljerić, MIC/KDZ, MC

Figurazioni con tromba za trubu i simfonijski orkestar, przv.: 18. veljače 1970., Zagreb, Koncertni studio *Istra*, Stanko Selak, truba, Simfonijski orkestar RTZ, dir.: Mladen Bašić; przv. 2. verzije djela: 8. listopada 1971., Zagreb, Koncertni studio *Istra*, Stanko Selak, truba, Zagrebačka filharmonija, dir.: Mladen Bašić; przv. 3. verzije djela: 17. studenog 1976., Zagreb, KDVL, Stanko Selak, truba, Zagrebački simfoničari RTZ, dir.: Jindrich Rohan; rkp.

Fonoizdanja:
- *Hrvatski suvremeni skladatelji: Igor Kuljerić,* Stanko Selak, truba, Simfonijski orkestar RTZ, dir.: Igor Kuljerić, Jugoton, LSY 61250, 1976.
- *Antologija hrvatske glazbe - 11,* fragment, Stanko Selak, truba, Simfonijski orkestar RTZ, dir.: Mladen Bašić, Jugoton, ULPSV 28
- *Igor Kuljerić, skladatelj.* Zagrebačka filharmonija, dir.: Mladen Bašić, MIC/KDZ, MC

1971.

Impulsi II za gudački kvartet, przv.: 5. studenoga 1971., Opatija, TMSJ, Zagrebački kvartet; rkp.

Fonoizdanja:
- *Hrvatski suvremeni skladatelji: Igor Kuljerić,* Zagrebački kvartet, Jugoton, LSY 61250, 1976.
- *Igor Kuljerić, skladatelj,* Zagrebački kvartet, MIC/KDZ, MC

A 5 za puhački kvintet, przv.: 27. siječnja 1972., Hannover, Tage der Neuen Musik, Akademski puhački kvintet Glazbene mladeži Zagreb (Zoran Despot, Željko Petrač, Aldo Grbin, Anton Žarn, Stjepan Mateić); rkp.

Ciklus za zbor i ansambl; rkp.

Incontri za klavir i vrpcu; przv.: 1971., Opatija, TMSJ, Fred Došek, klavir, električne orgulje

Fonoizdanje: *Impulsi 1971-1987, Elektroakustička glazba hrvatskih skladatelja*, Multimedijalni institut, EGHS002, 2018.

1972.

Per archi za orkestar, przv.: 10. studenoga 1972., Zagreb, Komorni studio Zagrebačke filharmonije, dir.: Tonko Ninić; rkp.

Solo-Solisti za klavir i gudače, przv.: 19. travnja 1972., Zagreb, Koncertni studio *Istra*, Vladimir Krpan, klavir, Zagrebački solisti; rkp.

Fonoizdanje: *Hrvatski suvremeni skladatelji: Igor Kuljerić,* Vladimir Krpan, glasovir, Zagrebački solisti, Jugoton, LSY 61250, 1976.

Solo in quartetto za klavir i gudački kvartet, przv.: 13. prosinca 1972., Zagreb, Dani hrvatske glazbe (dalje DHG), Vladimir Krpan, klavir, Zagrebački kvartet; rkp.

Solo-Tutti za klavir i simfonijski orkestar, przv.: 22. prosinca 1972., Zagreb, DHG, Vladimir Krpan, Zagrebačka filharmonija, dir.: Mladen Bašić; rkp.

Fonoizdanje: *Igor Kuljerić, skladatelj,* Vladimir Krpan, glasovir, Zagrebačka filharmonija, dir.: Mladen Bašić, MIC/KDZ, MC.

Quam pulchra es... (Omaggio a Lukačić) za mješoviti zbor, klavijature i udaraljke, tekst: biblijski (Solomon: *Pjesma nad pjesmama),* przv.: 13. srpnja 1972., Dubrovnik, Atrij palače Sponza, Dubrovačke ljetne igre, Mješoviti zbor i Instrumentalni ansambl RTZ, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Fonoizdanja:
- *Hrvatski suvremeni skladatelji: Igor Kuljerić,* Zbor Radio Zagreba i solisti Simfonijskog orkestra Radio Zagreba, dir.: Igor Kuljerić, Jugoton, LSY 61250, 1976.
- *Muzički biennale Zagreb 1961 - 1975,* izv. kao gore, Jugoton, LSY 61197, 1977.
- *Igor Kuljerić, skladatelj,* izv. kao gore, MIC/KDZ, MC
- *Hrvatska glazba na Riva dei Schiavoni*, Zbor HRT, dir.: Tonči Bilić, Cantus/HRT, 98905200302, 2012.

1973.

Balade Petrice Kerempuha za 3 grupe zbora, 3 grupe orkestra i glumca, stihovi: Miroslav Krleža, przv.: 17. svibnja 1973., Zagreb, Muzički biennale Zagreb (dalje MBZ), Fabijan Šovagović, glumac, Simfonijski orkestar, Zbor i Plesni orkestar RTZ, Duhački orkestar Doma JNA, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Fonoizdanja:
- *Hrvatski suvremeni skladatelji: Igor Kuljerić,* Simfonijski orkestar, Zbor, Plesni orkestar i Dječji zbor Radio Zagreba, Duhački orkestar INA, dir.: Igor Kuljerić, Jugoton, LSY 61250, 1976.
- *Igor Kuljerić, skladatelj.* Simfonijski orkestar, Zbor, Plesni orkestar i Dječji zbor RTZ, dir.: Igor Kuljerić, MIC/KDZ, MC

V megli za mješoviti zbor a cappella, stihovi: Miroslav Krleža, przv.: 1973., Zagreb, Zbor IV. gimnazije, dir.: Zdravko Vitković; przv. 2. verzije (za mješoviti zbor i udaraljke): 6. srpnja 1978., Zagreb, Vojislav Čičić, udaraljke, Akademski zbor *Ivan Goran Kovačić*, dir.: Vladimir Kranjčević; przv. 3. verzije (za mješoviti zbor, udaraljke, elektronske zvukove i magnetofonsku vrpcu): 31. svibnja 1990., Zagreb, Zbor RTZ i Udaraljkaška sekcija Simfoničara RTZ; rkp.

Fonoizdanje: *Mješoviti zbor RKUD "Petar Zoranić",* Mješoviti zbor HPGD *Zoranić*, dir.: Antun Dolički, Jugoton, LSY 66183, 1983.

Situazioni za harfu, przv.: 18. prosinca 1973., Zagreb, Pavla Uršič; rkp.

1974.

Crn bel za mješoviti zbor, stihovi: Fran Galović, przv.: 15. studenog 1974., Opatija, TMSJ, Mješoviti zbor RTZ, dir.: Igor Kuljerić; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture, *Izabrani zborovi,* 1998.

Fonoizdanje: *Akademski zbor "Ivan Goran Kovačić" ,* Akademski zbor *Ivan Goran Kovačić,* dir.: Vladimir Kranjčević, Jugoton, LSY 68048, 1978.

Canto e danza za flautu i klavir, przv.: ?; rkp.

1975.

A 3 za violinu, violončelo i klavir, przv.: 17. prosinca 1975., Zagreb, DHG, Trio Slavenski (Evelyn Skulte-Jambrošić, violina, Anica Primorac-Ladavac, violončelo, Vanja Kuljerić, glasovir); rkp.

Les échos I za komorni ansambl, przv.: 16. svibnja 1975., Zagreb, MBZ, Ansambl 2E 2M, dir.: Paul Méfano; rkp.

Fonoizdanja:
- *Muzički biennale Zagreb 1961 - 1975,* Ansambl 2E 2M, dir,: Paul Méfano, Jugoton, LSY 66011, 1977.
- *MBZ na kraju tisućljeća.* Ansambl 2E 2M, dir.: Paul Méfano, HDS/ MBZ-HRT, 1999.

Sustained Sound za gudače, przv.: 8. studenog 1975., Opatija, TMSJ, Zagrebački solisti, dir.: Igor Gjadrov; rkp.

2 + 12 za violu, violončelo i komorni ansambl, przv.: 24. travnja 1976., Witten, Wittener Tage für neue Kammermusik, Komorni ansambl *Slavko Osterc,* dir.: Ivo Petrić; rkp.

1976.

Les échos II za simfonijski i jazz orkestar, przv.: (3.-7.) studenog 1976., Opatija, TMSJ, Simfonijski i Plesni orkestar RTV Zagreb, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Metamorfoze za klavirski sekstet, przv.: 13. prosinca 1977., Zagreb, DHG, Zagrebački klavirski sekstet (Jurica Murai, klavir, Branko Košir i Augustin Detić, violine, Ivan Šestak, viola, Bojan Lhotka, violončelo, Andrija Potroško, kontrabas); rkp.

Galeotova pesan za mješoviti zbor i timpane, stihovi: Vladimir Nazor, przv.: 1978., Zadar, Mješoviti zbor RKUD *Petar Zoranić*, dir.: Antun Dolički; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture, *Izabrani zborovi,* 1998.

Fonoizdanja:
- *Mješoviti zbor RKUD "Petar Zoranić"*, Mješoviti zbor HPGD *Zoranić,* dir.: Antun Dolički, Jugoton, LSY 66183, 1983.
- *Mješoviti zbor Hrvatskoga pjevačkog glazbenog društva Zoranić*, Mješoviti zbor HPGD *Zoranić,* dir.: Antun Dolički, Orfej d.o.o./HPGD *Zoranić,* CD MZZ 14, 1998.
- *Kanconijer*, Zbor HRT, dir.: Tomislav Fačini, HRT, CD 054, 2023.

1977.

Moć vrline, opera, libreto: Dejan Miladinović prema pripovijetci *Kipić* Mirka Božića, przv.: 8. svibnja 1977., Zagreb, MBZ, Noni Žunec, tenor, Mirka Klarić, sopran, Boris Vajda, bas, Ante Mijač, bas, Josip Šutej, tenor i dr., Ansambl Opere HNK Zagreb, redatelj Dejan Miladinović, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Silbenski tanac za klavir četveroručno, przv.: 1982., Televizija Zagreb, Igor i Vanja Kuljerić; prva koncertna izvedba: 22. kolovoza 2001., Osor, Osorske glazbene večeri (dalje OGV), Nataša i Ante Milić; rkp.

Verzija za kvartet flauta pod naslovom *Silbanski tanac* snimljena na fonoizdanju: *Decade*, Kvartet flauta 4 Syrinx (Karolina Šantl Zupan, Marina Novak, Darija Zokić, Špela Benčina), Croatia Records, 6046027, 2013.

Chopin op. 17 br. 4 za glasovir (pod nazivom *Mazurka* djelo je 1978. izvedeno u verziji za glasovir i pokret); izgubljeno

1978.

More za ženski zbor a cappella (izvorno u dvjema ravnopravnim verzijama: za djevojački zbor i magnetofonsku vrpcu te za djevojački zbor, magnetofonsku vrpcu i plesačicu), stihovi: Josip Pupačić; przv.: 22. travnja 1983., Zagreb, MBZ, Djevojački zbor *ŠC Juraj Baraković,* Zadar, Astrid Turina, plesačica, koreogr.: Zaga Živković, dir.: Antun Dolički; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture, *Izabrani zborovi,* 1998.

Fonoizdanja:
- *Zadarski djevojački zbor*, Zadarski djevojački zbor, dir.: Antun Dolički, KDZ/HRT, 2000.
- *Kanconijer*, Zbor HRT, dir.: Tomislav Fačini, HRT, CD 054, 2023.

***Folk-Art I**,* glazba za vrpcu. Vrpca realizirana u: Studio di fonologia RAI, Milano, 1976., przv.: 7. veljače 1978., Zagreb, Zagrebački plesni ansambl, koreogr.: Lela Gluhak

Fonoizdanja:
- *U potrazi za novim zvukom: 1956 - 1984, Antologija elektroakustičke glazbe hrvatskih skladatelja*, Croatia Records, 2CD 6072965, 2016. (fragment)
- *Impulsi 1971 - 1987, Elektroakustička glazba hrvatskih skladatelja*, Multimedijalni institut, EGHS002, 2018.

Duetto za harfu i engleski rog, przv.: 8. studenoga 1978., Opatija, TMSJ, Marija Mlinar, harfa, Stanko Mlinar, engleski rog; rkp.

***Doma i u buži**,* opera (prema motivima I. M. Jarnovića i A Grétryja), libreto Luko Paljetak, przv.: 17. srpnja 1980., Osor, OGV, Simfonijski orkestar RTZ, Festivalski ansambl, redatelj Daniel Marušić, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Fonoizdanje: *Doma i u buži, komična opera,* Jugoton, LSY 61528/29, 1980.

Double play za kontrabas solo (verzija za kontrabas i ansambl 1981.), przv.: 18. prosinca 1978., Zagreb, DHG, Ljupčo Samardžiski; rkp.

Fonoizdanje: *Ljupčo Samardžiski, kontrabas*, Ljupčo Samardžiski, Ansambl Sveta Sofija, Skopje, dir.: Toma Prošev, RTB, LP 2130211, 1981.

1979./80.

Koralna predigra za simfonijski orkestar, przv.: 8. veljače 1980., Zagreb, Zagrebačka filharmonija, dir.: Lovro Matačić; przv. 2. verzije: 6. ožujka 1997., Zagreb, KDVL, Simfonijski orkestar HRT, dir.: Klaus Arp; rkp.

Fonoizdanje: *Hrvatski skladatelji,* Zagrebačka filharmonija, dir.: Lovro Matačić, Orfej/HRT-HDS/BIEM, CD ORT 272

1981.

Song za gudački kvartet, przv.: 3. veljače 1981., Zagreb, Zagrebački kvartet (Đorde Trkulja, Marija Kobenzl, violine, Ante Živković, viola, Josip Stojanović, violončelo); izd.: HDS, *Ars croatica*, rukopisna partitura, b.g.

Fonoizdanja:
- *Zagrebački kvartet 1919 - 2004,* Zagrebački kvartet, Cantus d.o.o., 989 052 0214 2, 2004.
- *Klasični vrt*, Zagrebački kvartet, Spona Classics, 2018.

Dessin za flautu i klavir, neizvedeno; rkp. (obrada za flautu i vibrafon: Ivana Bilić, przv.: 8. listopada 2010., Acqui Terme, Festival internazionale di musica contemporanea, XIII edizione, Ana Domančić, flauta, Ivana Bilić, vibrafon)

Fonoizdanje: *Dessin*, Ana Domančić Krstulović, flauta, Ivana Bilić, vibrafon, A classic, 2010.

Kruženja*,* glazba na vrpci, stavci: 1. Povorka; 2. Igra; 3. Pjev; przv.: 1981., Zagrebački plesni ansambl, koreografija Lela Gluhak

Fonoizdanje: *Impulsi 1971-1987, Elektroakustička glazba hrvatskih skladatelja*, Multimedijalni institut, EGHS002, 2018. (stavak *Igra*)

1983.

Žalobni pjev za mješoviti zbor uz 2 klavira (vokalize), przv.: 1983., Zbor RTZ, Vanja Kuljerić, klavir, Fred Došek, klavir, dir.: Igor Kuljerić, rkp.

Kanconijer za glasove i instrumente, stihovi: Hanibal Lucić, Mikša Pelegrinović, Ivan Bunić Lučić, nepoznati pjesnici iz zbornika Nikše Ranjine, przv.: 9. ožujka 1983., Zagreb, KDVL, Mirjana Bohanec, sopran, Eva Novšak-Houška, mezzosopran, Josip Novosel, tenor, Ferdinand Radovan, bas bariton, Mirela Brekalo i Božidar Boban, recitatori, Simfonijski orkestar i Zbor RTZ, dir.: Igor Kuljerić; prva verzija djela pod naslovom *Leute moj*, przv. 17. srpnja 1978.,

Dubrovačke ljetne igre, Mirjana Bohanec, Eva Novšak-Houška, Josip Novosel, Miroslav Živković, bariton, Ante Mijač, bas, Ljubica Jović i Božidar Boban, recitatori, Simfonijski orkestar i Zbor RTZ, dir.: Igor Kuljerić; revidirana konačna verzija za soliste, zbor i orkestar, przv.: 25. listopada 2001., Zagreb, Tanja Perić, sopran, Irena Kavkalevska, alt, Tvrtko Stipić, tenor, Berislav Puškarić, bas, Suzana Nikolić i Dragan Despot, recitatori, Simfonijski orkestar i Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Fonoizdanje: *Kanconijer*, Tanja Ruždjak, sopran, Franko Klisović, kontratenor, Roko Radovan, tenor, Jurica Jurasić Kapun, bariton, Jelena Miholjević i Maro Martinović, recitatori, Simfonijski orkestar i Zbor HRT, dir.: Tomislav Fačini, HRT, CD 054, 2023.

Seh duš dan za mješoviti zbor, stihovi: Vladimir Nazor, przv.: 1983., Poreč, *Naš kanat je lip*; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture. *Izabrani zborovi,* 1998., Poreč: Pučko otvoreno učilište, *Naš kanat je lip,* 1985., Zagreb: Kuljerić Edition (pod naslovom *All Saints Day* digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

Prema muzikologinji Ivani Pauli Gortan-Carlin djelo je posvećeno Mješovitom pjevačkom zboru KUD-a *Matko Brajša Rašan* iz Pule i dirigentu Zvonimiru Ivančiru.

1986.

Risuono di gavotta za simfonijski orkestar, przv.: 3. travnja 1986., Zagreb, Zagrebački simfoničari RTZ, dir.: Zoran Juranić; izd.: Zagreb: HDS, *Ars croatica,* 1999.

Igre u dosluhu*,* glazba na vrpci, przv.: 1986., Televizija Zagreb, koreogr.: Lela Gluhak

Fonoizdanje: *Impulsi 1971-1987, Elektroakustička glazba hrvatskih skladatelja*, Multimedijalni institut, EGHS002, 2018.

***Fly* (*Muha*)**, glazba na vrpci, przv.: 1986., Perth, Perth City Ballet, koreogr.: Lela Gluhak

Fonoizdanja:
- *Electronic Jugoton: Synthetic music from Yugoslavia 1964 - 1989*, Croatia Records, 2014.
- *Impulsi 1971-1987, Elektroakustička glazba hrvatskih skladatelja*, Multimedijalni institut, EGHS002, 2018. (fragment)

1987.

Richard III, opera, libreto: Nenad Turkalj i Igor Kuljerić prema W. Shakespeareu, przv.: 16. travnja 1987., Zagreb, MBZ, Franjo Paulik, tenor, Hrid Matić, tenor, Josip Lešaja, bariton, Diana Hilje, sopran, Branka Beretovac, sopran, Cecilija Car, alt i dr., Ansambl Opere HNK Zagreb, redatelj Dejan Miladinović, dir.: Uroš Lajovic; rkp.

1988.

Toccata za vibrafon i klavir, przv.: l6. listopada 1988., Zagreb, Europhonia, Ivana Kuljerić, vibrafon, Antun Kraljević, klavir; izd.: Zagreb: HDS/Cantus d.o.o., 2002.

Fonoizdanja:
- *Radio podij 93'-98',* nagrađeni natjecatelji, Željko Grigić, vibrafon, Branka Pollak, glasovir, HDS/MBZ/HRT, 1998.
- *Follow me,* Ivana Bilić, vibrafon, Vanja Kuljerić, glasovir, Cantus/ HDS/HRT, 988 984 982, 2000.

Concertpiece in D za flautu i orkestar, przv.: 12. svibnja 1988., Zagreb, Karl Bernhard Sebon, flauta, Zagrebački simfoničari RTZ, dir.: Uroš Lajovic; rkp.

***Instrumentalne preobrazbe**,* starohrvatske pučke pjesme za tamburaški orkestar, przv.: 1988. Tamburaški orkestar RTZ, dir.: Siniša Leopold; (verziju za duo marimbi prilagodio I.N.K. Experiment Duo 2018.); izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (pod naslovom *Variations on an Ancient Croatian Folk Song* digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

Fonoizdanja:
- *Glanc bravure CRO tambure*, Tamburaški orkestar HRT, dir.: Siniša Leopold, Orfej, CD 8025, 1997.
- *Glanc bravure CRO tambure* (kao gore), Orfej, CAO 8025, 1997.

1989.

Tea for Two za violinu i klavir, przv.: 20. prosinca 1989., Goran Končar, violina, Ida Gamulin, klavir; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

Fonoizdanja:
- *Hrvatska komorna glazba,* Goran Končar, violina, Ida Gamulin, glasovir, HDS/MBZ/HRT/Croatia Records, 1295, 1995.
- *Suvremena hrvatska komorna glazba,* Goran Končar, violina, Ida Gamulin, glasovir, HDS/MBZ/HRT/Croatia Records, CD-S-1-VL, 5072362, 1995.
- *Ida Gamulin, Uz 30. obljetnicu umjetničkog djelovanja*, Goran Končar, violina, Ida Gamulin, klavir, Croatia Records, 7CD BOX 6071937, 2016.

Valcer (D9-G9) za vibrafon, marimbu, klarinet i klavijature, przv.: 11. travnja 1989., Zagreb, MBZ, Ansambl Zeitgeist (Robert Samarotto, klarinet i saksofon, Thomas Linker, klavijature, Jay Johnson, udaraljke, Joseph Holmquist, udaraljke); rkp.

Fonoizdanje: *Hrvatski suvremeni skladatelji, Igor Kuljerić,* Ansambl Zeitgeist (SAD), Cantus/HDS, 988 984 9630 2, 2003.

Blagoslovi, Bože Zadar! za ženski zbor a cappella, stihovi: iz Antologije starije hrvatske poezije Rafe Bogišića, przv.: 1989, Zadar, Zadarski djevojački zbor, dir.: Antun Dolički, (verzija za mješoviti zbor przv. 16. prosinca 2004., Zadar, Mješoviti zbor HPGD *Zoranić,* dir.: Antun Dolički), izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture, *Izabrani zborovi,* 1998.

Fonoizdanje: *Zadarski djevojački zbor*, Zadarski djevojački zbor, dir.: Antun Dolički, KDZ/HRT, 2000.

Križu, daj nam Ti milosti za muški zbor, stihovi: Starocrkveno pučko prikazanje života sv. Ciprijana i Justine (prepjev Tonko Maroević), stavci: Koral, Isukrst je ma odića, O Isuse, Bože pravi, Kako jelen vrilo traži, Koral, O Isuse, božji sine, Isukrste, željo živa, Koral, przv.: 20. travnja 1989., Muški zbor RTZ, dir.: Igor Kuljerić; djelo temeljeno na glazbi za predstavu *Prikazanje života i muke svetih Ciprijana i Justine*, redatelj Božidar Violić, Dubrovačke ljetne igre, 1968.; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture, *Izabrani zborovi,* 1998., Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com); (verzija djela pod nazivom *Ante crucem* za simfonijski orkestar 2005.)

Fonoizdanja:
- *Ja sam s vama: hrvatska duhovna glazba*, Zbor HRT, dir,: Igor Kuljerić, Croatia Records, CD-5223832, 1998.
- *Ja sam s vama: hrvatska duhovna glazba*, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić, Croatia Records, MC 5224402, 1998.
- *Kako jelen vrilo traži, Antologijska djela hrvatskih skladatelja 20. stoljeća za zbor*, Muški zbor HRT, dir.: Tonči Bilić, Orfej/HRT, CD ORF 346, 2006.

Psychodelic I*,* glazba na vrpci

Fonoizdanje: *Impulsi 1971-1987, Elektroakustička glazba hrvatskih skladatelja*, Multimedijalni institut, EGHS002, 2018. (fragment *Ostinato V*)

1990.

Chaconne za kvartet udaraljki, przv.: 1. veljače 1990., Zagreb, Supercussion, ansambl udaraljki; izd.: Zagreb: HDS, *Ars croatica*, AC 93.4, 1993.

Fonoizdanje:
5 *Quartets & Supercussion,* Supercussion, ansambl udaraljki, Igor Lešnik, KOCH DIGITALDISC, A.34.558, 1990.

1990./91.

Alleluia za glasovirski trio, przv.: 3. lipnja 1991., Zagreb, Trio Orlando (Vladimir Krpan, klavir, Tonko Ninić, violina, Andrej Petrač, violončelo); rkp.

Fonoizdanje: *Trio Orlando, Antologijska djela hrvatske glazbe za glasovirski trio*, Cantus d.o.o., 98905201462, 2012.

1991.

Lied ohne Worte za marimbu, przv.: 23. ožujka 1991., Hannover, Nebojša Živković; rkp.

Riki Levy*,* balet, libreto: Dragan Lukić, przv.: 11. svibnja 1991. pod naslovom *Miris kiše na Balkanu,* Sarajevo, Balet Narodnog pozorišta BiH, Sarajevo, koreograf Slavko Pervan, dir.: Ioan Iancu; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis klavirskog izvatka dostupan na: igorkuljeric.com)

Psychodelic za multiinstrumentalista, przv.: 10. travnja 1991., Zagreb, MBZ, Ratko Vojtek; rkp.

Tri razglednice iz baleta "Riki Levy" za kvartet saksofona, przv.: 8. travnja 1993., Zagreb, MBZ, Zagrebački kvartet saksofona (Dragan Sremec, Goran Merčep, Saša Nestorović, Matjaž Drevenšek); rkp.

1992.

Glazba za Osmana za sole, mješoviti zbor i simfonijski orkestar, prema epu *Osman* Ivana Gundulića, przv.: 6. listopada 1992., Zagreb, Ansambli HNK, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

1993.

Zadarske aklamacije za mješoviti zbor i orgulje, stihovi: tekst pjevanja kojim su Zadrani dočekali posjet Sv. Oca, przv.: 16. prosinca 1993., Zagreb, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Fonoizdanje: *Ja sam s vama*, Hrvatska duhovna glazba, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić, Croatia Records, CD-5223832, 1998.

Barocchiana za marimbu i gudače, przv.: 3. travnja 1995., Zagreb, MBZ, Ivana Bilić, marimba, Hrvatski komorni orkestar, dir.: Berislav Šipuš; rkp. (nova verzija za marimbu solo: Ivana Bilić, 2000., przv.: 28. svibnja 2001., Sofija; izd.: *Barocchiana za solo marimbu*, Cantus/HDS, 2002.; fonoizdanje: *Follow me*, Ivana Bilić, marimba, Cantus/HDS/HRT, 988 984 982, 2000.)

Dream Music za soliste, zbor i komorni ansambl, stihovi: Enes Kišević, przv.: 4. travnja 1993., Zagreb, MBZ, Tihana Herceg, mezzosopran, Josip Lešaja, bariton, Ivana Kuljerić, udaraljke, Vanja Kuljerić, sinthesyzer, Elvira Happ, udaraljke, Ljubomir Gašparović, klavir, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

Tri rumunjske pjesme za mješoviti zbor, stavci: 1. Mama, 2. Le agane te frantulita, 3. La drum, przv.: 13. svibnja 1993., Monfalcone, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

1994.

Zora puca za mješoviti zbor uz klavir, stihovi: Petar Preradović, przv.: 13. listopada 1994., Zadar, Mješoviti zbor HPGD *Zoranić,* dir.: Antun Dolički; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture*, Izabrani zborovi,* 1998.

Fonoizdanje: *Mješoviti zbor Hrvatskoga pjevačkog glazbenog društva Zoranić*, Mješoviti zbor HPGD *Zoranić,* Vanja Kuljerić, glasovir, dir.: Antun Dolički, Orfej d.o.o./HPGD *Zoranić,* CD M 2214, 1998.

1995.

Molitva za mješoviti zbor, stihovi: Đuro Sudeta, przv.: (22.-30.) srpnja 1995., Međugorje, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture, *Izabrani zborovi,* 1998.

Fonoizdanje: *Festival Međugorje: Klasična duhovna glazba,* Ganga Music/Etiprint d.o.o. 112, 1995., MC

Božićni san za zbor i puhački orkestar, stihovi: Ivan Tolj, przv.: 24. studenog 1995., Zagreb, Zbor HRT, Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

1996.

Hrvatski glagoljaški rekvijem za sole, mješoviti zbor i simfonijski orkestar, tekst: Misa za umršeje, glagoljski tekst, stavci: Pristup, Otriši Gospodi, Poslidnica, Prinos, Svet, Otrišenje, przv.: 27. srpnja 1996., Zadar, Glazbene večeri u sv. Donatu, Nelli Manuilenko, (mezzo)sopran, Merita Juniku, alt, Janez Lotrič, tenor, Josip Lešaja, bariton, Simfonijski orkestar i Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; revidirana verzija 1999., przv. 15. travnja 1999., Zagreb, KDVL, Nelli Manuilenko, Merita Juniku, Janez Lotrič, Josip Lešaja, Simfonijski orkestar i Zbor HRT, Hrvatski pjevački zbor *Ivan pl. Zajc*, dir.: Tonči Bilić; obradba odabranih ulomaka za soliste, mješoviti

zbor, orgulje i udaraljke 2002., przv.: 17. ožujka 2002., Zagreb, Pasionska baština, Valentina Fijačko, sopran, Martina Tomčić, mezzosopran, Hrid Matić, tenor, Miroslav Živković, bariton, Ivana Bilić, udaraljke, Mario Penzar, orgulje, Mješoviti zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis klavirskog izvatka dostupan na: igorkuljeric.com)

Fonoizdanja:
- *Hrvatski glagoljaški rekvijem,* Nelli Manuilenko, Merita Juniku, Janez Lotrič, Josip Lešaja, Simfonijski orkestar i Zbor HRT, Hrvatski pjevački zbor *Ivan pl. Zajc*, dir.: Tonči Bilić, Cantus/HDS/HRT, 988 984 9081 2, 2000.
- *Igor Kuljerić: Glagolitisches Requiem*, Kristina Kolar, sopran, Annika Schlicht, mezzosopran, Eric Laporte, tenor, Ljubomir Puškarić, bariton, Chor des Bayerischen Rundfunks, Münchner Rundfunkorchester, dir.: Ivan Repušić, BR-KLASSIK, CD 900331, 2020.

Silbenski tanac*,* za puhački orkestar (verzija za gudački orkestar nije javno izvedena), przv.: 22. svibnja 1997., Split, Simfonijski puhački orkestar Hrvatske vojske, dir.: Igor Kuljerić; izd.: Zagreb: Hrvatski sabor kulture, 1997., Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis partitura za puhački orkestar i za gudački orkestar dostupan na: igorkuljeric.com)

1997.

Chopin op. 17 br. 4 za flautu i vibrafon, przv.: 14. studenoga 1997., Opatija, Međunarodna glazbena tribina (dalje MGT), Ana Domančić, flauta, Ivana Bilić, vibrafon; izd.: Cantus/HDS, 2003.

Fonoizdanja:
- *Follow me,* Ana Domančić Krstulović, flauta, Ivana Bilić, vibrafon, Cantus/HDS/HRT, 988 984 982, 2000.
- *Dessin*, Ana Domančić Krstulović, flauta, Ivana Bilić, vibrafon, A classic, 2010.

Serenada za mandolinski orkestar, przv.: 1997., Imotski, Orkestar mandolinista i gitarista *Sloga*, dir.: Mladen Landau; izd.: Imotski: Mandolina Imota, *Nove skladbe za mandolinske orkestre br. 1*, 1999; Split: Mandolina Imota/Umjetnička akademija Split, *Izbor djela hrvatskih skladatelja: Festival mandolinista, Imotski 1996-2001,* 2002.

Fonoizdanje: *Festival mandolinista (Imotski, 1996 - 2000), Djela hrvatskih skladatelja*, Orkestar mandolinista i gitarista *Sloga*, dir.: Mladen Landau, Hrvatski festival mandolinista *Mandolina Imota/* Cantus, 988 984 956 2, 2001.

1998.

Chanson triste za gudače (plesni broj iz baleta *Riki Levy*), przv.: 3. ožujka 1998., Zagreb, Hrvatski komorni orkestar, dir.: Pavle Dešpalj; rkp.

Fonoizdanje: *Nokturno,* Varaždinski komorni orkestar, dir.: Pavle Dešpalj, Cantus, 988 984 956 2, 2001.

Variazioni su una melodia croata za čembalo, przv.: 30. srpnja 1998., Washington, SAD, Violet Grgich, čembalo; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

Ciklame, krvave ciklame za mješoviti zbor, stihovi: Dragutin Domjanić, przv.: rujan 1998., Krapina (aranžman za zbor); rkp.

Riki Levy*,* varijacija iz baleta za dva kontrabasa, neizvedeno javno; rkp.

Fonoizdanje: *Zagrebački duo kontrabasista*, Mimi Marjanović Gonski, Žorž Draušnik, HRT/HDS/MBZ, 1998.

1999.

Riki Levy, pet prizora iz baleta za orkestar, przv.: 17. travnja 1999., Zagreb, MBZ, Uralska filharmonija, dir.: Dmitrij Liss; rkp.

Fonoizdanje: *Hrvatski suvremeni skladatelji, Igor Kuljerić,* Uralska filharmonija, dir.: Dmitri Liss, Cantus/HDS, 988 984 9630 2, 2003.

Dvije pjesme za sopran i glasovir, stihovi: Katarina Zrinska (*Bol je moja..*), Fran Krsto Frankopan (*Cvitja razmišlenje...*), przv.: 9. studenoga 2000., Pula, MGT, Antonija Boroša, sopran, Mario Čopor, klavir; rkp.

2000.

Pater noster za klavirski trio, przv.: 11. siječnja 2001., Zagreb, Trio Orlando; izd. Zagreb: Pro notis, 2013.

Pop-koncert za trublju i orkestar, przv.: 27. veljače 2003., Zagreb, Petar Obradović, trublja, Simfonijski orkestar HRT, dir.: Igor Kuljerić; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis klavirskog izvatka dostupan na: igorkuljeric.com)

Fonoizdanja:
- *Petar Obradović: Pop-koncert*, Petar Obradović, truba, Simfonijski orkestar HRT, dir.: Igor Kuljerić, Cantus/HDS/HRT, 989 052 0573 2, 2006.
- *Otkrivanja*, Vedran Kocelj, truba, Simfonijski orkestar HRT, dir.: Pavle Zajcev, Cantus, 8892450642, 2023.

Barocchiana za marimbu (koautorica: Ivana Bilić), przv.: 28. svibnja 2001., Sofija, Ivana Bilić, marimba; izd.: Zagreb: HDS/Cantus d.o.o., 2002.

Fonoizdanja:
- *Follow me*, obradba za solo marimbu: Ivana Bilić, Ivana Bilić, marimba, Cantus/HDS/HRT, 988 984 982, 2000.
- *Collage, Part I / I.N.K. Experiment Duo*, Ivana Kuljerić Bilić, marimba, Zagreb: Nota Bene Records, 2021.

2001.

White and Black za klavir, przv.: 2001. Osijek (zadana skladba na II. Eptinom pijanističkom natjecanju); izd. *Klavirske minijature: zadane skladbe II. Eptinog pijanističkog natjecanja u Osijeku, siječanj 2001.*, Zagreb: Jakša Zlatar, 2001.

Koncert za marimbu i orkestar, przv.: 22. ožujka 2001., Zagreb, Ivana Bilić, marimba, Simfonijski orkestar HRT, dir.: Igor Kuljerić; druga verzija 2004. pod naslovom *Koncert za Ivanu*; (komornu verziju za marimbu, dva udaraljkaša i klavir prilagodile Vanja Kuljerić i Ivana Kuljerić, przv.: 2007., ZMF, Lawrence University, Appleton, SAD); rkp.

Fonoizdanje: *Hrvatski suvremeni skladatelji, Igor Kuljerić,* Ivana Bilić, Simfonijski orkestar HRT, dir: Igor Kuljerić, Cantus/HDS, 988 984 9630 2, 2003.

Gumbelijum roža za mješoviti zbor, przv.: ? (skladano za natječaj Hrvatskoga sabora kulture za nove skladbe namijenjene amaterskim pjevačkim zborovima); rkp.

Fonoizdanje: *Kanconijer*, Zbor HRT, dir.: Tomislav Fačini, HRT, CD 054, 2023.

2002.

Nerođenoj dragoj za bariton i komorni ansambl, stihovi: Nenad Turkalj, przv.: 7. studenog 2002., Pula, MGT, Josip Lešaja, bariton, Ana Benić, Danijel Martinović, Katarina Krpan, Laura Vadjon, Branimir Pustički, dir.: Saša Britvić; rkp.

Cantus/12 preobrazbi za violinu i glasovir, przv.: 12. ožujka 2005., Zagreb, Sergej Evseev, violina, Vanja Kuljerić, klavir; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

Osor za mješoviti zbor, stihovi: Vladimir Nazor, przv.: 14. srpnja 2002., Osor, OGV, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Na način silbenskog tanca za klavir, przv.: 13. listopada 2003., Zagreb, Zrinka Ivančić, klavir; rkp.; obrada za duo marimba: Ivana Kuljerić, przv.: 15. travnja 2015., Pariz, I.N.K. Experiment Duo, izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

2002./03.

Životinjska farma, fantastična opera, libreto: Igor Kuljerić prema romanu G. Orwella, przv.: 5. travnja 2003., Zagreb, MBZ, Piotr Nowacki, bas, Martina Tomčić, mezzosopran, Adela Golac-Rilović, sopran, Kristina Kolar, mezzosopran, Helena Lucić, mezzosopran, Luciano Batinić, bas, Voljen Grbac, tenor, Antonija Boroša, sopran, Martina Gojčeta-Silić, alt, Saša Ivaci, bariton, Ivo Gamulin, tenor, Zbor i Simfonijski orkestar HRT, redatelj Leo Katunarić, dir.: Tonči Bilić; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis klavirskog izvatka dostupan na: igorkuljeric.com)

2003.

Oče naš za bas i glasovir, przv.: 12. studenog 2003., Berlin, Neven Belamarić, bas, Manuel Lange, glasovir; rkp.

Stabat Mater za mješoviti zbor, przv.: 26. srpnja 2003., Osor, OGV, Zbor HRT, dir.: Igor Kuljerić; rkp.

Arabeska na melodiju G. Rossinija za klavir, przv.: 19. rujna 2003., Prag, Ida Gamulin; rkp.

Fonoizdanja:
- *Talijanski capriccio*, Ida Gamulin, Croatia Records, 5647553, 2005.
- *Ida Gamulin, Uz 30. obljetnicu umjetničkog djelovanja*, Ida Gamulin, klavir, Croatia Records, 7CD BOX 6071937, 2016.

Folk Art II za marimbu i gudače (koautorica: Ivana Bilić), przv.: 18. prosinca 2003., Zagreb, Ivana Bilić, marimba, Kvartet Rucner (Jože Haluza, violina, Josip Novosel, violina, Dragan Rucner, viola, Snježana Rucner, violončelo); rkp.

Fonoizdanje: *4 godišnja doba,* Ivana Bilić, marimba, Kvartet Rucner, Cantus/HDS, 989 052 040 5, 2004.

2004.

Milonga para Jorge Luis Borges (raniji naslov *Appassionato*) za ansambl violončela, przv.: 29. rujna 2004., Zadar, Ansambl Cellomania*;* rkp.

Valcer za klavir, przv.: 12. ožujka 2005., Zagreb, Katarina Krpan, klavir; rkp.

Fonoizdanje: *3/4*, Katarina Krpan, glasovir, Cantus/HDS/HRT, CD 989 052 05112, 2005.

Panova flauta za flautu i harfu, przv.: 28. srpnja 2004., Osor, OGV, Tamara Coha Mandić, flauta, Diana Grubišić Ćiković, harfa; rkp.

Fonoizdanje: *Slow motion*, Tamara Coha Mandić, flauta, Diana Grubišić Ćiković, harfa, Croatia Records, CD 5805199, 2008.

Hrvatska misa za soliste, zbor i orkestar (raniji naslov *Mostarska*), tekst: liturgijski, przv.: 1. travnja 2006., Zagreb, Pasionska baština, Martina Gojčeta-Silić, mezzosopran, Nikša Radovanović, tenor, Zbor i orkestar HNK, Zbor HRT, dir.: Zvonimir Hačko; izd.:Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, 2018.

2005.

In the Garden of the Clown za flautu, tubu i glasovir, przv.: 12. ožujka 2005., Zagreb, Renata Penezić, flauta, Krunoslav Babić, tuba, Andrea Feitl, klavir; izd.: Zagreb: Kuljerić Edition (digitalni prijepis dostupan na: igorkuljeric.com)

Fonoizdanje: *In the Garden of the Clown*, Renata Penezić, flauta, Krunoslav Babić, tuba, Andrea Feitl, klavir, Cantus, 989 052 0566 2, 2006.

Folk Art III za klavir i orkestar flauta, przv.: 2005., Pariz, Martina Mičija, klavir, Orchestre de flûtes français, dir.: Pierre-Alain Biget; rkp.

Dies irae za klavirski trio, przv.: 4. svibnja 2005., Zagreb, Trio Orlando; rkp.

Fonoizdanje: *Trio Orlando, Antologijska djela hrvatske glazbe za glasovirski trio*, Cantus, 98905201462, 2012.

Osor za bariton i gudače, tekst Luko Paljetak, przv.: 12. srpnja 2005., Osor, OGV, Joško Lešaja, bariton, Zagrebački solisti; rkp.

Bel kamen kampanela za orkestar, przv.: 5. svibnja 2006., Zagreb, Zagrebačka filharmonija, dir,: Vjekoslav Šutej; rkp.

2006.

Katarina Zrinska, opera, libreto: Darko Gašparović; djelo nedovršeno (dovršene 1. i 2. scena 1. čina)

Filmska glazba

Kontesa Dora (redatelj Zvonimir Berković), 1993.

Božić u Beču (redatelj Branko Schmidt), 1997.

Potonulo groblje (redatelj Mladen Juran), 2002.

Duga mračna noć (redatelj Antun Vrdoljak), 2004. Fonoizdanje: *Duga mračna noć:* originalna glazba iz filma Antuna Vrdoljaka, Simfonijski orkestar HRT, dir.: Josip Šego, Croatia Records, CD 5592181, 2004.

Glazba za sportske priredbe

Glazba za Mediteranske igre*,* Split 1979.

Svečane fanfare (0.20), Pristupni pjev (7.35), Svečanost amfora (8.00), Razvijanje znaka MIS-a, Echo fanfare, Završni ples (10.20)

Glazba za Univerzijadu*,* Zagreb, 1987.

Svečanost plamena (15.00), Kolo (3.00), Obredni ples (13.00), Šestinski kišobrani (12.00), Ples i sport (9.00)

Himna olimpijskih natjecanja

(Instrumentacija glazbe koju je autor Spiros Samaros skladao za prošlostoljetnu obnovu olimpijskih natjecanja.)

Obrade

Dva moteta (I. Lukačić) za puhački kvintet, 1976. Verzija za gudače izvedena 6. prosinca 1977.

La cathédrale engloutie (C. Debussy) za kvartet udaraljki, 1988./89.

Nur wer die Sehnsucht kennt (P. I. Čajkovski: iz Šest romanci op. 6) za glas i gudački kvartet. Verzija za muški zbor, 1991.

Dvije međimurske (Imala majka tri jedine kćerke, Mura, Mura...), za mješoviti zbor, 1991.

Hercegovina u srcu (Ranko Boban) za tamburaški orkestar i za sole, zbor i orkestar, 1992.

Hrvatski ratnici (Lili Marlen) za tamburaški orkestar i za sole, zbor i orkestar,1992.

Ružmarin za mješoviti zbor, 1992.

Valcer (F. Livadić) za tamburaški orkestar, 1993.

Mazurka (F. Livadić) za tamburaški orkestar, 1993.

Hrvatske božićne pjesme za zbor i orkestar (Radujte se narodi, U se vrime godišća, Veseli se Majko Božja), 1995.

Vrbniče nad morem za glas i mješoviti zbor, 1995.

Heiteres Duett der zwei Katzen (G. Rossini) za glas i tamburaše, 1996.

Carmen Suite (P. de Sarasate) za marimbu i puhački orkestar, 1997.

Tri dalmatinske pjesme za tenor solo, zbor i orkestar, 1997.

Narodi nam se za glas i orkestar, 1995. Verzija za mješoviti zbor, 1998.

Hrvatske božićne pjesme za zbor i komorni ansambl (Oj djetešce, Tri kralja jahahu, Svim na zemlji, Oj pastiri čudo novo. Veselje ti navješćujem, Veseli se Majko Božja, Danas se čuje, Porodil se j' kralj nebeski, Radujte se narodi), 1998.

Tiha noć (F. X. Gruber) za mješoviti zbor, 1998.

Židovske pjesme za glas, zbor i ansambl; verzija za mješoviti zbor, 1998.

Hrvatske božićne pjesme za marimbu i gudački kvartet (U se vrime godišća, Narodi nam se, Veseli se Majko Božja, Oj pastiri čudo novo), 2003.

Chansons za gudački kvartet i komorni zbor, 2003. (4. ožujka 2003.).

Tekst: francuske šansone

Non, je ne regrette rien (Michel Vaucaire / Cedric Dumont)
La vale a mille temps (Jacques Brèl)
Et maintenant (Pierre Delanoë / Gilbert Bécaud)

Quei poveri Parigini *(Marguerite Monnot)*

Aquarius (Gait Mc Dermot: iz mjuzikla *Kosa*) za vokal, zbor i simfonijski orkestar, 2005.

Somewhere (Leonard Bernstein: iz mjuzikla *West Side Story*) za vokal, zbor i simfonijski orkestar, 2005.

Over the Rainbow (Harold Arlen-E. Y. Harburg: iz mjuzikla *The Wiz)* za vokal, zbor i simfonijski orkestar, 2005.

The Ballad of the Mack the Knife (Kurt Weill: iz *Opere za tri groša)* za vokal, zbor i simfonijski orkestar, 2005.

Send in the Clowns (Stephen Sondheim: iz mjuzikla *Little Night Music)* za vokal, zbor i orkestar, 2005.

(bez datacije)

Elegija (J. Massenet) za gudački kvartet

Tramonto (O. Respighi) za glas i gudački kvartet

Tri pučke pjesme za klapu

Oj sončece za glas i tamburaše

I Can't Forget My Past (D. Paulik) za glas i orkestar

Fonoizdanje: *Hrvatska božićna priča*, Zbor HRT, instrumentalni ansambl, dir.: Tonči Bilić, HRT/Aquarius Records, CD 472-12, 2012.

Za krapinski festival

autorske:

Susedova Marica. Stihovi: Drago Britvić, 1973.

Tak je na tem svetu. Stihovi: Stjepan Jakševac, 1974.

Konjičku. Stihovi: Dragutin Domjanić, 1975.

Ciklame, krvave ciklame. Stihovi: Dragutin Domjanić, 1977.

Dojdi Barek z menom vjarek. Stihovi: Milan Sigetić, 1978.

Nigdar nem pozabil. Stihovi: Z. Crnec, 1980.

aranžmani:

Dragutin Grabar: *Polehko je gesnul dan* (Anđela Vokaun-Dokmanović), 1970.

Božo Potočnik: *Dupli svetec* (Drago Bahun), 1971.

Heda Piliš: *Kolač klafrač* (Ivan Horvat), 1971.

Milan Arko: *Očina Kolajna* (Ivan Goran Kovačić), 1971.

Vladimir Tomerlin: *Zakaj se japek srdi* (V. Tomerlin), 1972.

Božo Potočnik: *Crlena zorja* (Drago Bahun), 1973.

Heda Piliš: *Obečal sem* (Miroslav Dolenec-Dravski), 1977.

Dragutin Passek: *Zakaj moja dušica* (narodni), 1977.

Ljubo Kuntarić: *Mlaci* (Milan Krmpotić), 1978.

Milorad Vučetić: *Dva kipca* (Dragutin Domjanić), 1978.

Ivan Stamać: *Dober dan Međimurje* (Ljubica Duić), 1980.

Milan Arko: *Nenadajeno bogčije zveličenje* (Miroslav Krleža), 1982.

Vanja Lisak: *Belostenec, kamen stenec* (Željko Bajza), 1995.

POPIS DJELA STANKA HORVATA[3]

3 Popis djela Stanka Horvata temelji se na popisu djela koji je sastavila Dodi Komanov, a dovršile Marija Gvozdić Horvat i Nina Horvat, i koji je objavljen u knjizi *Stanko Horvat* iz 2011. godine u nakladi Cantusa i Hrvatskog društva skladatelja. Taj popis temeljen je na popisu koji je sastavio Nikša Gligo i koji je 2008. godine objavljen u knjižici *Stanko Horvat 1930. – 2006.* (urednica Koraljka Kos) u nakladničkom nizu Spomenica preminulim akademicima Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti.

Pri izradi ovoga popisa djela zadržan je metodološki pristup prethodnog popisa te je dopunjen ispravljenim i novim podatcima u skladu s trenutačno dostupnim informacijama. Namjera nije bila uskladiti različite metodološke pristupe pri izradi popisa djela Stanka Horvata i Igora Kuljerića u ovome izdanju, nego ažurirati prethodne popise djela dvojice skladatelja.

Zahvale Mariji Gvozdić Horvat, Nini Horvat, Nataši Leverić Špoljarić i Muzičkom informativnom centru KDVL (koji je digitalizirao notnu građu iz Horvatove ostavštine) na pruženim informacijama.

U ostavštini Stanka Horvata, među notnom građom nalazi se i notni zapis kraće skladbe *Studija* za flautu solo. Do precizнijih podataka u ovome trenutku nije bilo moguće doći.

Jugoton je 1975. godine objavio gramofonsku ploču sa snimkom dramatizirane priče za djecu *Sretni princ* Oscara Wildea (pod brojem LPY-61179), gdje je uz obrađivača Vladimira Levaka i redatelja Mladena Raukara naveden Stanko Horvat kao skladatelj. Croatia Records objavila je dva reizdanja ove snimke: 2004. godine (CD 5611998) i 2012. godine (CD 6018161; zajedno s *Peća i vuk* Sergeja Prokofjeva). Do dodatnih podataka u ovome trenutku nije bilo moguće doći.

1948.

Preludij, za klavir

[pn]

Rad za prijemni ispit na Muzičku akademiju, cca 4', partitura zagubljena.

1952.

Passacaglia i fuga, za gudački orkestar

I. Passacaglia (Adagio), II. Fuga (Allegro con fuoco)

[(6) vn I, (5) vn II, (5) vl, (4) vcl, (3) cb]

Partitura: 12. 4. 1952. / Praizvedba: 7. 5. 1952., Hrvatski glazbeni zavod (dalje HGZ), Zagreb, VI. Majski festival studenata Zagrebačkog sveučilišta, Veče kompozicija studenata Muzičke akademije, Državni simfonijski orkestar, Milan Horvat, dirigent.

Broj instrumenata u zagradi napisan je, vjerojatno naknadno, na naslovnici partiture olovkom.

Concertino, za gudački orkestar

I. Allegro, II. Larghetto, III. Presto

[archi]

Partitura: 11. 6. 1952. / Praizvedba: 17. 5. 1953., HGZ, Zagreb, IV. Priredba Muzičke akademije, Komorni orkestar Radio-stanice, Milan Horvat, dirigent.

Notno izdanje: 2026., izd. Muzički informativni centar KDVL, MIC 25.1207, Zagreb.

1953.

Koralne varijacije i fuga na Bachov koral *Erkenne mich...*, za gudački kvartet

[vn I, vn II, vl, vcl]

Partitura: Bez datacije. / Praizvedba: 17. 5. 1953., HGZ, Zagreb, IV. Priredba Muzičke akademije, Gudački kvartet Radio stanice (Pinkava, Weiland, Ganozzi, Kiefer).

Tema s varijacijama, za klavir

Tema (Quasi marcia), Var. I. (L' istesso tempo), Var. II. (L' istesso tempo), Var. III. (L' istesso tempo), Var. IV. (Tempo primo), Var. V. (Poco sostenuto), Var. VI. (Tranquillo), Var. VII. (A tempo), Var. VIII. (Presto), Var. IX. (Allegro non troppo), Var. X. (L'istesso tempo), Var. XI. (... Tempo primo /Quasi tema/), Var. XII. (L'istesso tempo... Allegro con brio)

[pn]

Notni zapis: 1953. / Praizvedba: Djelo nije izvedeno.

Uz ovaj naziv, djelo je na partituri navedeno i pod nazivom Varijacije.

1954.

Sinfonietta, za orkestar

I. Allegro con brio, II. Andante sostenuto, III. Presto possibile

[2 fl, picc, 2 ob, 2 cl, 2 fg, 4 cr, 2 tr, 2 timp, ptt, archi]

Partitura: I.: 28. 2. 1954., II.: 15. 3. 1954., III.: 30. 4. 1954. / Praizvedba: 25. 11. 1954., HGZ, Zagreb, Državni simfonijski orkestar, Igor Gjadrov, dirigent.

1955.

Simfonija

Prologo (Andante sostenuto e tranquillo), I. Allegro energico, II. Andante cantabile, III. Presto assai, Epilogo (Andante sostenuto e tranquillo)

[3 fl, picc, 2 ob, cr. ing, 2 cl, cl. b, 2 fg, cfg, 4 cr, 3 tr, 3 trb, tb, 2 timp, t. Mil – tamb mil, ptti, g. c., archi]

Partitura: 31. 12. 1955. / Praizvedba: 31. 1. 1956., HGZ, Zagreb, Zagrebačka filharmonija, Krešimir Šipuš, dirigent.

Diplomski rad.

1958.

Concerto rustico, za gudače

I. Moderato – Allegro giusto, II. Andante semplice, III. Allegro ritmico

[archi]

Partitura: Bez datacije. / Praizvedba: 27. 6. 1958., Sarajevo.

Notno izdanje: 2026., izd. Muzički informativni centar KDVL, MIC 25.1206, Zagreb.

Narudžba Radija Sarajevo.

Prema muzikologu Davoru Merkašu, može se pretpostaviti da je djelo praizveo Kamerni orkestar Radija Sarajevo pod ravnanjem Mladena Pozajića, a u Zagrebu, u Koncertnoj dvorani *Istra*, skladbu je 13. svibnja 1959. izvela Zagrebačka filharmonija pod ravnanjem Friedricha Zauna.

1959.

Četiri stavka za gudače

I. Moderato, II. Allegro, III. Andante, IV. Presto

[archi]

Partitura: Bez datacije. / Praizvedba: 6. 4. 1960., Koncertna dvorana *Istra*, Zagreb, Zagrebačka filharmonija, Mladen Bašić, dirigent.

Notno izdanje: 1964., izd. Udruženje kompozitora Hrvatske, Zagreb.

1960.

Simfonijski stavak

[2 fl, 2 ob, 2 cl, 2 fg, 4 cr, 2 tr, 3 trb, tb, 2 timp, t. mil ili st. d. – tamburo militare, ptti, g. c., archi]

Partitura: Bez datacije. / Praizvedba: 29. 3. 1961., Koncertna dvorana *Istra*, Zagreb, Zagrebačka filharmonija, Milan Horvat, dirigent.

Notno izdanje: 1963., izd. Udruženje kompozitora Hrvatske, Zagreb.

Narudžba Zagrebačke filharmonije u povodu 40 godina postojanja.

Elu / **Izabranik**, balet u jednom činu, za klavir

I. Introduction, II. Appel du destin, III. Danse, IV. Appel du destin, V. Danse, VI. Appel du destin, VII. Danse

[pn]

Rukopis: Pariz, 27. 7. 1960. / Praizvedba: Djelo nije izvedeno.

Skladano na poticaj Milorada Miškovića.

1962.

Kurir i šuma, muzička priča

Tekst: Grigor Vitez

1963.

Kontrasti, za gudački kvartet

[vn I, vn II, vl, vcl]

Partitura: Bez datacije. / praizvedba: 9. 5. 1963., Radničko sveučilište *Moša Pijade*, Zagreb, 2. Muzički biennale Zagreb (dalje MBZ), Zagrebački kvartet (Josip Klima, Zlatko Balija, Dušan Stranić, Fred Kiefer).

Notno izdanje: 1967., izd. Udruženje kompozitora Hrvatske, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Zagrebački kvartet / Horvat Kelemen Slavenski*, Zagrebački kvartet (Klima, Balija, Stranić, Kiefer), izd. Jugoton, 1965., LPY – V – 639, Zagreb.

Skladano na poticaj Josipa Klime.

1965.

Varijante, za klavir

I., II., III., IV.

[pn]

Notni zapis: Bez datacije. / Praizvedba: 23. 5. 1965., HGZ, Zagreb, 3. MBZ, Ranko Filjak, klavir.

Notno izdanje: 1969., izd. Udruženje kompozitora Hrvatske, Zagreb. [Postoji i ranije, jednako izdanje: UKH, bez godine.]

Diskografsko izdanje: *Ranko Filjak / Suvremeni hrvatski glazbenici*, R. Filjak, klavir, izd. Jugoton, 1975., LSY 61274, Zagreb.

Skladano za Ranka Filjaka.

1967.

Koncert za klavir i orkestar

I., II., III.

[pn solo, 4 fl, 4 ob, 4 cl, 4 fg, 4 cr, 4 tr, 4 trb, 4 timp, xyl, vib, 4 bgo. dr. – bonghi, 4 w. bl. – blochi di legno, 4 ptti sosp., 2 gong sosp., 16 vn I, 14 vn II, 12 vl, 10 vcl, 8 cb]

Partitura: 15. 2. 1967. / Praizvedba: 3. 4. 1967., Koncertni studio *Istra*, Zagreb, Simfonijski orkestar RTZ-a, Ranko Filjak, klavir, Boris Papandopulo, dirigent.

Notno izdanje: 1978., izd. Muzikološki zavod Muzičke akademije, Zagreb.

Narudžba Radiotelevizije Zagreb.

Skladano za Ranka Filjaka.

Rondo, za gudački kvartet

[vn I, vn II, vl, vcl]

Partitura: Bez datacije. / Praizvedba: 20. 5. 1967., HGZ, Zagreb, 4. MBZ, Zagrebački kvartet (Josip Klima, Ivan Kuzmić, Daniel Thune, Josip Stojanović).

Notno izdanje: Bez godine, izd. Udruženje kompozitora Hrvatske, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Antologija hrvatske glazbe* (12), Zagrebački kvartet (Klima, Kuzmić, Živković, Stojanović), izd. Jugoton, 1973., ULPSV – 29, Zagreb.

Stanko Horvat / Suvremeni hrvatski skladatelji, Zagrebački kvartet

(Klima, Kuzmić, Živković, Stojanović), izd. Jugoton, 1976., LSY 66015, Zagreb.

Zagrebački kvartet, izd. PGP RTB, STV – 213001, Beograd.

Vjerojatno postoji notno izdanje iz 1976., izd. DHS, Zagreb, ali ne može se provjeriti.

Koral, za gudače

[(4) 8 vn I, (4) 8 vn II, (4) 8 vl, (4) 8 vcl, (4) 8 cb]

Partitura: 5. 12. 1967. / Praizvedba: 15. 1. 1968., Koncertna dvorana *Istra*, Zagreb, Komorni orkestar RTZ-a, Krešimir Šipuš, dirigent.

Notno izdanje: 1970., izd. Udruženje kompozitora Hrvatske, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat — Glazba za gudače / Hrvatski suvremeni skladatelji*, Gudači Simfonijskog orkestra RTV Zagreb, Pavle Dešpalj, dirigent, izd. HDS, HRT, Cantus, 2004., CD 989 052 0191 2, Zagreb.

Jugoslovenska muzička tribina i Festival jugoslovenske muzike na radiju, Komorni orkestar RTZ–a, Krešimir Šipuš, izd. RTB, JSM 3, Beograd (nekomercijalno izdanje FJMR-a 1967./68.).

Broj instrumenata u zagradi napisan je, vjerojatno naknadno, na naslovnici partiture olovkom.

1968.

Taches, za klavir i komorni orkestar

[pn solo, picc, cl. b, cr, tr, trb, xyl, vib, trgl, cmp, 3 ptti sosp., 2 gong sosp., 5 I vn, 4 II vn, 3 vl, 2 vcl, cb]

Partitura: 27. 8. 1968./ Praizvedba: 26. 9. 1968., Graz, Festival Musikprotokoll, Komorni orkestar RTZ-a, Ranko Filjak, klavir, Krešimir Šipuš, dirigent.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat / Suvremeni hrvatski*

skladatelji, Komorni orkestar RTZ–a, Ranko Filjak, Krešimir Šipuš, izd. Jugoton, 1976., LSY 66015, Zagreb.

Krik, pet pjesama na tekst F. G. Lorce, za mezzosopran i orkestar

Tekst: Federico García Lorca

1. Zemlja (Zemlja suha, zemlja tiha, noći beskrajnih)

2. Raskršće (Istočni vjetar, svjetiljka i bodež u srcu)

3. Bodež (Bodež prodre u srce kao lemeš pluga u ugarnicu)

4. Krik (Krik ide od brda do brda)

5. Jao! (Pustite me u ovom polju uplakanu)

[ms solo, 3 fl, ob, 3 cl, 3 tr, 3 trb, vib, xyl, cls, 3 t – tom, 3 bonghi, 3 t. bl., 3 ptti sosp., 2 gong sosp., ar, 10 vl, 8 vcl, 6 cb]

Partitura: 20. 4. 1968. / Praizvedba: 19. 3. 1969., Koncertna dvorana *Istra*, Zagreb, Zagrebačka filharmonija, Nada Puttar Gold, mezzosopran, Nikša Bareza, dirigent.

Trialogue, za Martenotove valove

[o. m. – Ondes Martenot]

Notni zapis: 25. 12. 1968. / Praizvedba: 12. – 16. 11. 1969., Opatija, 6. Tribina muzičkog stvaralaštva Jugoslavije, Janka Šanjek-Šipuš, Martenotovi valovi.

Skladano za Janku Šanjek-Šipuš.

1969.

Sonnant, za glasovir

[pn]

Notni zapis: 26. 5. 1969. / Praizvedba: 8. 10. 1970., HGZ, Zagreb, Pavica Gvozdić, klavir.

Notno izdanje: 1987., izd. Društvo skladatelja Hrvatske, Zagreb; 2025., izd. Cantus – Hrvatsko društvo skladatelja, Can. 385-3589, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat / Suvremeni hrvatski skladatelji*, Pavica Gvozdić, klavir, izd. Jugoton, 1976., LSY 66015, Zagreb.

Četiri desetljeća hrvatske glasovirske glazbe, Pavica Gvozdić, klavir, izd. HDS – MBZ, MIC – KDZ, 1995., CD 0495, Zagreb.

Stanko Horvat / Pavica Gvozdić, P. Gvozdić, klavir, izd. HDS – MBZ, HRT, 1999., CD 754102, Zagreb.

Posvećeno Pavici Gvozdić.

Hymnus, za orkestar

[6 tr, 6 trb, 4 timp, cmp. tub, 16 vn I, archi]

Partitura: 18. 10. 1969. / Praizvedba: 27. 11. 1969., HNK Zagreb, Svečani koncert otvorenja obnovljene zgrade HNK-a, Simfonijski orkestar RTZ-a, Nikša Bareza, dirigent.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat / Suvremeni hrvatski skladatelji*, Simfonijski orkestar RTZ-a, Krešimir Šipuš, dirigent, izd. Jugoton, 1976., LSY 66015, Zagreb.

Narudžba HNK-a Zagreb.

1970.

Perpetuum mobile, za dvanaest gudaćih instrumenata

[vn I, vn II, vl, vcl, cb]

Partitura: 14. 9. 1970. / Praizvedba: 9. 5. 1971., HGZ, Zagreb, 6. MBZ, Zagrebački solisti, Igor Gjadrov, dirigent.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat / Suvremeni hrvatski skladatelji*, Zagrebački solisti, Igor Gjadrov, izd. Jugoton, 1976., LSY 66015, Zagreb.

Stanko Horvat – Glazba za gudače / Hrvatski suvremeni skladatelji, Zagrebački solisti, Igor Gjadrov, izd. HDS, HRT, Cantus, 2004., CD 989 052 0191 2, Zagreb.

Narudžba RTV Zagreb za Zagrebačke soliste.

Träumerei, za jednog pijanista

[pn]

Notni zapis: Bez datacije. / Praizvedba: 15. 5. 1975., KDVL, Zagreb, 8. MBZ, Vladimir Krpan, klavir.

Diskografsko izdanje: *Muzički biennale Zagreb 1975.*, Vladimir Krpan, klavir, izd. Jugoton, 1975., LSY 61198, Zagreb.

U građi se kao godina nastanka djela navodi 1970. i 1975. Nikša Gligo je siguran da je skladano 1970. Postoji mogućnost i da je djelo praizvedeno u Muzičkome salonu SC-a u sklopu programa pod naslovom *Klavirski teatar*, ali taj se podatak ne može provjeriti. Prema riječima Erike Krpan, sam autor je rekao da je djelo nastalo 1970. odine.

1971.

Jama, kantata za bas, zbor i orkestar

Tekst: Ivan Goran Kovačić

1. Krv je moje svjetlo i moja tama

2. Vidjeh opet ko još ovog jutra

3. U jami sam, tom ždrijelu našeg mesa

4. Tu ste me našli ležati, braćo rođena

[b solo, 16 S, coro (16A, 16T, 16B), 3 fl, picc, 3 ob, cr. ing, 3 cl, cl. b, 3 fg, cfg, 3 tr, 4 cr, 3 trb, 4 timp, xyl, vib, bls ili cmp tub, 3 gong sosp., pn, ondes Martenot, 6 vcl, 6 cb]

Partitura: 8. 10. 1971. / Praizvedba: 18. 12. 1971., HNK Zagreb, Svečani koncert u povodu 30. godišnjice ustanka i JNA, Simfonijski orkestar i Mješoviti zbor RTZ-a, Tomislav Neralić, bas, Jurica Murai, klavir, Janka Šanjek-Šipuš, Martenotovi valovi, Milan Horvat, dirigent.

Notno izdanje: 1976., izd. Društvo hrvatskih skladatelja, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat: Jama*, Simfonijski orkestar i Mješoviti zbor RTZ-a, Tomislav Neralić, Igor Kuljerić, zborovođa, Milan Horvat, dirigent, izd. Jugoton, 1990., LP - (6)S - (1) - (VL) 2026869, Zagreb. (Presnimka tonskog zapisa iz 1971. godine.)

Stanku, u sjećanje!, Simfonijski orkestar i Zbor HRT-a, Goran Jurić, bas, Aleksandar Kalajdžić, dirigent, izd. Cantus d.o.o., HRT, 2015., 98898498382, Zagreb.

Tri legende, televizijska opera

Tekst: August Šenoa

Libreto: Dunja Robić

1. dio – Kugina kuća, 2. dio – Postolar i vrag, 3. dio – Kameni svatovi

Praizvedba: 3. 11. 1971., Opatija, Tribina muzičkog stvaralaštva Jugoslavije (zabilježeno kao prva izvedba u Jugoslaviji, uz prijenos na Televiziji Zagreb), TV redatelj: Mladen Raukar, Vera Grozaj, sopran (1), Miljenko Vikić, baletan (2), Marjana Radev, alt (3).

U građi se kao godina nastanka navodi 1971. i 1972.

1977.

Kolo bola, za mješoviti zbor

Tekst: Mak Dizdar [Zbirka *Kameni spavač*, iz: *Slovo o nebu*]

(Koliko kola od dola do dola, koliko bola od kola do kola)

[coro (S, A, T, B)]

Partitura: 2. 4. 1977. / Praizvedba: 8. 5. 1977., KDVL, Zagreb, 9. MBZ, Mješoviti zbor Studentskog kulturno-umjetničkog društva *Ivan Goran Kovačić*, Vladimir Kranjčević, dirigent.

Notno izdanje: 1977., izd. MIC – KDZ, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Ivan Goran Kovačić / Suvremeni hrvatski glazbenici*, Mješoviti zbor Studentskog kulturno-umjetničkog društva *Ivan Goran Kovačić*, Vladimir Kranjčević, dirigent, izd. Jugoton, 1978., LSY 68048, Zagreb.

Fragments from Croatian Music, Zbor HRT–a, Igor Kuljerić, dirigent, izd. HDS, HRT, Croatia Records, 1996., CD 5095644, Zagreb.

1978./79.

Zapis o vremenu, za bas i magnetofonsku vrpcu

Tekst: Mak Dizdar [Zbirka *Kameni spavač*, iz: *Slovo o nebu*]

I. Zapis o vremenu (Davno ti sam legao i dugo ti mi je ležati)

II. Ruke (Kroz kamen živi nosih ruke dvije)

III. Kolo (Ruka do ruke, luka do luke)

[b solo, mgtf. vrpca, 38 cm/o, četverokanalni zapis, 18,30]

Partitura: 15. 4. 1979. / Praizvedba: 12. 5. 1979., KDVL, Zagreb, 10. MBZ, Tomislav Neralić, bas.

Magnetofonska vrpca dovršena je 31. 1. 1978., u Elektroničkom studiju Tehničkog sveučilišta, Berlin.

Notno izdanje: 2021., izd. Cantus – Hrvatsko društvo skladatelja, Can. 226-9705, Zagreb.

1979.

Accords, za klavir

[pn]

Notni zapis: 21. 1. 1979. / Praizvedba: 14. 7. 1979., Osor, 4. Osorske glazbene večeri (dalje OGV), Pavica Gvozdić, klavir.

Notno izdanje: 1981., izd. Društvo skladatelja Hrvatske, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Pavica Gvozdić / Suvremeni hrvatski glazbenici*, P. Gvozdić, klavir, izd. Jugoton, 1980., LSY 66082, Zagreb.

Stanko Horvat / Pavica Gvozdić, P. Gvozdić, klavir, izd. HDS – MBZ, HRT, 1999., CD 754102, Zagreb.

Skladano na poticaj Pavice Gvozdić.

1980.

Slovo o slovu / Proslov, za mješoviti zbor

Tekst: Mak Dizdar [Zbirka *Kameni spavač*, iz: *Slovo o slovu*]

(Ovo slovo osloviti, osloviti suočice)

[coro (S, A, T, B)]

Partitura: Bez datacije. / Praizvedba: 8. 11. 1980., Opatija, 17. Tribina muzičkog stvaralaštva Jugoslavije (dalje TMSJ), Mješoviti zbor RTZ-a, Vladimir Kranjčević, dirigent.

Skladba se navodi pod oba naziva.

Zapis o očima, za mješoviti zbor

Tekst: Mak Dizdar [Zbirka *Kameni spavač*, iz: *Slovo o zemlji*]

(Vidim da se divim, divim se kad vidim)

[coro (S, A, T, B)]

Partitura: 28. 9. 1980. / Praizvedba: 8. 11. 1980., Opatija, 17. TMSJ, Mješoviti zbor RTZ-a, Vladimir Kranjčević, dirigent.

Notturno, za trinaest gudača

[archi]

Partitura: 3. 12. 1980. / Praizvedba: 18. 12. 1980., HGZ, Zagreb, 11. Dani hrvatske glazbe, Zagrebački solisti.

1982.

Appel, za duhački kvintet

[fl, ob, cl, cr, fg]

Partitura: 21. 3. 1982. / Praizvedba: 5. 11. 1982., Opatija, 19. TMSJ, Zagrebački puhački kvintet.

Notno izdanje: 1982., izd. Društvo skladatelja Hrvatske, Zagreb.

Ostinati, za klavir

1. Deciso, 2. Cantabile, 3. Teneramente, 4. Brillante, 5. Giocoso

[pn]

Notni zapis: 30. 5. 1982. / Praizvedba: 13. 5. 1983., HGZ, Zagreb, Gordana Komerički, klavir.

Notno izdanje: 1985., izd. Društvo skladatelja Hrvatske, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Četiri desetljeća hrvatske glasovirske glazbe*, Pavica Gvozdić, klavir, izd. HDS – MBZ, MIC – KDZ, 1995., CD 0495, Zagreb.

Stanko Horvat / Pavica Gvozdić, P. Gvozdić, klavir, izd. HDS – MBZ, HRT, 1999., CD 754102, Zagreb.

Skladano za Gordanu Komerički.

Frammenti, za trubu, trombon, violu i kontrabas

[tr, trb, vl, cb]

Partitura: 10. 1982. / Praizvedba: 8. 11. 1982., HGZ, Zagreb, Komorni ansambl *Alfredo Casella*, Alberto Peyretti, dirigent.

1984.

Manual, za klavir

[pn]

Notni zapis: 12. 1984. / Praizvedba: 21. 4. 1985., HGZ, Zagreb, 13. MBZ, Herbert Henck, klavir.

Notno izdanje: 1986., izd. Društvo skladatelja Hrvatske, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Muzički biennale Zagreb na kraju tisućljeća*, Herbert Henck, klavir, izd. HDS – MBZ, HRT, 1999., CD 754133, Zagreb.

1985.

S podignutom rukom, kantata za muški zbor i simfonijski orkestar

Tekst: Mak Dizdar [Zbirka *Kameni spavač*, iz: *Slovo o zemlji*]

(S podignutom rukom do beskraja neba

Stani, velim suncu, što tjeme mi prži

A ništa ne zastaje

I riječ rečena u pustinji ovoj)

[coro (T, B), 3 fl, 3 ob, 3 cl, 3 fg, 3 tr, 4 cr, 3 trb, tb, 4 timp, 2 gong sosp., archi]

Partitura: 4. 2. 1985. / Praizvedba: 16. 5. 1985., KDVL, Zagreb, Mješoviti zbor i orkestar HRT-a, Vladimir Kranjčević, dirigent.

1986.

Memorial, za klavir i orkestar

1. Grave, 2. Moderato

[pn solo, 4 tr, 4 cr, 4 trb, tamb. picc. (s. corda), tamb. roll., g. c., 4 t. tom, 2 t. tam (medio, grande), cmp. tub, timp, archi]

Partitura: 14. 12. 1986. / Praizvedba: 13. 2. 1987., KDVL, Zagreb, Simfonijski orkestar RTZ-a, Vladimir Krpan, klavir, Petr Vronský, dirigent.

Diskografsko izdanje: *Vječni izazov savršenstvu / Vladimir Krpan*, Vladimir Krpan, klavir, Zagrebačka filharmonija, Mladen Bašić, dirigent, izd. Croatia Records, 2024., 3850126186914, Zagreb.

Stanku, u sjećanje!, Simfonijski orkestar RTZ-a, Vladimir Krpan, klavir, Peter Vronsky, dirigent, izd. Cantus d.o.o., HRT, 2015., 98898498382, Zagreb.

Posvećeno preminulom umjetniku Ranku Filjaku.

1988.

Quartetto, za gudački kvartet

I. Tranquillo – Agitato, II. Giocoso, III. Robusto, IV. Lamentoso

[vn I, vn II, vl, vcl]

Partitura: 24. 8. 1988. / Praizvedba: 7. 10. 1988., Brno, Festival *Jánaček i sadašnjost*, Gudački kvartet Klima (Josip Klima, Mladen Sedak, Dragan Rucner, Snježana Rucner).

Notno izdanje: 1998., izd. Hrvatsko društvo skladatelja, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat – Glazba za gudače / Hrvatski suvremeni skladatelji*, Gudački kvartet Klima (Klima, Sedak, D. Rucner, S. Rucner), izd. HDS, HRT, Cantus, 2004., CD 989 052 0191 2, Zagreb.

Quartetto / Gudački kvartet Sebastian, Gudački kvartet Sebastian, izd. Croatia Records, 2017., CD 3850126080243, Zagreb.

1990.

Tri capriccia, za violinu i klavir

1. Allegro deciso, 2. Larghetto – Allegro, 3. Allegro con brio

[vn, pn]

Partitura: 4. 6. 1990. / Praizvedba: 17. 5. 1991., Čakovec, Centar za kulturu Čakovec, Majski muzički memorijal *Josip Štolcer Slavenski*, Josip Klima, violina, Edi Terbovc, klavir.

Notno izdanje: 1993., izd. Hrvatsko društvo skladatelja, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat – Glazba za gudače / Hrvatski suvremeni skladatelji*, Josip Klima, Edi Terbovc, izd. HDS, HRT, Cantus, 2004., CD 989 052 0191 2, Zagreb.

Alla burla, Anđelko Krpan, violina, Nada Majnarić, glasovir, izd. Croatia Records, 2017., CD 6076352, Zagreb.

Deux poèmes de Guillaume Apollinaire, za dvanaest pjevača

1. Hier, 2. Le pont

[coro (S, A, T, B)]

Partitura: 7. 9. 1990. / Praizvedba: 11. 4. 1991., HGZ, Zagreb, 16. MBZ, Groupe vocal de France, John Poole, dirigent.

Narudžba Groupe vocal de France.

Notno izdanje: 2024., izd. Cantus – Hrvatsko društvo skladatelja, Can. 362-3350, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanku, u sjećanje!*, Groupe vocal de France, John Poole, dirigent, izd. Cantus d.o.o., HRT, 2015., 98898498382, Zagreb.

Osluškivanja, Edicija *Ligatura*, Zbor HRT-a, Tomislav Fačini, dirigent, izd. Cantus d.o.o. – HDS, HRT, 2022., 88924505982, Zagreb.

Toccata, za glasovir

[pn]

Notni zapis: 4. 11. 1990. / Praizvedba: 21. 5. 1992., Muzej Mimara, Zagreb, 21. Dani hrvatske glazbe, Vladimir Krpan, klavir.

Notno izdanje: 1996., izd. Hrvatsko društvo skladatelja, Zagreb.

Napisano na poticaj Vladimira Krpana.

1991. ili 1992..

Šum krila, šum vode, kantata za sopran i orkestar

Tekst: Vesna Parun

1. Išli smo rubom, s jedne strane noć / Larghetto

Recitativo I. – Nitko od nas nije slutio / Andante

2. Kad na tebe mislim bivam ljeto / Allegro

Recitativo II. – Ljubav bez sjećanja je grana gola / Rubato

3. Prošao je kroz mene kao val / Sostenuto

Recitativo III. – Kad je odlazio, vidjeh mu u očima / Agitato

4. Tri put u noći prekrižen je put / Largo

[s solo, 2 fl, 2 ob, 2 cl, 2 fg, 2 tr, 4 cr, 2 trb, 4 timp, 2 bongi, 4 t.

tom (medio), 2 t. bl, vib, xyl, 2 ptti sosp. (medio grande), 1 t. tam (grande), cmp. tub, ar., cemb, cls, archi]

Partitura: 1991. ili 1992. / Praizvedba: 5. 4. 1993., KDVL, Zagreb, 17. MBZ, Simfonijski orkestar HRT-a, Dunja Vejzović, mezzosopran, Nikša Bareza, dirigent.

Diskografsko izdanje: *Tri hrvatska skladatelja 20. stoljeća*, Simfonijski orkestar HRT-a, Dunja Vejzović, Nikša Bareza, izd. HDS, HRT, 1998., CD 754096, Zagreb.

Stanku, u sjećanje!, Simfonijski orkestar HRT-a, Dunja Vejzović, mezzosopran, Nikša Bareza, dirigent, izd. Cantus d.o.o., HRT, 2015., 98898498382, Zagreb.

Godina nastanka djela na partituri je 1992., na klavirskom izvatku piše 5. 1991., u neslužbenom popisu S. Horvata navedena je 1991. godina.

1992.

De diebus furoris, za klavir

1. Grave, 2. Largo – Feroce, 3. Deciso, 4. Tremando, 5. Grave – Insistente, 6. Largo solenne

[pn]

Notni zapis: 1992. / Praizvedba: 4. 8. 1997., Osor, 22. OGV, Pavica Gvozdić, klavir.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat / Pavica Gvozdić*, P. Gvozdić, klavir, izd. HDS – MBZ, HRT, 1999., CD 754102, Zagreb.

Prema navodu P. Gvozdić, dovršenu partituru dobila je 29. 6. 1992.

Skladano za Pavicu Gvozdić.

Duo za prijatelje / Duo amical, za dvije violine

[2 vn]

Partitura: 1992. / Praizvedba: 1995., Opatija, 32. Međunarodna glazbena tribina Opatija (dalje MGT), Edith Lorković-Krähenbuhl, Radovan Lorković, violine.

Diskografsko izdanje: *Lorenzo & Simione – Hrvatska glazba za dvije violine*, Anđelko Krpan, Martin Krpan, violine, izd. Croatia Records, 2018., CD 6083800, Zagreb.

Narudžba Radovana Lorkovića.

Skladano prije toga kao *Duo de l'adieu*, bez završnog dijela Meno mosso koji je dodan na zahtjev R. Lorkovića.

Prije praizvedbe djelo je dva puta javno izvedeno na internim koncertima u Baselu.

... quasi una Fantasia, za klavirski trio i dvanaest gudača

I. Agitato, II. Capriccioso, III. Deciso, IV. Lento placido, V. Presto

[vn, vcl, pn, archi]

Partitura: 1992. / Praizvedba: 23. 3. 1993., KDVL, Zagreb, Trio Orlando (Tonko Ninić, violina, Andrej Petrač, violončelo, Vladimir Krpan, klavir), Zagrebački solisti.

Skladano za Trio Orlando i Zagrebačke soliste.

Tišina i uzdasi, ciklus pjesama za sopran, vibrafon i udaraljke

Tekst: Dunja Robić

1. Jesen se izmješta u krošnji

2. Platana je osušila koru

3. Posljednji listovi, posljednji osjećaji

4. Na nekim bregovima snijeg

5. Crna lastavica žalosti i prevare

6. Nešto je lijepo

7. Ako nešto tamno sja

8. Prozor postaje crtež ugljenom

9. Vezilja drveća ostala je s crnom vunom

[s solo, vib, trgl, glk, wnd. ch, ptto sosp. (med.)]

Partitura: 1992. / Praizvedba: 3. 4. 1993., KDVL, Zagreb, 17. MBZ, Lidija Horvat-Dunjko, sopran, Ivana Kuljerić, vibrafon, udaraljke.

1993.

Drammatico, za kvartet saksofona

[s. sax, a. sax, t. sax, bar. sax]

Partitura: 1993. / Praizvedba: 13. 7. 1995., Osor, 20. OGV, Zagrebački kvartet saksofona (Dragan Sremec, Goran Merčep, Saša Nestorović, Matjaž Drevenšek).

Nadsviravanje (Play off), za dvije oboe

[2 ob]

Partitura: 1993. / Posveta na partituri: »Dragom prof. Željku Veršiću – prijateljski!«

Praizvedba: 5. 11. 2016., Opatija, 53. Glazbena tribina Opatija, Dario Golčić, Iva Ledenko, oboe.

1994.

Jeu de cloches, za marimbafon i gudački kvartet

[mrb, vn I, vn II, vl, vcl]

Partitura: 1994. / Praizvedba: 10. 5. 1994., HGZ, Zagreb, Igor Lešnik, Zagrebački kvartet (Goran Končar, Goran Bakrač, Ante Živković, Martin Jordan).

Notno izdanje: 1997., izd. Honey Rock, Everett, PA, USA, Dabash Kephim Music.

Diskografsko izdanje: *Sticks & Winds & Strings, Igor Lešnik, works for solo percussion with various ensembles*, I. Lešnik, marimbafon, Zagrebački kvartet (Končar, Bakrač, Živković, Jordan), izd. Honey Rock, USA, KDZ, HDS – MBZ, 1996., CD IL01, Zagreb.

Stanko Horvat – Glazba za gudače / Hrvatski suvremeni skladatelji, I. Lešnik, marimbafon, Zagrebački kvartet (Končar, Bakrač, Živković, Jordan), izd. HDS, HRT, Cantus, 2004., CD 989 052 0191 2, Zagreb.

1995.

Preobražaj, opera u jednom činu

Tekst: Franz Kafka

Libreto: Dunja Robić

Preludij, 1. slika, Interludij, 2. slika, Interludij, 3. slika

[fl, picc, ob, cl, fg, cfg, tr, cr, trb, tb, 4 timp, t. mil (s. corda), c. rull, 4 bgo., 4 t. toms, tamb. basco, g. c., 4 t. bl, clv, mrcs, rag, mrb, glk, crot, cow bells, trgl, sonagli, 3 ptti sosp., 2 t. tam (med., grande), ar, pn, organno (el), 6 vn, 4 vl, 3 vcl, 2 cb]

Partitura: 1. slika: 5. 9. 1994., 2. slika: 15. 10. 1994., 3. slika: 26. 1. 1995. / Praizvedba: 31. 3. 1995., HNK Zagreb, Otvorenje 18. MBZ-a, Zoran Juranić, dirigent, Petar Vujačić, redatelj, lka

Škomrlj, kostimografkinja, Zvonimir Šuler, scenograf, Vladimir Kazda, oblikovatelj svjetla, Sanja Janković, scenski pokret, Elvira Ulip, asistentica kostimografkinje, Josip Lešaja, bariton (Gregor Samsa), Sofija Ahmed, sopran (Greta, njegova sestra), Dijana Hilje, mezzosopran (Majka), Marijan Jurišić, bas (Otac), Oriana Vozila, sopran (Ana, kućna pomoćnica), Vitomir Marof, tenor (Prokurist), Mirela Brnetić, mezzosopran (Dvorkinja), Neven Mrzlečki, tenor, Neven Valent-Hribar, bariton, Davor Radić, bas (Podstanari), Zijad Gračić, glumac (Pripovjedač), nijeme figure (nosači pokućstva), Ansambl Opere HNK-a Zagreb.

Audiovizualni zapis: HTV, dokumentarna fragmentarna snimka, 1995., cca 30'.

Skladano na poticaj Uprave Opere HNK-a Zagreb i MBZ-a.

1996.

Zvuk i bijes, za simfonijski orkestar

[3 fl, picc, 3 ob, 3 cl, 3 fg, 3 tr, 4 cr, 3 trb, tb, 4 timp, mrb, tamb. picc., c rull, g. c., 4 t. bl, 4 t. tom, ptto sosp. (med.), 2 t. tam (med., grande), cmp. tub, pn, archi]

Partitura: 1996. / Praizvedba: 5. 4. 1997., KDVL, Zagreb, 19. MBZ, Simfonijski orkestar Radio Praga, Vladimir Válek, dirigent.

Notno izdanje: 1998., izd. Hrvatsko društvo skladatelja, Zagreb.

Skladatelj u partituri navodi i naslov na engleskom jeziku *Sound and Fury*.

Cantilène, za simfonijski orkestar

[3 fl, 2 picc, 2 ob, 3 cl, 2 fg, 3 tr, 4 r, 2 trb, timp, cmpp, cmp. tub, vib, ptto sosp. (picc.), 2 gong (picc., med.), 2 t. tam (med., grande), ar, cemb, cls, archi]

Partitura: 1996. / Praizvedba: 24. 10. 1997., KDVL, Zagreb, Zagrebačka filharmonija, Uroš Lajovic, dirigent.

Concertino, za glasovir i puhače

I. Amabile, II. Largo, III. Maestoso – Allegro deciso

[pn solo, 3 fl, 3 cl, 3 fg, 3 tr, 3 cr, 3 trb, tb]

Partitura: 1996. / Praizvedba: 9. 11. 1996., Opatija, 33. MGT, Simfonijski puhački orkestar HV-a, Žanina Carić, klavir, Mladen Tarbuk, dirigent.

Narudžba Orkestra Hrvatske vojske.

Malinconia, za engleski rog i basklarinet

[cr. ing, cl. b]

Partitura: 1996. / Praizvedba: 9. 11. 1996., Opatija, 33. MGT, Mladen Požgaj, engleski rog, Ratko Vojtek, basklarinet.

In modo rustico, za basklarinet i klavir

[cl. b, pn]

Partitura: 1996. / Praizvedba: 13. 11. 1997., Opatija, 34. MGT, Ratko Vojtek, basklarinet, Damir Gregurić, klavir.

Skladano na poticaj Ratka Vojteka.

1997.

Frénésie, za dva kontrabasa

[2 cb]

Partitura: 1997. / Praizvedba: 12. 4. 1997., Gradsko dramsko kazalište *Gavella*, Zagreb, 19. MBZ, Zagrebački duo kontrabasista (Žorž Draušnik, Nikša Bobetko).

Diskografsko izdanje: *Zagrebački duo kontrabasista* (Mimi Marjanović Gonski, Draušnik), izd. HDS – MBZ, HRT, 1998., CD 754058, Zagreb.

Crne pjesme, za bariton i trinaest gudača

Tekst: Dunja Robić

1. Samo mi se približi i kajat ćeš se zauvijek

2. Otvorena šupljina stabala, otvorena utroba ranjenih

3. Nebo je tamno, nebo je sivo

4. Plave oči kao u lutke

5. Potpuni mir na ledini

[bar solo, archi]

Partitura: Bez datacije. / Praizvedba: 28. 4. 1998., HGZ, Zagreb, Josip Lešaja, bariton, Zagrebački solisti.

Notno izdanje: 2015., Cantus – Hrvatsko društvo skladatelja, Can. 126-3704, Zagreb.

Discantus, za glasovir

[pn]

Notni zapis: 1997. / Praizvedba: 4. 3. 1999., HGZ, Zagreb, Žanina Carić, klavir.

Skladano za Žaninu Carić.

1998.

Paysage sombre, za glasovir

[pn]

Notni zapis: 1998. / Praizvedba: 10. 7. 1998., Osor, 23. OGV, Pavica Gvozdić, klavir.

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat / Pavica Gvozdić*, P. Gvozdić, klavir, izd. HDS – MBZ, HRT, 1999., CD 754102, Zagreb.

Posvećeno Pavici Gvozdić.

1999.

Tin–simfonija, za mezzosopran, bas, mješoviti zbor i simfonijski puhački orkestar

Tekst: Tin Ujević

I. Ure od smole cure besmisleno /Meni bez mene/

II. Ove pjesme to nisam ja iako sam ih ja napisao /Zapis na pragu/

III. Noćas se moje čelo žari, noćas se moje vjeđe pote /Notturno/

IV. Tegotna jutra potmulih udaraca /Šumovi u kutiji za mišljenje/

V. U slutnji, u čežnji daljine, daljine / Odlazak/

[ms solo, b solo, coro (SATB), 4 fl, 2 picc, 6 cl, 4 fg, 6 cr, 4 tr, 4 trb, tb, 3 cb, 4 timp, tamb. picc, c. rull, g. c., 4 t. tom, vib, mrb, b. cmpp, cmp. tub, cam. a lastra, 3 ptti sosp. (picc., med., grande), 3 t. tam, ar, pn, cls]

Partitura: 1999. / Praizvedba: 28. 4. 1999., KDVL, Zagreb, Simfonijski puhački orkestar HV-a, Mješoviti Zbor HRT-a, Mješoviti zbor *Ivan pl. Zajc*, Martina Gojčeta-Silić, mezzosopran, Ivica Šarić, bas, Vjekoslav Šutej, dirigent.

Dvije studije, za glasovir

1. Giocoso, 2. Agitato

[pn]

Notni zapis: Bez datacije. / Praizvedba: 16. 2. 2000. (1. studija), 19. 2. 2000. (2. studija), Češki dom, Zagreb, Međunarodno natjecanje *Etide i skale*.

Notno izdanje: 2002., izd. Cantus d.o.o., suizdavač: Glazbena škola Pavla Markovca, Zagreb, *Zbirka etida za glasovir*, 988 984 925.

Narudžba Međunarodnog natjecanja *Etide i skale*.

Etida invencija, za glasovir

[pn]

Notni zapis: Bez datacije. / Praizvedba: 16. 2. 2000., Češki dom, Zagreb, Međunarodno natjecanje *Etide i skale*.

Notno izdanje: 2002., izd. Cantus d.o.o., suizdavač: Glazbena škola Pavla Markovca, Zagreb, *Zbirka etida za glasovir*, 988 984 925.

Narudžba Međunarodnog natjecanja *Etide i skale*.

Scènes, za violinu i violu

1. Comodo – Agitato – Comodo, 2. Cantabile, 3. Ben ritmico – Piu mosso – presto

[vn, vl]

Partitura: 1999. / Praizvedba: 14. 11. 2002., HGZ, Zagreb, Anđelko Krpan, violina, Marko Genero, viola.

Diskografsko izdanje: *Scènes*, Anđelko Krpan, Marko Genero, izd. Croatia Records, 2004., CD 5615385, Zagreb.

Narudžba Radovana Lorkovića.

2000.

Rocambole, za kvartet saksofona

[s. sax, a. sax, t. sax, bar. sax]

Partitura: 20. 2. 2000. / Praizvedba: 11. 3. 2000., Preporodna dvorana palače Narodnog doma, Zagreb, Svečani koncert u povodu 70. rođendana Stanka Horvata, Zagrebački kvartet saksofona (Dragan Sremec, Goran Merčep, Saša Nestorović, Matjaž Drevenšek).

Notno izdanje: 2001., izd. Hrvatsko društvo skladatelja, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanku, u sjećanje!*, Zagrebački kvartet

saksofona (Dragan Sremec, Goran Merčep, Saša Nestorović, Matjaž Drevenšek), izd. Cantus d.o.o., HRT, 2015., 98898498382, Zagreb.

Ljetni diptih, za violončelo i orkestar

1. Teneramente, 2. Robusto

[vcl solo, 3 timp, vib, mrb, cmpp, cmp. tub, cow bells, tmb. picc. (s. corda), c. rull, 4 bongi, 3 t. tom, 3 ptti sosp., t. tam (med.), pn, cemb, cls, ar, archi]

Partitura: 9. 2000. / Praizvedba: 11. 11. 2000., KDVL, Zagreb, Koncert u povodu 70. rođendana Stanka Horvata, Simfonijski orkestar HRT-a, Jadranka Gašparović, violončelo, Mladen Tarbuk, dirigent.

Skladano za Jadranku Gašparović.

Skladatelj u partituri navodi i naslov na engleskom jeziku *Summer diptych*.

2001.

Kafkophonie, za gitaru i gudački kvartet

1. Adagio, 2. Largo, 3. Allegro, 4. Andante

[git solo, vn I, vn II, vl, vcl]

Partitura: 2001. / Praizvedba: 12. 6. 2003., crkva sv. Katarine, Zagreb, Darko Petrinjak, gitara, Gudački kvartet Rucner (Jože Haluza, Josip Novosel, Dragan Rucner, Snježana Rucner).

Diskografsko izdanje: *Stanko Horvat – Glazba za gudače / Hrvatski suvremeni skladatelji*, D. Petrinjak, Gudački kvartet Rucner (Haluza, Novosel, D. Rucner, S. Rucner), izd. HDS, HRT, Cantus, 2004., CD 989 052 0191 2, Zagreb.

Četiri godišnja doba, D. Petrinjak, Gudački kvartet Rucner (Haluza, Novosel, D. Rucner, S. Rucner), izd. Cantus, 2004., CD 989 052 040 5, Zagreb.

Skladano na poticaj Darka Petrinjaka i Gudačkog kvarteta Rucner.

Tri preludija, za glasovir

I., II., III.

[pn]

Notni zapis: 2001. / Praizvedba: 6. 8. 2001., Osor, 26. OGV, Pavica Gvozdić, klavir.

Prvotni naziv djela: *Inattendu*, tri komada za klavir.

Skladano za Pavicu Gvozdić.

Allegro giocoso, za flautu i trubu

[fl, tr]

Partitura: 2001. / Praizvedba: 10. 11. 2001., Salon Zavičajnog muzeja Poreštine, Poreč, Darija Zokić, flauta, Marin Zokić, truba.

2002.

Dah i dodir, za obou, klarinet, fagot i glasovir

[ob, cl, fg, pn]

Partitura: 2002. / Praizvedba: 15. 7. 2002., Zagreb, Klupska kazališno-glazbena scena *Amadeo*, *Večeri praizvedbi hrvatskih skladatelja*, Žanina Carić, klavir, Zagrebački puhački ansambl (Branko Mihanović, oboa, Danijel Martinović, klarinet, Ricardo Luque, fagot).

Notno izdanje: 2021., Cantus, Hrvatsko društvo skladatelja, Can. 227-9712, Zagreb.

Narudžba Klupske kazališno-glazbene scene *Amadeo*.

Skladatelj u partituri navodi i naslov na engleskom jeziku *Breath and Touch*.

2003.

Za Pavicu, za glasovir

[pn]

Notni zapis: 2003. / Praizvedba: 8. 8. 2003., Osor, 28. OGV, Pavica Gvozdić, klavir.

Posvećeno Pavici Gvozdić.

Fablier, za tri gitare

[3 git]

Partitura: 2003. / Praizvedba: 9. 11. 2004., HGZ, Zagreb, Zagrebački gitarski trio (Darko Petrinjak, István Römer, Goran Listeš).

Notno izdanje: 2005., izd. Cantus d.o.o. – HDS, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *High Spirits*, Zagrebački gitarski trio (Petrinjak, Römer, Listeš), izd. Cantus d.o.o., 2007., CD 989 052 07192, Zagreb.

Skladano na poticaj Zagrebačkog gitarskog trija.

Dithyrambos, za simfonijski orkestar

[3 fl, 3 ob, 3 cl, 3 fg, 4 cr, 3 tr, 3 trb, glk, cmp. tub, mrb, 2 ptti sosp. (picc., med.), 2 t. tam (picc., med.), pn, archi]

Partitura: 2003. / Praizvedba: 22. 4. 2005., KDVL, Zagreb, 23. MBZ, Zagrebačka filharmonija, Chikara Iwamura, dirigent.

Notno izdanje: 2006., izd. Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Razred za glazbenu umjetnost i muzikologiju, Zagreb.

Diskografsko izdanje: *Stanku, u sjećanje!*, Zagrebačka filharmonija, Chikara Iwamura, dirigent, izd. Cantus d.o.o., HRT, 2015., 98898498382, Zagreb.

Skladano na poticaj Zagrebačke filharmonije.

2004.

Ben misurato, za glasovir

[pn]

Notni zapis: 2004. / Praizvedba: 12. 8. 2004., Osor, 29. OGV, Pavica Gvozdić, klavir.

Notno izdanje: 2006., izd. Muzički informativni centar Koncertne direkcije Zagreb.

Skladano za Pavicu Gvozdić.

2006.

Silazak na vrh, ciklus pjesama za sopran i klavir

Tekst: Luko Paljetak [Silazak na vrh, sonetni vijenac, br. 1 - 6, 8, 11]

1. Tu tih... (Tu tih snih, u snu stih skrih)

2. Moj prah... (Moj prah je tvoj, naš strah to zbroj svih ah je)

3. Sve veći... (Sve veći teret krut na pleći pada)

4. Jest, u noći... (Jest, u noći uvijek sviće druga)

5. Dugo nježno... (Dugo nježno male vrbine se mace iz granja)

6. Prsti na koži... (Prsti na koži tvojoj su svirka)

7. Znadem da su... (Znadem da su pjesme tvoje)

8. Sviramo... (Tu moj prah sve veći jest)

[s solo, pn]

Notni zapis: 2. 2006. / Praizvedba: 21. 2. 2008., HGZ, Zagreb, Zagrebački umjetnici zagrebačkoj publici, Martina Gojčeta-Silić, mezzosopran, Eva Kirchmayer-Bilić, klavir.

Verzija za sopran i komorni ansambl: [s solo, fl, ob, cl, fg, cr, tr, pn,

vib, g. c., batt., vn I, vn II, vl, vcl]

Praizvedba: 12. 11. 2007., KDVL, Zagreb, 7. Cantus & Lisinski, Ansambl Cantus, Martina Gojčeta-Silić, mezzosopran, Berislav Šipuš, dirigent.

Prvu i drugu pjesmu instrumentirao je Stanko Horvat otprilike u veljači 2006., napravio je skice za treću i četvrtu pjesmu koje je prema tim skicama instrumentirao B. Šipuš, a B. Šipuš sam je instrumentirao pjesme 5 - 8.

Notno izdanje: 2009., izd. Cantus d.o.o. – HDS, Zagreb (verzija za glas i komorni ansambl).

Diskografsko izdanje: *Stanku, u sjećanje!*, Cantus Ansambl, Martina Gojčeta Silić, mezzosopran, Berislav Šipuš, dirigent, izd. Cantus d.o.o., HRT, 2015., 98898498382, Zagreb.

Nakladnici
Hrvatsko društvo skladatelja, Cantus d.o.o.

Za nakladnike
Antun Tomislav Šaban, Mirjana Matić

Urednica i autorica tekstova
Mirta Špoljarić

Lektorica
Darija Šćukanec

Likovna i grafička priprema
Bojan Gagić

Tisak
New Flyer

Zagreb, 2026.